

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inserati petič vrst & Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenovca ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101; SLOVENJ GRAD, Slomškova ulica št. 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Nemška vojaška straža v Rumuniji

Ruski interesi ter življenjski prostor Nemčije in Italije na Balkanu

V Berlinu potrjujejo možnost, da so nemške čete v Rumuniji, v Bukarešti pa izjavljajo, da želi rumunska vojska resničnega tovarštva z armadama Nemčije in Italije

Berlin, 7. okt. 1. Službeni krogi v Wilhelmstrasse potrjujejo možnost, da so nemške čete v Rumuniji ali, da so vsaj na poti, da nudijo dejansko jamstvo za rumunsko nevtralnost.

Uradna rumunska izjava

Bukarešta, 8. okt. A.A. (Rador). V zvezi z nekaterimi glasovi, ki so se razširili po tujem tisku, se ugotavlja, da rumunska vojska zares želi — kakor je to tudi naravno — sodelovanja ter odkritega in resničnega tovarštva z vojskama osl. Z ozirom na ta cilj, so bile dane najboljšje obljube, zlasti od strani Nemčije, da se izvede izpopolnitve v tehničnem oziru, pri čemer bo rumunska vojska uživala učinkovito sodelovanje nemške industrije. Vsi drugi glasovi o tem vprašanju so brez podlage.

Tudi rumunsko poslanstvo v Berlinu potrjuje

New York, 8. okt. 1. Rumunsko poslanstvo v Berlinu je potrdilo vest o prihodu močnih oddelkov nemške vojske v Rumunijo.

Ameriška poročila

Washington, 8. okt. 1. (United Press). Dopsnik agencije »United Press« javlja iz

Bukarešte, da je sam videl prihod štirih polnih tovornih vlakov z nemško vojsko v polni bojni opre. Rečeno mu je tudi bilo, da prispe še več nemškega vojaštva in da gre za okupacijo petrolejskih virov v Ploestiju, ustja Dunava in luke ob Dunavu Giurgiu, kajti rumunske oblasti so mnenja, da hočejo angleški agenti uničiti petrolejske vrelce. Prav zaradi tega je Nemčija sama prevzela nadzorstvo nad njimi. Nemške čete so nameščene v vojašnicah v Bukarešti. Po drugi verziji je del nemških čet že odpravljen proti meji.

Angleške informacije

Bukarešta, 8. okt. s. (Reuter). Reuterjev dopisnik izve glede prihoda nemške vojske v Rumunijo naslednje podrobnosti: Zaenkrat je prislo v Rumunijo sredi samo 12 nemških častnikov, ki naj pripravijo vse potrebno za sprejem oddelkov nemške vojske, ki so na poti. V Rumunijo naj bi prispela v kratkem ena mehanizirana divizija nemškega vojaštva. Po pojasnitvah v Bukarešti, ki jih dajejo na uradnih mestih, bodo nemški vojniki v Rumuniji imeli izključno nalogo, da vežbajo rumunsko vojsko.

Garnizije nemške vojske bodo po informacijah Reuterjevega dopisnika v Sidju (Hermannstadtu) pri Brašovu (Kronstadtu) in Ploestiju v petrolejskem ozemlju. Nekatera poročila pravijo tudi, da bo do-

spel v luko Mamaia pri Constanci oddelk nemške mornarice, da tam zgradi nemško mornariško oporišče. Druga poročila zopet zanikajo, da bi nemški vojaški oddelki bili razmeščeni tudi ob obalah Črnega morja ali kjerkoli v vzhodni Rumuniji. Zaenkrat v Rumuniji še ni regularnih nemških vojaških oddelkov.

V kratkem pričakujejo tudi prihoda italijanskih vojaških instruktorjev v Rumunijo, in sicer naj bi bil tudi v glavnem letalci. Nekaj italijanskih pilotov je že v Rumuniji in pomagajo pri vežbanju rumunskih pilotov.

Po nekaterih poročilih naj bi prispelo v Rumunijo tudi več nemških inženirjev, ki bodo zgradili strateško cesto skozi Rumunijo vse do Črnega morja, do luke Mamaia.

Bukarešta, 8. okt. s. (Ass. Press). Associated Press poroča, da je rumunski generalni štab odredil, da mora civilno prebivalstvo evakuirati pristanišče Mamaia pri Constanci pri Črnem morju, ki naj bi postalo nemško pomorsko oporišče.

Informacije iz Berlina

Berlin, 8. okt. 1. Vsi nemški listi so nedavno na podlagi članka v »Krasnaji Zvezdi«, ki ga je pozneje redakcija sama demantirala, prav tako tudi agencija Tass,

objavili, da Rusija nima nikakih teritorialnih političnih interesov na Balkanu. Toda pisanje sovjetskih listov kaže, da ima Rusija močne gospodarske interese na Balkanu in na Bliznjem vzhodu. V tem posledu je prav značilen sestanek novega vojaškega zastopnika Rusije s predsednikom turške republike v Ankari.

Kakor znano, je Italija večkrat nasprotovala vojaškemu sodelovanju Turčije in Grčije. V zvezi s tem je tudi zanimivo pisanje »Beliner Börsen Zeitung«, ki priločuje članek »Giornale d'Italia« glede popolnega soglasja držav osi pri ustvaritvi nadaljnjih načrtov. Nemški list zanikuje, da bi se križali italijanski in nemški interesi in naglašajo, da smatra Nemčija in Italija jugovzhod za svoj življenjski prostor glede katerega ne dovoljujeta, da se vmeša še tretji. Čeprav ta problem še ni rešen, ne pomeni, da je zavrnjen, temveč je to samo vprašanje termina in modalitete, kako naj se reši. Trojni pakt je dal Italiji in Nemčiji pravo, da diktirata novi red v Evropi. To je potrebno poudariti, če se želi poznati stvarni položaj na jugovzhodu, ki je danes mnogo bolj aktualen nego vsa ostala vprašanja.

Berlin, 8. okt. 1. Na nedavni konferenci na Dunaju, kjer je Rumunija morala odstopiti Madžarski precejšen del svojega ozemlja, sta državni vojski Rim-Berlin hkrati

dali Rumuniji tudi jamstva glede njenih meja. Pošiljanje nemškega vojaštva v Rumunijo pomeni torej dejansko samo ustvaritev formalnega dogovora.

V nemških političnih krogih v zvezi s tem izjavljajo, da te nemške garancije niso samo formalne, temveč tudi praktične in da pomeni to dejansko politiko zaščite miru in nevtralnosti do Rumunije. Nemčija nima samo v Slovaški, Madžarski in Bolgariji prijatelje, ki so tesno vezani na državni osi, temveč velja to tudi za Rumunijo, ker ima Nemčija dominanten položaj ne samo v političnem, temveč tudi v ekonomskem in vojaškem pogledu.

Naglašajo, da je bilo to vprašanje tudi predmet razgovorov na Brennerju in hkrati poudarjajo, da je vprašanje Rumunije samo ena etapa pridobivanja boljšega položaja v vseh delih evropskega kontinenta.

Tatarescu na svobodi

Bukarešta, 8. okt. AA. (Stefani). Na vladni ukaz je bilo razveljavljeno povelje o internaciji bivšega predsednika vlade Tatarescu.

Italijansčina v Rumuniji

Bukarešta, 8. okt. AA. (Stefani). Pouk italijansčine je postal obvezni predmet v vseh rumunskih trgovskih šolah in sicer se poučuje italijansčina od večraj naprej.

Vojni oblaki na Daljnem vzhodu

Anglija ne bo obnovila sporazuma z Japonsko glede prepovedi uvoza vojnega materiala skozi Birma na Kitajsko — Važni razgovori v ameriškem zunanjem ministrstvu

London, 8. okt. s. (CBS). V dobro poučenih krogih napovedujejo, da bo ministri predsednik Churchill v najkrajšem času, najbrž že na današnji seji parlamenta sporočil, da Anglija ne bo obnovila trimesečnega sporazuma z Japonsko, ki je prepovedoval uvoz orožja in vojnega materiala skozi Birma na Kitajsko.

V angleških krogih pripominjajo, da je bil ta sporazum sredi julija sklenjen z izrecnim pristankom, da bosta v teku treh mesecev njegove veljavnosti skušali Anglija in Japonska dokončno vzpostaviti mir na Daljnem vzhodu. Medtem pa, kakor poudarjajo v angleških krogih, Japonska ne le da ni ničesar storila za izboljšanje odnosov z Anglijo in za vzpostavitev miru na Daljnem vzhodu, temveč je nasprotno celo pričela z vojaško intervencijo v francoski Indokini. Poleg tega pripominjajo merodajni angleški krogi, da se je Japonska z berlinskim paktom postavila na stran sovražnikov Anglije.

Tokio, 8. okt. br. (Stefani). Japonski tisk se nič kaj ne vznemirja sprito namere angleške vlade, da po poteku trimesečnega sporazuma glede ukinitve trgovskega prometa s Kitajsko preko Birmanije, ta sporazum ne obnovi. Listi v svojih komentarjih poudarjajo, da so si Japonci s pridobitvijo letalskih oporišč v Indokini omogočili popolno kontrolo nad kitajskima pokrajinama Junanom in Sesuanom, tako da bodo zlahka onemogočili vsak uvoz preko Birmanije na Kitajsko.

London, 8. okt. s. (Reuter). Po informacijah z merodajnih mest je angleška vlada uradno obvestila ameriško vlado, da namerava zopet dovoliti prevoz orožja in vojnega materiala skozi Birma na Kitajsko.

V merodajnih angleških krogih tudi poudarjajo, da potekata sedaj zunanje-politični liniji Zedinjenih držav in Anglije glede Daljnega vzhoda povsem paralelno in da se vrši med obema vladama glede položaja na Daljnem vzhodu stalna izmena misli. Tudi večerajšnja posvetovanja med ameriškim zunanjim ministrom Hullom in podtajnikom Wellesom na eni strani in angleškim in avstralskim poslanikom na drugi strani so bila posvečena vprašanju Daljnega vzhoda.

Diplomatska aktivnost v Washingtonu

Washington, 8. okt. s. (Ass. Press). Zunanji minister Hull je večraj sprejel angleškega veleposlanika lorda Lothiana in imel z njim daljši razgovor.

Pri odhodu iz zunanjega ministrstva ni hotel dati lord Lothian novinarjem nobene pojasnila o vsebini svojega razgovora s Hullom. Iz dobro poučenih diplomatskih krogov pa se izve, da se je razgovor tical predvsem vprašanja zopetne dovolitve prevoza orožja in vojnega materiala skozi Birma na Kitajsko.

Washington, 8. okt. s. (Ass. Press). Sovjetski veleposlanik pri ameriški vladi je imel sredi daljši razgovor s podtajnikom za zunanje zadeve Sumnerjem Wellesom. O vsebini razgovora ni bilo mogoče dobiti nobenih podatkov.

Bil je to po dveh mesecih prvi stik veleposlanika z Wellesom.

Washington, 8. okt. s. (Ass. Press). Mornariški minister Frank Knox je večraj dalj časa konferiral z vrhovnim poveljnikom ameriške vojne mornarice admiralom Richardsonom, ki je na konferenco z mornariškim ministrom nalašč prispel s pacifiške obale v Washington. V dobro poučenih krogih se je izvedelo, da se je konferenca nanašala na vprašanja obrambe Tihega Oceana.

Washington, 8. okt. s. (Ass. Press). Podtajnik za zunanje zadeve Sumner Welles je večraj sprejel avstralskega poslanika pri ameriški vladi Ceseja in je imel z njim daljši razgovor.

New York, 8. okt. s. (Ass. Press). Bivši poveljnik ameriškega vzhodno azijskega vojnega brodograja admiral Lionel je izjavil v nekem govoru, da morajo Zedinjene države nuditi vso pomoč Kitajski, se sporazumeti z Rusijo ter skleniti obrambno zvezo z Avstralijo in Novim Zelandom.

New York, 8. okt. s. (Ass. Press). Vodja ameriških komunistov Browder je izjavil v nekem govoru, da je treba osnovati zvezo Washington—Moskva—Cungking, ki naj bi zagovarjala svetovni mir. Po Browderjevemu mnenju bi imel tak blok držav v rokah ključ do položaja na treh kontinentih.

Ameriška javnost za pomoč Angliji

Washington, 8. okt. j. (Havas). Kratko pred odgodbivjo zasedanja ameriškega kongresa in v času ko se volilna kampanja bliža svojemu vrhuncu, so podali ameriški tisk in ameriški politični krogi pregled o zadržanju Zedinjenih držav nasproti Veliki Britaniji.

Iz tega pregleda je mogoče dobiti vtisk, da je ameriško javno mnenje vsak dan bolj naklonjeno ideji, da je treba pomoč Veliki Britaniji na vsak način še povečati. Splošno prevladuje sodba, da bi bilo mogoče izpremeniti sedanji zakon o nevtralnosti Zedinjenih držav. Predvsem bi bilo treba iz tega zakona odstraniti klavzulo »cash and carry«, ki prepoveduje prepeljavati vojni material z ameriškimi ladjami v Veliko Britanijo. Na drugi strani vlada v ameriških političnih krogih prepričanje, da bi bilo mogoče dobiti od Velike Britanije ali celo od kakih drugih prijateljskih držav še nekaj nadaljnjih letalskih in mornariških oporišč. Tako v Them oceanu, kakor tudi med Antili je še vrsta otokov, ki bi bili zelo primerni ter koristni za mornarico in letalstvo Zedinjenih držav.

V ameriških parlamentarnih krogih živahno razpravljajo o možnosti pridobitve nadaljnjih oporišč. Seveda pa je položaj trenutno tak, da pred predsedniškimi vol-

vati od vlade nobene daljnosežnejše odločitve. Na drugi strani pa je prav gotovo, da bo pomoč Veliki Britaniji prvi predmet, ki bo po končanem volitvah predložen kongresu, ne glede na to, kateri predsednik se bo vselil v Belo hišo.

Francoska vlada odklonila siamske zahteve

Vichy, 8. okt. s. (Ass. Press). Poluradna francoska izjava javlja, da je vlada maršala Petaina odklonila zahteve Siama za teritorialne koncesije s strani francoske Indokine. Izjava pojasnjuje, da je Siam zahteval najprej samo odstopitev nekaj otokov na obmejni reki Mekong, pozneje pa odstopitev celotnega indokitajskega ozemlja na zapadnem bregu Mekonga.

Kitajski vojni uspehi

Cungking, 8. okt. s. (Tass). V južnovzhodnem delu kitajske province Šansi so v teku močni boji med japonskimi in kitajskimi četami. Kitajcem se je posrečilo na več točkah prisiliti Japonce k umiku. Prav tako so uspešni kitajski napadi v zapadnem delu iste province.

V srednji Kitajski so blizu Nankinga Kitajci obkolili večji oddelk japonske vojske. Na japonski strani je padlo 300 vojakov, med njimi en višji častnik. Tudi južno Nankinga so kitajske operacije uspešne.

Pri letišču so Japonci pred dnevi poskusili izkrcati nove oddelke vojske. Operacije so se pričele z bombardiranjem obal, ki ga je izvedlo 14 japonskih vojnih ladij in večje število japonskih bombnikov. Japonci so bili pri prvem poskusu izkrcanja odbiti. 3. oktobra so Japonci poskus ponovili in so imeli pri tem nekaj uspeha. Sedaj so v teku ogorčeni boji s kitajskimi četami.

Zaplemba japonskih parnikov

Tokio, 8. okt. (Ass. Press). List Niči-Niči poroča, da sta bila dva 10.000 tonska japonska parnika, ki sta bila na poti iz Evrope proti Panamskemu prekopu, zadržana v angleški kontrolni postaji za vojno tihotapstvo na Bermudskem otočju. Ne izključujejo možnosti, da bodo Angleži torvor, ki ga vozita ladij, zaplenili.

Pred razpustom mednarodnih organizacij v Bolgariji

Sofija, 8. okt. AA. Bolgarska brzojavna agencija objavlja: Ministrski svet je na središnji seji sprejel zakonski predlog o varnosti države. Ta zakonski predlog bodo kmalu predložili sobranju. Zakon določa razpust združenj, ki imajo mednarodni značaj, prav tako pa tudi razpust tajnih društev. Prav tako določa zakonski predlog nekatere omejitve za državljane židovskega rodu, prav tako pa tudi odredbe proti

Nemški strateški cilji

nasproti Angliji — Ruski vojaški strokovnjak o možnosti nemškega vpada v Anglijo

New York, 8. okt. s. (Ass. Press). V nemških krogih v Berlinu je bilo večraj rečeno ameriškim novinarjem, da zasleduje nemška vojska zaenkrat pet strateških ciljev nasproti Angliji, in sicer: 1. dosego popolne kontrole nad Kanalom in njegovimi obalami; 2. uničenje vojaških objektov v Londonu; 3. uničenje angleške industrije in tehniških naprav; 4. demoralizacijo angleškega prebivalstva in 5. uničenje angleškega lovškega letalstva.

Moskva, 8. okt. s. (Svedski list »Nye Dagens Allehand«). Je objavil nedavno vest, da imajo Nemci pripravljenih ob Kanalu okoli 3000 posebnih splovov, utrjenih z jeklenimi oklepi, s pomočjo katerih naj bi bil zgrajen pontonski most preko Kanala do angleške obale. Po tem mostu naj bi izvedla nemška vojska glavni napad na Anglijo.

V moskovskem radiu podaja sedaj vojaški strokovnjak za gradnjo pontonskih mostov Ijasevič mnenje o izgledih takega poskusa. Ijasevič izjavlja, da je izvedba takega načrta tehnično povsem možna. Nemci so že dalj časa v Nemčiji delali poskuse na rekah in kanalih za graditev velikih pontonskih mostov, ki so dosegli tudi po 2 in pol kilometra dolžine. V primeru, da bi bilo vreme nad Kanalom za nekaj časa ugodno in bi se posrečilo vsaj za nekaj časa doseči Nemcem popolno letalsko premoč nad Kanalom in onemogočiti začasno udeleževanje angleške voje mornarice, bi bilo res mogoče tak most konstruirati in poslati preko njega v dveh kolonah hitre oddelke tankov in mehanizirane vojske. Če bi nasprotnik most na nekaterih mestih razbil, bi lahko tvorile nepotopne točke transportne ladje. Pogoj pa bi bil, da bi bil tak načrt izveden izredno hitro.

London, 8. okt. s. (Reuter). Ameriški dnevnik »New York Sun« je objavil vest, da je nemška vojska že poskusila invazijo Anglije, da pa je bila odbita z velikimi izgubami. Poročilo navaja tudi razne podrobnosti in vse okoliščine tega napada.

K temu pripominjajo v merodajnih angleških krogih, da jim ni o takem poskusu ničesar znanega.

Ameriška letala za Anglijo

New York, 8. okt. s. (Reuter). »New York Times« poročajo, da izvoz ameriških letal v Anglijo stalno narašča in da bo v prihodnjih mesecih to imelo veliko vlogo v vojni v Evropi.

Prostovoljni prispevki za angleško letalstvo

London, 8. okt. s. (Reuter). Ministrstvo za letalsko proizvodnjo je do večraj prejelo že nad 6 milijonov funtov (1 milijardo 200 milijonov dinarjev) prostovoljnih prispevkov za gradnjo novih angleških vojaških letal. Od tega zneska so 4 milijoni prispeli iz raznih angleških kolonij, 1 milijon pa iz dominionov. Četr milijona funtov je daroval neki zasebnik v Montrealu v Kanadi.

Francoski piloti v angleški službi

London, 8. okt. s. (Reuter). Francoski piloti v angleški službi so se vrnili iz Evrope.

da je večje število francoskih vojaških pilotov iz francoskih kolonij v severni Afriki z letalom vred prbežalo v Gibraltar. Osem francoskih letal pa je bilo med potjo sestreljenih.

Dalje javlja Francoski narodni odbor, da služi tudi v angleški vojski ob mejah Abesinije in v Egiptu mnogo francoskih pilotov. Pet izmed njih je doslej padlo v boju.

V Angliji se prav tako vežba večje število francoskih lovskih pilotov. Deloma sedaj že sodelujejo v obrambi Anglije.

Vojna v Sredozemlju

Kairo, 8. okt. s. (Reuter). Sredi so bile objavljene podrobnosti o okoliščinah, pod katerimi sta bili nedavno v srednjem Sredozemlju potopljena dve italijanski podmornici. Prvo izmed njih so izsledili angleški rušilci, ter so jo napadli z globinskimi bombami. Napad je trajal več ur, končno pa je bila podmornica prisiljena, da se je dvignila na morskovo površino. Tedaj jo je napadlo angleško bombno letalo in ji prizadelo poškodbe. Nato so rušilci s topovskimi streli podmornico potopili. Druga podmornica je bila razdejana z globinskimi bombami. Z obeh potopljenih podmornic se je posrečilo rešiti velik del posade.

Po uradnih podatkih je bilo od začetka vojne v Italijo dalje doslej potopljenih že 22 italijanskih podmornic.

Kairo, 8. okt. s. (Reuter). Posebni poročevalci angleške radijske družbe na Bliznjem vzhodu pravi, da je angleška vojska tu tako dobro preskrbljena z živežem, da je nedvomno najbolje preskrbovana armada na svetu. Različni oddelki vojske rabijo povsem različno hrano, tako n. pr. Angleži drugo nego čete iz dominionov, ali Francozi, Poljaki, Čehi, Palestinci itd. Vsak oddelk ima zato svoje posebne kuhinje in različne zaloge.

Mussolini o italijanski vojski

Rim, 8. okt. AA. (Stefani). Današnji jutranjki objavljajo na prvih straneh članke in poročila o obiskih, ki jih je Mussolini večraj opravil pri raznih delih italijanske vojske, v prvi vrsti pri padski armadi. Vsi listi podrtavajo pomen sodobne opreme motoriziranih oddelkov »Torino« in »Pozubio«. Listi prav tako podrtavajo, da je Mussolini poudaril svoje veliko zadovoljstvo po opravljenem pregledu in izjavil, da se država lahko mirno zanaša na italijansko vojsko, ki bo premagala vse ovire, ko bo potrebno.

Himmler in maršal de Bono v Španiji

Madrid, 8. okt. s. (Ass. Press). Uradno poročajo, da prispe v Španijo v kratkem šef nemške policije Himmler. Uradno pojasnilo pravi, da ima njegov prihod namen študija organizacije španske falange.

Prav tako poročajo, da prispe v kratkem v Španijo vrhovni inšpektor španske vojske, general de Bono.

Nočni napad na London

V pretekli noči so izvršili Nemci letalski napad v zelo velikem obsegu

London, 8. okt. s. (Reuter) London je imel preteklo noč zopet celonočni letalski alarm. Nemški napadi so se pričeli že zgodaj zvečer in so trajali prav do zore.

Protiletalsko topništvo v Londonu je dajalo izredno močan zaporni ogenj. Kljub temu se je nekaj nemških letalom, ki so letela posebno visoko in hitro, posrečilo preleteti središče Londona. Tu je bilo vrženih nekaj bomb brez cilja. Ena izmed njih je zadela veliko trgovsko poslopje. Izbruhnili je tudi požar, ki pa je bil hitro pogasjen.

Nemška letala so izvedla tudi močan napad na Liverpool. Vrženih je bilo več eksplozivnih bomb, ki so zahtevale mnogo človeških žrtev. Nadalje je bilo bombardirano neko mesto v južnovzhodni Škotski. V južnovzhodni Angliji je bila zadeta neka bolnišnica, pri čemer pa ni bilo človeških žrtev.

O drugih napadih poročajo še iz severnozpadne in srednje Anglije, kakor tudi iz severovzhodne Anglije.

London, 8. okt. s. (Reuter) Letalsko in notranje ministrstvo sta davi objavili naslednji komunikacije: Nemški napadi na Anglijo preteklo noč so imeli zelo velik obseg, vendar sta škoda in število žrtev v primeri z obsegom majhna. Mnogo bomb je bilo vrženih na London in njegova predmestja, kakor tudi na več mest v severozpadni Angliji. Nekaj bomb je padlo tudi na več drugih točk v Angliji, v jugovzhodni Škotski in v Walesu. V nekem južnovzhodnem mestu je bilo zadeto neko industrijsko podjetje.

Točna kontrola rezultatov večeršnjih letalskih bitk je pokazala, da je bilo večeršnjih srestreljenih skupno 27 nemških letal in ne 28, kakor je bilo prvotno javljeno. 16 angleških lovskih letal je izgubljenih, vendar se je 10 pilotov rešilo.

London, 8. okt. s. (Reuter) Po uradnih podatkih je bila pri zadnjih nemških letalskih napadih zadeta tudi Westminsterka onafija ter palača canterburyškega nadškofa.

Napad tuji davi

London, 8. okt. s. (Reuter) Davi so tri velike formacije nemških letal napadle Anglijo v smeri preko ustja Temze. Nad Temzo so se razvile silovite letalske bitke z angleškimi lovskimi letali. Podrobnosti še niso na razpolago.

Bombardiranje Berlina

Tako iz nemških kakor iz angleških in ameriških poročil je razvidno, da so bile ponoči hude letalske bitke nad nemško prestolnico

Berlin, 8. okt. i. (DNB) Danes ponoči so angleška letala zopet napadla nemško prestolnico. Vrgla so eksplozivne in zažigalne bombe v raznih delih mesta. Zadeti sta bili tudi dve bolnišnici, med njimi znani zdravstveni zavod Roberta Kocha. Zadetih je bilo več hiš in skladišč ter razne naprave v mestu in ponekod so nastali požari, ki so bili pa še ponoči pogaseni. Več oseb, ki niso pravočasno pohitele v zaklonišča, je bilo ranjenih in ubitih. Protiletalsko topništvo je sestrelilo eno angleško letalo.

Angleški komunikacije

London, 8. okt. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo je objavilo davi naslednji komunikacije: Preteklo noč so angleški bombniki napadli vojaške objekte na ozemlju Berlina, prometne naprave v raznih delih Nemčije, letališča v nemških okupiranih ozemljih in nemške luke od Kanalu.

Ameriška agencija poroča

New York, 8. okt. s. (Ass. Press) Preteklo noč so angleška letala izvedla dol in silovit napad na Berlin. Letalski alarm v nemški prestolnici se je pričel že zgodaj zvečer in je trajal štiri in trideset ure.

Vojaške vaje v leningradškem okrožju končane

v navzočnosti maršala Timošenka — Vpisovanje nabornikov za letošnjo vojaško izbrabvo

Moskva, 8. okt. i. AA. (Reuter) Vaje pasivne obrambe v Leningradu so končane. Trajale so tri dni.

Moskva, 8. okt. i. (Tass) V Leningrad je prisel maršal Timošenko, minister za narodno obrambo, ki je inspirciral vojaške vaje v leningradškem vojnem okrožju. V njegovem spremstvu so bili adjutant armijski general Mereškov, načelnik glavne štaba in šef osrednje politične propagande v ruski vojski Zaporožec ter drugi člani vrhovnega vojnega poveljstva. Maršal Timošenko je ves čas nadziral kretanje vojske.

Moskva, 8. okt. i. (Tass) Poverjenik za vojsko Zaporožec je imenovan za šefa glavne uprave za politično propagando v vojski. Ob priliki zadnjih reform je bila splošna glavna uprava sovjetske vojske spremenjena v glavno upravo za politično propagando v sovjetski vojski.

Te dni bo končano vpisovanje in razvrščanje rekrutov za letošnjo vojaško izbrabvo za vse tri vrste sovjetske obrambe. Vojaške komisije, ki so pregledovale nabornike, so bile zadovoljne z zdravstvenim stanjem vojnih obveznikov.

Število sposobnih mladeničev za vojaško dolžnost je v tekočem letu naraslo za 2 odstotke, v primeri z lanskim, ko je bil odstotek za vojsko sposobnih mladeničev še tudi zelo velik. To je posledica dobre telesne vzgoje, ki so jo mladinske organizacije povečale vojnim obveznikom. Po vsej državi so bila letos sportna tekmovalna, razne atletske igre za krepitev telesa in hrabrosti ter naporni marši.

Mnogo mladeničev se je na ta način izkazalo, še preden so dobili poseben znak, ki je značilen za sovjetsko mladino, da je sposobna za delo in obrambo države. Število mladeničev, ki so sposobni za nošenje tega znaka, se je večkrat povečalo v primeri z lanskim.

Včeraj 450 nemških letal nad Anglijo

London, 8. okt. s. (Reuter) Letalsko ministrstvo je sredi objavilo, da je bilo v teku večeršnjega dne v letalskih bitkah nad Anglijo sestreljenih skupno 28 nemških letal. Angleži so izgubili 14 lovskih aparatov, vendar se je 6 pilotov rešilo.

V teku večeršnjega dneva so nemška letala petkrat poskusila napasti London, le pri dveh poskusih pa se je nekaj letalom posrečilo prodreti do prestolnice. Skupno cenijo angleški uradni podatki, da je sodelovalo pri teh napadih 450 letal. V glavnem so bili to lovski aparati tipa Messerschmitt, ki pa so deloma metali tudi bombe. Nemška letala so napadla v zaporednih skupinah v veliki višini, 7000 do 10.000 m. Nad Londonom je prišlo do letalske bitke v višini 10.000 m. Eskadrila Hurricane-ov je pregnala nemška letala ter jih zasledovala od Londona vse preko Kanala. Do drugih bitk je prišlo na široki fronti nad obalami Kenta, Surreyja, Dorseta in Somerseta. Skupina Spitfirejev se je uspešno spopadla s 40 nemškimi lovci tipa Messerschmitt.

Napad na neko mesto ob zapadni angleški obali je izvedlo 50 nemških letal, od katerih pa jih je bila četrtina sestreljena. Nemška letala so bombardirala tudi Dover, Eastbourne in več mest v Kentu. Napadne so bile tudi balonske zapore pri Dovru in Folkestonu.

Nemški topovi streljajo čez Kanal

London, 8. okt. s. (Reuter) Nemško topništvo je zgodaj davi nad 1 uro obstreljevalo preko Kanala Dover in okolice.

Ureditev zaklonišč podzemne železnice

London, 8. okt. s. (Ass. Press) Združene londonskih prometnih podjetij je odredilo, da se ne bo odselej nihče smel poslužiti postaj podzemne železnice kot zaklonišča pred 16. uro. Prav tako je prepovedano vsako rezerviranje prostorov v zakloniščih. Med 16. in 19.30 bodo smeli zasedati oni, ki hočejo prebiti noč v postajah samo ena in četrt metra širok pas peronov, začeti pri zidovih. Po 19.30 bo dovoljena uporaba še za nadaljnega ena in četrt metra. Vsi dohodni na perone kakor tudi prostor ob železniški progi sami, morajo ostati nezasedeni.

so tri Venturinijeve učinkovite skladbe: »Lovak«, »Vsejal sem nagejine in rože« in »Zvezde žarijo pokojno«. Poslušalcem je bila tudi izredno všeč šegava pesmica Zege »Vineka«. Želimno, da bi zbor »Savec zopet kmalu slišali!

Nastopili so še solisti, vsi s popolnim uspehom. Fr. Urbanec je zaigral na klarinet Cavalinjeva Adagio in Tarantello (pri klavirju J. Kuštrin) ter dokazal, da izvršno obvlada ta instrument. Kot posebno bogatitev spreda pomenita nastopa članov opernega gledališča Milice Polajnarjeve, ki je zapela Favčičevo »Pastirica« in Fletšmanovega »Metuljčka« s čistim, zvonkim glasom čustveno, in Vladislava Rakovca, ki je poslušalce tudi prijetno presenetil. Zapel je Hatzejevo »Serenado« in Puceljčev »Deklico zlatega zapada«. Poslušalcem je Rakovec bariton zelo ugajal. Nastopil je še trio (imena na sporedu niso

Ljudje na zatožni klopi

V zakup dobljene krave sta prodala — Obsojenci, ki sodijo v internacijo in na prisilno delo

Ljubljana, 8. oktobra. Tovarniški delavec Janez Poklukar iz Sv. Križa nad Jesenicami in njegova žena Rotarija sta se morala večerjaj zagovarjati pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča, ker sta si protipravno prisvojila zakupano jima premočno stvar. Pregrešila sta se proti paragrafu 318 k. z. To je paragraf našega kazenskega zakonika, ki se v obtožnicah navaja bolj redko, določa pa precej stroge kazni za tiste, ki dobijo kaj v zakup ali kaj najdejo ter si to pridržijo. Delikt se smatra za utajo. Če je vrednost utajene stvari manjša od 1000 din, se grešnik kaznuje z zaporom do enega leta ali v denarju, če pa je vrednost utajene stvari večja od 1000 din, s strogim zaporom in izgubo castnih pravic. Kazensko preganjanje se začne na predlog oblasti ali oškodovanca.

Zakonca Poklukar sta kot zakupnika posestva Katarine Mavec pri Sv. Križu nad Jesenicami samovoljno odprodala Franciški Copovi dve kravi in telico za vsoto 1700 din. Kravi sta prodala za 500 in 300 din, telico pa za 900 din. Prodala sta živino torej zelo poceni.

Obtožnica sta se zagovarjala, da sta imela v zakup posestvo Katarine Mavec, in sicer njive in travnike ter živino, lastnica pa jima je rekla, da smeta krave zamenjati ali prodati, če ne bodo imele mleka. Katarina Mavec je kot priča izpovedala, da zakupnikoma ni nikoli dovolila, da bi svobodno razpolagala z njenimi kravami. Zakonca Poklukar sta bila kriva in obsojena vsak na 2 meseca zopora. Izsiljevalci in moralno defektni obtoženci. Z najhujšimi rafiniranimi prevezami skušajo številni kriminalni tipi izsiljevati denar. V zadnjem času je bilo več obtožencev pred sodniki, ki so v izsiljevanju uspeli, pač zaradi tega, ker ima vsak človek kakšen greh nad seboj, za katerega izve izsiljevalec, ki zagrozi z ovadbo ali škandalom ter na ta način pride do denarja. Prav posebno imajo izsiljevalci na pikli ljudi z nenaravnimi nagnjenji. Tovarniški delavec Miha K. je na primer vedel, da se neki trgovec v Celju rad družil z mladimi moškimi. Izkoristil je to na prav premeten način. Prišel je k trgovcu v družbi z nekim neznanecem, katerega je predstavil za Josipa Tavčarja, ter trgovca prosil za posojilo

IZ STISKE VAM LAHKO POMAGA SREČKA
državne razredne loterije
Prodaja jih
Zadružna hranilnica
v Ljubljani — Dalmatinova ul. ca 6

navedena) in skladno zaigral na rogove Kumarjeve: Adagio, Allegro scerzando in Allo risoluto. Lepo prireditve je zaključila godba »Zarje« z Jakovim venčkom slovenskih narodnih pesmi in s poskočno koraknico.

Juga Boltarjeva prikupna misleča sobarica. Vsem: hvala in priznanje! Dalj ste nam lep, topel večer. Fr. G.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 8. oktobra: Brigita
DANASNJE PRIREDITVE
Kino Matica: Umirajoča pomlad
Kino Sloga: Andy Hardy se ženi
Kino Union: Zbogom mister Chips
Kino Moste: Velika ljubezen
Razstava slik akad. slikarja Rika Debenjaka v Jakopičevem paviljonu odprta od 9.—18.
Razstava slikarja Ljuba Ravnikarja v Obersnelovi galeriji, Gosposvetska cesta 3. Vstop prost

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič — Tržaška cesta 48.

Spod sota

V naši beli Ljubljani človek doživlja marsikaj, posebno ko stopa po ljubljanskih ulicah v jutranjih urah in hiti na postajo. Tako sem hitel v nedeljo zjutraj na »dolenjca« v spremstvu starejših uglednih gospodov. Na važnem križišču sredi mesta sva zagledala dva gospoda, ki sta opravljala malo potrebo. Na moje spremjevalke opozorilo, češ da je to inteligenca, jo je eden teh »gospodov« začel obdelavati s takimi izrazi, da jih nisem še čul iz ust največjih neizobraženecv in prostakov. Slednjič se je »gospod« legitimiral s tem, da je rekel: Končali smo izpite za doktorje in inženirje.

Ali je to res naša bodoča inteligenca, naši bodoči doktorji in inženirji? Ali ni nobene uredbne na visoki šoli, da se takim »gospodom« — če ne že v srednji šoli — vsaj tam da pouk o vedenju na cesti in spoštovanju do ljudi?

Končno pa tudi, kje so v jutranjih urah stražniki, katerih ne vidiš od Rimske ceste do kavarnne Evrope? Prosimo oblasti, da se to enkrat za vselej konča in taki ponočnjaki najstrože kaznujejo.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri
Torek, 8. oktobra: Kovarstvo in ljubezen, Red terek
Sreda, 9. oktobra: Romeo in Julija, Red sreda
Četrtek, 10. oktobra: Revizor, Red psemerski
Petek, 11. oktobra: Razvalina življenja, Red B
Sobota, 12. oktobra: Romeo in Julija, Izven

OPERA

Začetek ob 20. uri
Torek, 8. oktobra: zaprto
Sreda, 9. oktobra: Lok. Plesni večer Ple in Pina Mlakarja, Izven
Četrtek, 10. oktobra: Fidelio, Red A
Petek, 11. oktobra: zaprto
Sobota, 12. oktobra: Jenufa, Red premier-ski, Gostovanje Josipa Gostiča in Elze Korlovice

Iz Šoštanja

— Ustanovni občni zbor Skupnega združenja je bil prekinjen. V nedeljo dopoldne se je vršil ustanovni občni zbor Skupnega združenja obrtnikov, katerega ustanovitev je narekovala znana odločba zbornice TOI v Ljubljani. Zborovanje, katerega sta se udeležila 102 člana (od 199) je bilo zelo živahno in večkrat zelo burno. Najprej so bila prečitana poročila predsednika, tajnika, blagajnika in nadzornega odbora. Sedma točka dnevnega reda pa je tvorila volitve nove skupne uprave. Volitve so se vršile tajno in v listki. Dosedanji predsednik Združenja obrtnikov lesnih, kovinarskih in sorodnih strok g. Novak je dobil 48 glasov, dosedanji predsednik oblašne stroke g. Berdnik pa tudi 48 glasov. Ker je med volitvami velik del zborovalcev zapustil dvorano, je bil občni zbor med splošnim nemirnim prekinjen. Kdaj se bo vršilo nadaljevanje občnega zbora s ponovitvijo volitev, še ni znano.

— Lep pogled velenjskih utopljencev. V petek popoldne sta se na škalskem pokopališču zagnila grobova Janka Ulriha in Franca Kvartiča, dveh uslužbenecv velenjske elektrarne, ki sta našla žalostno smrt v ribniku. Okoli 2000 ljudi je sprejelo nesrečna pokopajna od rudnika po škalskem griču na tamošnje pokopališče. Ob 3. popoldne sta se razvila od domov obeh ponesrečencev dva žalna spredova k rudniku, kjer sta se spredova združila. Sledilo je več govorov, potem pa je krenil veličasten spredov v šlake. Ves čas je igrala rudarska godba, ob Ulrihovem grobu pa sta rajnemu, mnogo obetajočemu glasbeniku zapela žalostinke dva pevka zbora.

Iz Senovega

— Nova učna moč na meščanski šoli. Te dni je bil premečen iz Senovega mesta g. prof. Gustav Luzner na tuksišno meščansko šolo. Služboval je več let v Novem mestu kot nastavnik meščanske šole. Z neverjetno pridnostjo in vztrajnostjo je med tem privatno študiral in se tudi vozil k predavanjem in seminarjem v Ljubljano na univerzo. Z odliko je položil že prediplomski izpit na višji pedagoški šoli v Zagrebu, kakor sedaj tudi profesorski izpit v Ljubljani. V Novem mestu je med drugim poučeval tudi na kmetijski šoli na Grmu in bil vodja novomeške strokovne nadaljevalne šole in tajnik Jadranske straje v Novem mestu, kjer se je izkazal organizatorično zelo sposobnega. Je veliki idealist, v pedagoški znanosti in ljubiteljski mladini, ki ga zelo ljubi in spoštuje. Želim mu vse najboljše na novem službenem mestu.

Friderik Schiller: Kovarstvo in ljubezen

V Petra Malca izvrstni, zelo okusni uprizoritvi je žela tragedija globok uspeh zlasti po zaslugi Jana, Severja ter Levarjeve in Levarja

Ljubljana, 8. oktobra. Iskrena čustva in pogumno povedana načela žive v umetninskih literaturnih nesmrtnosti. Tudi Schillerjeva žaloična »Kovarstvo in ljubezen«, vznikla iz mlade duše poeta, strastno borbena v mržnji do nasilstva, podlosti in brezvestnosti ter v ljubezni do človeškega dostojanstva, samoodločbe in svobode, je nesmrtna zaradi te mržnje in te ljubezni, ki bruhata iz nje še vedno z istim žarom kakor pred 156 leti. Ta žar, ki ga je Schiller, eden izmed prvih v Nemčiji, prizgal, greje in razsvetljuje še danes milijone src in duš po vsem svetu. Da, prav danes so čustva in načela, ki jih je izpovedal veliki nemški dramatik v svoji mladostni zanesenosti, odkritosti in revolucionarni držnosti, živa in močna v dušah vseh plemenitih in prosvetljenih ljudi od severnega do južnega tečaja naše nesrečne, vsak dan nesrečnejše zemlje.

Etična načela človekoljubja, svobode srca in pameti, bratstva in enakosti, poštenosti in soodgovornosti vsakogar v skupnosti vseh se v tem mladostnem delu genialnega pesnika bore s predpotopnimi predsodki slučajnostnih resnih, stanovskih in po ukradeni in izsiljeni visoki imovini bedasto nadutih in brezdušno krvoloknih privilegiranecv. Poet je na lastnem telesu doživel in sam gledal nasilstva in brutalne krivičnosti okoli in okoli sebe po malih dvorih v svojo vsemočnost verujočih vladarjev in vladarčkov, poznal je takega vojvodo, take ministre, take vladne kreature, pa tudi take favičarke.

In je napisal to žaloično po živih modelih svoje dobe in iz našel, ki jih je črpal iz francoskih, pa tudi nemških svobodniških filozofov. Ker je žaloična priredila iz njegovega strastnega osebnega prepričanja in je vsak prizor iskren odmev njegove idealistične duše, jo uživamo iznova kot izraz našega današnjega gneva proti vsakršni nesocialni nadutosti in brezvestnosti slučajnostnih mogotčev sodobnosti.

L. 1877 spočetka leta je šla ta fantastična pesnitev prvič preko odra na Kongresnem trgu in je naše rojake, ki so jo pravilno razumeli, zadivila in navdušila. Še neštetokrat je bila z istim uspehom ponavljana dole, ko smo Schillerjevo meščansko tragedijo dobili zopet kot premiero. Saj ne gre za mladostno pretiravanja v nji, za patetično razgovornost Sturm in Drang periode, za mnoge neverjetnosti, nemožnosti in neutajljive nativnosti: gre za večno veljavne ideje, za lepoto čistega prepričanja, za krasoto orisanih značajev, za silno dramatičnost borbe, za vzornost igrske tehnike in bistrih teh dialogov. Kakor hudournik, ki drvi nizdol preko vseh ovir, se razvija pred nami ta žaloična čudovito lepe ljubezni 18letne deklice

Lulize in 20letnega mladeniča Ferdinanda ob poštenjaku očetu Millerju in omejeni predobri mami. Nasproti tem čisto belim stoji čisto črni: zločinski bedak in sebičnež ministriški predsednik pl. Walter. Igrača patološkega ljubosumnega spletkarja Wurma, pa šemasta modna lutka in čenča dvorni maršal pl. Kalb. Wurm: črv — in Kalb: tele — sta označena že s prikromk.

Tu pa je še Angležinja, lady Milfordova, knezova ljubimka, zaničevana in sovražena, a srčno dobra žena, ki se ji najboljši nameni po krivdi vladarja in ministra izmalčujejo v zločine, da končno obupa in pobegne.

Žrtvi spletka sta deklica, Luiza, in mladenič, Ferdinand. 20letni major, žrtvi zlobe in častihlepčnosti, a tudi lastne mladostne preobčutljivosti. Kaznovana pa sta tudi njuna morlica, Walter in Wurm, čeprav na zelo čuden način — po njuni lastni volji.

Alli vzlic vsem kritičnim pomislekom in ugovorom je in bo ostala tragedija nemškega Ramea in nemške Julije ena najboljših in najmočnejših odskih umetnin. Globoko se je dotrnila tudi naše današnje publike in je žela predstavata zopet popoln umetniški uspeh po svoji idejni, tako rekoč tendenčni, kakor tudi svoji uprizoritvi kvaliteti.

Predstavo je duhovito in okusno postavil kot gost mariborski režiser Peter Malec in dobro opravil pač tudi dramaturški posel. Vse krajsjave so umestne. Za oboje mu gre priznanje. Prizoriški sta prav za prav samo dve: prostora Millerjevega stanovanja ter sobani Walterja in lady Milfordove. Te zadnji dve sobani sta s svojo monumentalnostjo posebno posrečeni, ker sta vzlic idealistični preprostosti učinkovito reprezentativni. Tudi tempo igre in dialogov je bil odlični; želel bi si pa vendar ponekod, da se izraza jeza brez kričanja. V splošnem je Malec dokazal, da je režiser, ki ima okus in se v delo poglubi. O igralcih rad ugotavljam, da so bili vsi polno zadovoljujoči, nekateri tudi odlični. Levor kot oče zvodnik, ki ga vladateljnost goni v vedno nove zločine in propad, ministriški predsednik, je bil močna osebnost. Jan je idealen mladenič resnične plemenitosti kot Ferdinand, prikupen, topel in jasen. Peček kot pl. Kalb je živa satira, docela posrečen. M. Boltar Ukmarjeva je imela z lady posebno težko nalogo velike problematičnosti; rešila jo je z vso inteligenco in fino diskretnostjo. Sever je z Wurmom ustvaril odlično kreacijo, za katero mu gre iskrena pohvala. Gregorin in Polona Juvanova sta bila kot Millerja najbolj resnična, preprosto dobra meščanska dvojica. Ančka Levarjeva je zastavila za Lucijo svojo svežo mladost in z njo prepričevala. Skrbnišek je izvrsten komorni sluga, zastopnik izkoristilcev, in

Spominu kralja Mučenika

Ljubljana, 8. oktober

Deveti oktober je najbolj črn dan v zgodovini našega naroda in države. To je dan, ko je morala naša mlada država prinesiti največjo žrtev — življenje svojega velikega kralja — in ko se je ves narod zgrozil pred prepadom, zapuščen ob nastopu strašne krize.

Deveti oktober je postal naš drugi Vidov dan, toda Vidov dan, ko se spominjamo strašnega udara, ne da bi ga še dovolj preboleli, med tem ko se 29. junija spominjamo usodnega zgodovinskega dogodka, ki je sicer ponižal južni srbski narod, a ki mu je dal tudi silo, da je prestal dolgo dobo zasluženeja ter da je notranje zorel in potem vstal kakor ptič Feniks. Zdej je Vidov dan naš narodni praznik, ne več dan žalosti, temveč veselja, ker tedaj praznujemo zmago nad črnimi dnevi sužnosti. Deveti oktober pa je črn dan; ni nas sicer mogel streti in prav tako kakor po Vidovem dnevu se je tudi po 9. oktobru narod dvignil in zopet gleda neustrašeno v bodočnost, vendar ne bomo mogli nikdar pozabiti, kaj smo izgubili s svojim kraljem, ki je stal ob nastanku Jugoslavije kot najvišji vojskovođa, osvojevalec domovine, ki je novo državo vodil kot sposoben držav-

nik srečnejši bodočnosti naproti in ki je dal za njo tudi svoje življenje. Izgubili smo kralja, ki nam je pomagal premagovati vse krize mlade države, vladarja, ki je znal svoji državi pridobiti v svetu ugled, doma je pa užival največje spoštovanje.

Tedaj pred leti je bila njegova pot v izdajalski Marseille tako lepa in v duhu ga je spremljal narod od Jadrana do marsejskega pristanišča, s ponosom, da ima tako velikega vladarja. Toda nekaj težkega je ležalo v ozračju in v svem jesenskem dnevu se je skrivalo nekaj temnega. Se ko smo zasledovali poročila o potovanju kralja v tujino — in v smrt, so že počili strelji v Marseilleu.

Tudi zdaj so sivi oktobrski dnevi, in kljub spominom na tiste dni, kljub mraku nad Evropo, nam vendar 9. oktober ne pomeni dneva resignacije. Deveti oktober je bil dan velike pretrkušnje in zdaj smemo reči, da smo jo dobro prestali. Moramo pa tudi reči, da velika žrtev ni bila zaman ter da je kralj ne le s svojim življenjem, temveč tudi s svojo smrtjo posvetil veliko svoje delo, ki živi in bo živelo. Jugoslavlja živi in mora živeti!

Beethovenov »Fidelio« na našem odru

Po prvi reprizi, ki je žela pod dirigentom dr. Švaro in v režiji C. Debeveca velik umetniški uspeh

Ljubljana, 8. oktobra

Kam galilejski so svatje zagodrnjali, nato pa kajpak tem dlje obsedeli, ker so jim nazadnje natočili najboljšega vina. Naša nova operna uprava pa je storila narobe: za začetek opernega repertoarja in kot uvod vsem bodočim različnim lažjim in vsebinsko šibkejšim glasbenim odskim umetninam nam je dala najlepše, najboljša, najtežnjaše vseh opernih del klasične lepote.

Saj priznava najbolj kritični, tenkočutni in rahloslušni zbor glasbenih teoretikov in praktičnih strokovnjakov, da je Beethovenova opera »Fidelio« še danes eno najlepših umetnin vseh časov, njena uprizoritev pa na največjo čast in ponos vseh najuglednejših oper na svetu.

»Fidelio« stoji na čelu operam, ki jih hodi človek poslušati z izjemnim spoštovanjem, dejal bi, z nekim zagonečnim strahom čudovite presunjenosti, ki se mu stopnjuje do neumrljive, zmerom sladko zaspanje ljubezni. Tako se je godilo tudi nam, ki nismo nikdar pozabili silnega dojma, močnega pretresenosti in nad vse globljega zadovoljstva ob premieri »Fidelia« pod Mirka Poljaka uprizoritvijo in režijo v sezoni 1926-27.

Ta močniti in osrečujoči vtisk mojstrovine brez tekmece v klasični glasbeni literaturi nam je ne le ostal, temveč se nam je okrepil po sedanjih novi uprizoritvi. Dr. Danilo Švara je kot dirigent ustvaril s pomožnim, v višji meri kot dostojno ustrezajočim orkestrom ter z očitno najresnejšimi ambicijami polnim ansambliom solistov, ki spada med vinkne naših opernih doganj.

Tu zmagujeta le krasota zvokov, harmonija spevov in instrumentov, koncertnost glasov, ki izražajo neskončno ljubezen, globoko usmiljenje do krivično preganjenih, skrajno postrvovnost in zmago resnice in pravice. Le epizodno, a kot strasen kontrast lepoti in dobroti vidimo gnusobno maščevalnosti in brezsrčnosti. Klasično preprosto je vse dejanje, zunanje akcije je malo, vse osebnosti so izvedene statične, zakaj vsa drama se odigrava v dušah, drama prelestne borbe za svobodo, ki zopet združuje dvoje idealnih, v ljubezni blaženih src. In ta borba, to hrepenenje, ta zmaga in končna odrešitev zveni silno, močno, vso dušo zamikajoče v Beethovenovi glasbi klasične, jasne forme in lepote, čustvene iskrenosti in žarke ljubezni.

»Fidelio« je izrazito glasbeno umetniško,

v kateri morata govoriti duša in srce v dovršenih spevih in harmonijah v vse globine in višine prelivajočega se orkestra. Vse je obrnjeno na vzmet in zunanjih teatralnih efektov skoraj ni, a tudi učinkoviti igralški nalog ne. In vendar je vtisk tega morja zvokov ogromen in je romantika skromnih dogodkov silna ter naravnost aktualna tudi sodobniku.

Prav posebne lepote prinašajo poleg orkestra, poleg velike c-dur uverture na začetku opere, zlasti močniti, ganiljivo krasni zbor jetnikov, spevi Fidelia (Leonore) in Florestana. Tu pa je še cela vrsta točk, ki jih izvajajo jetar Rocco, njegova hči Marcelina, vratar žakino in končno minister Fernando v duetih, tercetih, kvartetih, tudi solih, pa v velikih ansamblih, vse v mojstrskih formah in prepričilih.

V tehničnem povsem odru ima kajpak stila opera do vseh solistov in tudi zbora velike in težke zahteve. Uvaževati treba, da so bile vsem solistom — izvenzmi Beteta in Ribičevu — partije nove. Da je Betetto resničen mojster opere, igre in govorcev in prozi, je dokazal že tolikokrat, da je odved ponavljati njegove odlične vrline. Njegov Rocco je idealna ustvaritev in je seveda po doganosti, iskrenosti, toplini, pa tudi svežosti spevov ostal vsem solistom na čelu.

S Teo Lubaševu smo dobili novega »Fidelia«. Mlada začetnica je, in Fidelio je težka, za vse delo najvažnejša, največja partija. Z radostjo ugotavljam, da ima Lubaševa velik, sočen, vprav žametast sopran čisto nezosopranske topline, obsežen in prodoren ter je njen glas partiji polno ustrejal. Tudi zunanje, s svojo statičnostjo, pripruipnim zdravim obrazom in izrazitimi očmi, naravno, nekoliko sadržano igro in še ne dovolj razgibano mimiko je v celoti ugajala. Treba ji bo partijo še čustveno in mimično poglobiti. Vseki se je držala prav dobro in je žela vesplošno priznanje.

Frančov Florestan je bil pri prvi reprizi (po Luksemburškem) občutno utrujen. Partija je tehnično naporna in težka, pa ji je treba še zorenja. V splošnem je bil seveda zadovoljiv, saj zmaguje s bleščetim glasom, kadar mu je lega kolčikaj ugodna.

Zelo prikopno se je uveljavljal tenor A. Sladoljev z žaknom in sivi prizori z rutinirano, še vedno vživku strmebo marljivo in široko uporabo Ribičevu prav srečni. B. Popov kot don Pizarro, guverner pa zahaja preveč v zastarele manire teatralnih intrigantov in solincev ter je

vobče preveč napačen. Pevsid tudi jedva ustreza, in mu bo treba ponovnega študija, da se odvadi maršičemu, preden ga bomo lahko odkritosrečno pohvalili.

Polno je ustrejal Lupša kot don Fernando ob zaključku, pa sta se odlično odrezala tudi R. Rakovec (tenor) in L. Dolničar (bariton) kot jetnika in prezreti ni mogoče moškega zbora, ki mi gre vse priznanje glede speva, igre in mask.

Scenograf Franc je ustvaril troje dobrih slikovitih prizorišč, vodja zbora R. Simonič se je zopet imenitno izkazal kot vodja in učitelj zbora, vso opero pa je izvrstno izrežiral C. Debevec.

Bil je torej zaslužno velik umetniški uspeh. Gledališče pa natlačeno polno. Ft. G.

Tudi pospeševanje draginje

Ljubljana, 8. oktobra

Kmetica pripelje košaro jabolk na trg; bila so nagnita in obtočena. Zenske vprašujejo po ceni; nič odgovora. Pa pride tržni paznik in pravi kmetici: »Kar po sedem din jih prodajajte!« Zenske so se začele zgražati. Nekatere so pa začele izbirati zdrava jabolka, a paznik je zakričal: »Ne pustite izbirati, kar sami jih dajte na tehtnico!«

Za zvišanje plač zasebnim nameščencem

Zvišanje naj bi znašalo 10 do 40% po višini plače

Ljubljana, 8. oktobra

Delavska zbornica nas obvešča, da so nameščenske strokovne organizacije posiale delodajalskim organizacijam spomenico, ki pravi med drugim:

Zaradi izjemnih gospodarskih razmer se nahajajo zasebni nameščenci v vedno bolj obupnem položaju. Cene življenjskim potrebščinam se dnevno zvišujejo. Indeksi Narodne banke, revije »Indeks - Benko« v Zagrebu in Delavske zbornice v Ljubljani nesporno dokazujejo, da so se vzdrževalni stroški za rodbino zvišali tokom zadnjega leta kar za 40 do 50%. Toda komaj ugotoviti indeks te ali one ustanove ostotek podražitve, so med tem že zopet poskočile cene, tako da je vsak indeks, ki je priobčen javnosti, primeren le še za presojo večerjajnega stanja, dočim je za današnji dan položaj že zopet slabši in draginja že zopet večja.

V teh izjemnih in težkih casih je neobhodno potrebno, da se delodajalci in delojemalci sporazumejo in določijo plače, ki naj jih prejema nameščenci, da bodo kso obvezam, ki jih terja od njih skrb za dnevno življenje. Ne moremo se več zadovoljiti, da bi bilo od proste presoje in individualnega dogovora odvisno, kako se odmerjajo plače. Prilike, v katerih živimo, zahtevajo, da se splošno urede nameščenske plače, če hočemo očuvati nameščenski stan socialnega prepada in če hočemo ohraniti njegovo deljavnost in sposobnost, da v redu in v zadovoljstvo svojih delodajalcev izvršuje odgovorne posle, ki so mu poverjeni. Mislimo, da ni delodajalca, ki ne bi resno upošteval tega dejstva.

Podpisane nameščenske organizacije so se zato odločile, da predložo delodajalskim organizacijam predlog, kako se naj zaenkrat urede nameščenski prejemki. Enotna ureditve prejemkov nameščencev v dravski banovini bo imela tudi to ugodno posledico, da bodo vsa podjetja enako obremenjena z novimi izdatki za nameščensko osebe in da bo s tem izravnana konkurenčna sposobnost.

Podpisane nameščenske organizacije

Mislím, da se tržni paznik nima v take stvari vmešavati. Sicer bi pa bilo prav, da bi takega tržnega paznika odstranili s trga in ga naj poslali v šolo, da bo vedel, kaj je njegova dolžnost. Nerazpoloženje je pa med gospodinjami, pri sedanjih razmerah vsak dan večje na trgu. Vsaka gospodinja mora danes gledati na vsako paro.

Tržno nadzorstvo bi se naj malo pozanimalo tudi za tehtnice. Zakaj tehtajo kmetice kar pod mizami, zakaj ne na mizah, da lahko vidi vsaka gospodinja, kaj in kako se tehta? Če je za druge trgovce predpisana tehtnica pravilna in po zakonu, zakaj bi pa za kmetice ne bila? Polovica kmetic nima predpisanih tehtnic.

Predpisana je tudi odredba za cene in težo kruha, toda so peki, ki kruh prodajajo po din 6.— reci in piši 98 dkg. Za tri din dobiš pogosto samo 48 dkg namesto 57 dkg kruha. Da bi odpravili nedostatke, naj napravi mestno tržno nadzorstvo kontrolo nad peki. Ali bi pa naj mestno poglavarstvo izbralo iz vsakega okraja petčlansko komisijo, pa ne mogoče trgovce, ali gospode, ampak iz nižjih slojev delavca, nižjega uradnika. Ta komisija bi lahko vsak dan napravila danes tukaj, jutri tam kontrolo. In učinek se bi kmalu pokazal. Neustreza-joče blago, najsi bo v teži ali ceni, bi naj takoj zaplenili in razdelili med najbednejše. Tako bi imeli najbednejši vsak dan dovolj kruha. Ok

predlagajo, da se vsem nameščencem brez razlike in v veljavnostjo od prvega oktobra tega leta zvišajo dotedanje plače tako, da se prizna pri plačah do 2.500 din 40%-ni povisek, do 3.500 din 30% povisek, do 4.500 din 20% povisek in pri plačah nad 4.500 din 10% povisek.

Da se nameščenci sedaj tik pred zimo preskrbe z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami — in to še preden so se zopet še bolj podražile —, naj bi delodajalci s 15. oktobrom tega leta izplačali vsem nameščencem brez razlike enomesečno plačo.

Nameščenci v Zagrebu so se z delodajalci sporazumeli, da se na novo urede prejemki nameščencev in je bilo potom arbitraže zastopnikov banke uprave določeno, kakšni so novi prejemki nameščencev. Iz poročil, ki jih prejemanjo, sledi, da se bodo novi povišani prejemki zagrebških nameščencev uveljavili za vso hrvatsko banovino in za vse kategorije nameščencev.

G. ban dravske banovine je v posebnem dopisu na g. bana hrvatske banovine priobčil, da se bo radevolje pridružil vsaki akciji, da se enotno reši vprašanje dohodkov zasebnih nameščencev. Ker je sedaj na Hrvatskem že deloma rešeno vprašanje poviška nameščenskih plač, je nujno potrebno, da se to vprašanje povoljno reši tudi v dravski banovini.

Prepričani smo tudi, da bo g. ban dravske banovine novo ureditve nameščenskih plač z vso odločnostjo podpiral. To tembolj, ker je iz statistike socialnega zavarovanja znano, da so bili doslej povprečno v dravski banovini nameščenci slabše plačani kakor v hrvatski banovini, četudi so življenjske prilike v dravski banovini zaradi večjega porasta draginje še težje.

Vse delodajalske organizacije vlijudno vabimo, da na predlog nameščenskih organizacij odgovore najkasneje do 10. oktobra t. l. in pristanejo, da se takoj izvrši tudi anketa, ki naj dokončno in sporazumno reši vprašanje takojšnjega povišanja nameščenskih plač.

Jubilej strica Kebra

Ljubljana, 8. oktobra.

V nedeljo je praznoval v Spodnji Hrušici pri Ljubljani v družinskem krogu 50letnico rojstva splošno znani in ugledni tesar g. France K e b e r. Slaviljenec je za svojo visoko starost še izredno čil in krepak, tako da bi mu človek prisodil največ šest križev. Mnogim mlajšim svojem je bil pravi vzornik in pokazal jim je pravo pot v življenje. Kot srčno dober mož, je živel in delal vedno le za svojo družino, pri tem je pa rad pomagal tudi bližnjemu v sili in stiski. Zena mu je umrla že med svetovno vojno, edini sin Ivan takoj po prevratu, ena hči pa nekaj let pozneje, tako da so mu ostale le še tri hčere. Vse te hude udarce usode je prenašal možato.

Zdej ko preživlja pozno jesen svojega trdega dela in skrbi polnega življenja, lahko zre s ponosom in zadovoljstvom na prehojeno dolgo življenjsko pot. Njegovim svojem, prijateljem in znancom se pridružujemo tudi mi in želimo vrlemu možu, da bi živel v miru, sreči in zadovoljstvu do skrajnih mej človeškega življenja.

Iz Metlike

— Občni zbor »res. učiteljskega društva JUJ« se bo vršil v soboto dne 12. oktobra t. l. ob 13. uri v državni narodni šoli v Črnomlju s sledečim dnevnim redom: Poročila poselevočice podpredsednice, tajnika, blagajnika, pregled dela uprave v preteklem letu, volitev uprave in nadzornega odbora ter njih namestnikov, voitev čestnega razsodišča, odobritev proračuna, volitev delegatov za banovinsko in državno skupščino, pregled sekcijskega obračuna in proračuna za 1940/41 ter slučajnosti.

— Oseba ves. Na novo določeno mu službeno mesto v Vinico je iz Metlike odšel podokrednik finančne kontrole gosp. Rajar Jože, kateremu želimo vso srebo! — Napredovanje ostalih del v Draščih. S preurejanjem klanca v Draščih pri Metliki se je že tako napredovalo, da bo kmalu in to še letos nad polovico predvidenih del končan in čista popolnoma dograjna. Sedaj so dovršili od prejšnjih let preostala zemeljska dela, poočili tlak iz karmenja in gramozni nasip. Kjer je cesta v izkopu, je napravljena lžna koritnica, ki služi za odtok meteorne vode, za dober odtok cestne vode so pa vzdolž ceste nameščeni zadostni cevni propusti. Pravkar dokončavajo priključek klanca na obstoječo cesto pri šoli in cerkvi. Cesta je sedem metrov široka in pada v položnem 70-stotnem padcu. Ima dvoje serpentin z divnim razgledom na vinograde v Rečici. Vi-dočih in prekrasen razgled na Vivodino.

ja ter ga že v popoldanskih urah oddajo prireditelne odboru v Sokolskem domu. Vljudno vabimo vse trboveljsko občinstvo, da se polnoštevilno udeleži komemoracije ter s tem pokaže kako globoko vsidrana je v trboveljskih srcih ljubezen do pokojnega Kralja Zednitelja, ki je s svojimi velikimi državniskimi deli za vedno globoko zadolžil tudi naše industrijsko prebivalstvo. Komemoracija naj v sredo pri nas izven v mogočno nacionalno manifestacijo vsega trboveljskega prebivalstva za kralja in jugoslovensko domovino!

— Najvišje cene je pristojna oblast sedaj določila na trboveljskem trgu za svinjsko meso, slanino, mast in stranske proizvode debelih banaških prašičev in to: za hrbet din 22 za kg, stegno 20 din, pičle, flam, rebra 18, slanina 24.25, salo 24.75, soljena in prekajena slanina 24.50, mast 26.50, glava 9, črevesna mast 16, ledvice, srce, možgani 18, jetra 15, pljuča 8 din za kg. Cena mesa, slanine, sala in masti od domačih prašičev sme biti za 0.50 din pri kg višja od zgornjih cen. Za mast in slanino, ki se uvaža, veljajo predpisi čl. 2 uredbe o kontroli cen in čl. 8 o pobljanju draginje in brezvestne spekulacije s tem, da razlika med nabavno in prodajno ceno pri detajlistu ne sme presegati din 2. S tem se razveljavijo najvišje cene svinjskega mesa, slanine, masti in postranskih proizvodov, ki so bili v veljavi dosedaj, vendar odloča glede cen govejemu mesu ostane še v veljavi. Trboveljski mesarji in drugi proizvajalci mesarskih proizvodov se morajo držati te določbe ter se bodo prekrški kaznovali po uredbi o pobljanju draginje in brezvestne spekulacije! Odloča mora biti nabit na vidnem mestu v vseh prodajnih lokalih!

— Poleg maksimiranja cen svinjskemu mesu je za Trbovlje določen tudi najvišji bruto zaslužek v prodaji najvažnejših življenjskih potrebščin na drobno in sicer za moko, koruzni zdrob, ješprenj, riž vseh vrst, jedilno olje vseh vrst in navadno milo 10%, za jajčne testenine in železo v palicah 15%, za kavo in njene nadomestke, terpenitino milo, sveče, sekire, lopate, srpe, motike fazonirano železo, žico, žičnike 20%, platno beljeno, kreton, predivo, sukanec, flanel, sukno, volna za pletenje, rafija, usnje vseh vrst, kositer, bela pločevina 25%. Prodajna cena se določa tako, da se efektivni nabavni cenil prišteje dovoljeni bruto zaslužek, odbijejo pa popusti, ki jih trgovci na drobno dobi pri nabavi blaga. Ako grostis sam prevzame prevozne stroške, se ti vštejejo v nabavno ceno. Prekrški se bodo istotako kaznovali po uredbi o pobljanju draginje in brezvestne spekulacije. Določba je stopila v veljavo 7. oktobra.

Gogoljev revizor

Ljubljana, 8. oktobra

V pretekli sezoni je režiral dr. Bratko Kreft to satirično komedijo, v kateri naj bi proslavil 40letnico gledališkega dela Josipa Daneša-Gradiš. Naštudiral je naslovno vlogo lažnega revizorja Hlestakova. Pri te uprizoritvi bi moral izrati Cesar vlogo po-dariarja nesrečen slučaj pa je hotel, da je Daneš tik pred proslavo težko obolen. Cesar na je bil poklican k vojakom. Vlogo revizorja je prevzel in odigral Jan, v vlogi poglavarja pa je sostopal nestor hrvaških igralcev, Mihailo Marković.

Daneš je med počitnicami okreval od svoje težke bolezni, a Cesar se je vrnil od vojakov in tako bomo videli v četrtek 10. t. m. oba igralca v namenitih lim vlogah, tako da bo imela letošnja uprizoritev značaj nove premiere. Prijatelji in častilci našega Daneša, ki niso imeli priložnosti, da bi ga mogli pozdraviti na proslavi njegovega jubileja bodo gotovo v veseljem pohiteli v gledališče, da ga bodo videli spet zdravega in čilega v vlogi Hlestakova. Tako Daneševa kakor Cesarjeva odsotnost, je pomenila koncem lanske sezone občutno vrzel v ansamblu, zato je njuna vrnitev tembolj razveseljiva.

Predstava »Revizorja« je tako po Hterni kakor po izvalski vrednosti spadala med tehtna dela v lanskem sporedu. V njej se je zlasti uveljavila po mnenju kritike igralca homogenost dramskega ansambla. Komedijo je režiral dr. Bratko Kreft. Prva letošnja uprizoritev bo v četrtek 10. t. m. za Premierski abonma.

Iz Radeč

— Sokolsko gledališče. Tukajšnje sokolsko gledališče pripravlja v režiji neumorne-ga br. Ivana Pešeca Karel Piskoferovo veseligr »Upniki na plan«. Veseligr, ki jo je prevedel g. Ost, ima tri dejanja. Vloge so že porazdeljene kar najbolje, zato upamo, da bomo imeli že v kratkem priloiko občudovati spet naše vrle sokolske igralce.

— Dobili smo novega odvotnika. Te dni se je nastal v našem mestu nov odvotnik g. dr. Gustav Rosina, ki je prišel iz Brežic. Poslovne prostore ima nasproti občinski tobožnice v bivši Ojsterškovi gostilni poleg župnišča, stanuje pa v Koželjevih hiši nasproti cerkve.

— Odprta noč in dan so groba vrata. Te dni je nenadoma umrl, zadet od kapi, posestnik g. Ivan Gradišar na Dobravi pri Radečah. Pokojni zapušča razen užalostene vdove tri hčere, katerih najmlajša poseča tukajšnjo višjo ljudsko šolo. V soboto teden so ga pokopali na tukajšnjem župnem pokopališču, kamor so ga spremili sorodniki in domačini. Naj počiva v miru! Preostalih naše iskreno sožalje!

— Prekinitev pouka zaradi pospravljanja poljskih pridevkov. Kakor smo že poročali, sta krajevni šolski odbor in šolsko upraviteljstvo poslala pretekli teden vlogo na sresko načelstvo v Krško za dovoljenje prekinitve pouka zaradi pospravljanja poljskih pridevkov. Sresko načelstvo je prošnji ugodilo in to s tem večjo upravičenostjo, ker je mnogo očetov in sinov na orožnih vajah. Redni pouk se prične zopet v torek 8. t. m.

— Važno opozorilo služboдавcem. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja vse služboдавce, da so v prejšnjem mescu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga! Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je treba, da so zavarovani prispevki dejansko plačani! Tako opozorilo je treba smatrati kot opomin. Proti služboдавcem, ki prispevkov ne bodo poravnali, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne naloge, ki ne dopuščajo odlašanja. Toliko v vednost!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

VSI, KI SO VIDELI VELIKI UMETNISKI FILM
ZBOGOM, MISTER CHIPS
 njihova pohvala vseskozi na mestu
 Predstave ob 16., 19. in 21.15 uri!
 KINO UNION — Tel. 22-21

NE ODLASAJTE! Se danes si ogledjte krasni film, o katerem govori vsa Ljubljana!
UMIRAJOČA POMLAD
 v KINU MATICI — Tel. 22-41
 Danes ob 16., 19. in 21. uri

Danes poslednji!
Andy Hardy se ženi
 KINO SLOGA
 ob 16., 19. in 21. uri

DNEVNE VESTI

Konferenca gospodarskih zbornic v veliki dvorani novosadske trbovske zbornice se je pričela včeraj konferenca Trgovskih in industrijskih zbornic iz vse države. Ljubljansko Zbornico zastopa njen generalni tajnik g. Ivan Mohorič. Zastopani nista samo zagrebška in dubrovniška zbornica. Konferenci predseduje predsednik novosadske zbornice Jovan Culum. Včerajšnjim posvetovanjem je prisostvoval tudi pomočnik trgovskega ministra dr. Savo Obradović. Na dnevnem redu so važna gospodarska vprašanja v prvi vrsti preskrba prebivalstva z življenjskimi potrebščinami v kolikor se nanaša to na trgovski stan.

Sestanek banjskih načelnikov v ravateljstvu Higijenskih zavodov, 23. in 29. t. m. bo v Budvi sestanek načelnikov socialnih oddelkov vseh banjskih uprav razen banovine Hrvatske ter ravateljstva Higijenskih zavodov iz vse države. Sestanejo se, da prouče higijenske in socialne razmere v državi, zlasti v zetski banovini. Zbera se 26. oktobra v Budvi, drugi dan se pa odprejo na Cetinje, kjer se prične posvetovanje, zvečer se vrnejo v Budvo, kjer se bodo 28. in 29. t. m. posvetovanja nadaljevala. 30. oktobra krenejo udeleženci posvetovanj na pot po južnem Primorju in Črni gori. Posvetovanjem bo prisostvoval tudi minister socialne politike in narodnega zdravja dr. Budisavičević s svojim pomočnikom dr. Stojanovićem in načelnikom dr. Ivančevićem.

Sestanek I. letniška višje pedagoške šole v Beogradu. Z odlokom prosvetnega ministra so bili izbrani za slušatelje I. letniška višje pedagoške šole v Beogradu med drugimi učitelji v Teznu Josip Stopar, učitelj v Zavrću Viktor Svajger, učitelj v Šmarju Mirko Vidmar, učitelj v Tišini Lojze Kofjač, učitelj v Remniku Milutin Arko, učitelj v Fiksinih Rodoslav Komac, učitelj v Radečah Rudolf Bratko, učitelj v Trbovljah Miroslav Vidmar, učitelj v Strugah Franc Strehovec, učitelj v Cerkljah Branko Medved in Maksimilijan Česnik, učitelj v Laporju Ivan Vavpotič, učitelj v Melincih Josip Babič, učitelj v Mariji Snežni Miroslav Mehak, učiteljica v Radečah Rafaela Potočar, učiteljica v Sladkem vrhu Albina Strubelj in učiteljica v Malem Slatniku Terezija Motosh.

Uredba o trošarini prostem sladkorju za slaničenje mesa. Ministrski svet je izdal uredbo o oprostitvi banovinske in občinske trošarine sladkorja, ki se bo rabila za slaničenje letošnjega mesa. Po tej uredbi je dovoljeno slaničenje mesa povsod tam, kjer grozdje zaradi slabega vremena ni moglo dozoreti. Ti pogoji se morajo dogadati pod osebno odgovornostjo kmetijskega referenta v dotičnem kraju. Treba je prepričati zlorabo sladkorja v druge svrhe. Način slaničenja mesa bo določil finančni minister pozneje. Načelno je določeno, da se na vsakih 100 litrov vina dobi največ 4 kg trošarine prostega sladkorja. Sladkor se lahko dobi na podlagi dovoljenja pristojnih finančnih direktorjev preko prodajne centrale za sladkor v Beogradu.

Pred kontrolno inšpekcijo trgovine. V zvezi z reorganizacijo gospodarskega življenja proučujejo na merodajnem mestu vprašanje ustanovitve ravateljstva za notranjo trgovino. Nova ustanova bi nadzorovala vso notranjo trgovino, kakor nadzoruje ravateljstvo za zunanjo trgovino uvozno in izvozno trgovino.

Imetjen predlog. Tudi na Hrvatskem copzarjajo prizadeti na škodljive posledice nove omejitve prometa z motornimi vozili. Predlagali bodo, naj bi se namesto prepovedi prometa z motornimi vozili ob sobotah in nedeljah ter ponoči znižale količine bencina. S tem bi prihranili potrebne količine bencina, lastniki motornih vozil bi pa ne bili tako občutno prizadeti kakor so zdaj. Dosegli bi isto, samo brez škodljivih posledic.

Odpušna cena za pšenice bo znizana. Na tržišču pšenice se obeta baje v kratkem važna izprememba. Doseganja nakupna cena pšenice bo znizana, da se olajša položaj glede prehrane. Izkazalo se je namreč, da je kruh zdaj mnogo predrag. Uradna cena pšenice znaša zdaj 300 din. Po tej ceni plačujejo trgovci pšenico kmetom. Nastala je potreba, da se pšenica poceni, vsaj tako, da bo cena ista kakor je bila pred uvedbo premije.

Danes je stopila v veljavo uredba o novi omejitvi prometa z motornimi vozili. Z današnjim dnem je stopila v veljavo nova uredba o omejitvi prometa z motornimi vozili. Opozorjamo na to avtomobiliste in motocikliste, da ne bodo imeli stitnosti.

Prijava v italijanskih pristajniških območjih. Ravateljstvo za zunanjo trgovino je že opetovano pozvalo v domačem tisku in po gospodarskih korporacijah vse naše uvoznike, ki je bilo njihovo tranzitno blago zadržano v poedinih italijanskih pristajniških, naj se obrnejo na ravateljstvo, da bo posredovalo pri italijanskih oblasteh. Tisti uvozniki, ki tega še niso storili, se pozivajo, da v lastnem interesu prijavijo svoje v italijanskih pristajniških blokirano blago do 11. t. m.

Velik uspeh slovenskega motociklista v Beogradu. V nedeljo zvečer po zaključku velikih motociklističnih in avtomobilskih dirk je bila v Beogradu svečana razdelitev nagrad zmagovalcem. Pokal krajevskega Tomislava je dobil kot najboljši motociklist Dušan Breznik iz Ljubljane.

ki je dosegel na dirki težkih motociklov povprečno hitrost 108,4 km.

Trije važni odloki. Današnje »Službene Novine« objavljajo tri pomembne odloke gospodarskega značaja. Finančni minister je dovolil oprostitev sladkorja za slaničenje mesa državne, banovinske in občinske trošarine. »Službene Novine« objavljajo dalje odlok o oprostitvi uvozne trošarine za žitarice. S tem odlokom je Prizadu dovoljen carine prost uvoz 10.000 vagonov sladkorja, 5000 vag. ovs, 5000 vagonov ječmena in 3000 vagonov pšenice moke. Končno »Službene Novine« objavljajo norme za mlo. Predpisal jih je jugoslov. narodni odbor za normalizacijo v soglasju s trgovskim ministrom in ministrom za socialno politiko ter banom banovine Hrvatske.

Posvetovanja izvoznikov celuloze. V ravateljstvu za zunanjo trgovino so se sestali danes izvozniki celuloze da se porazgovore o zalozah celuloze, izvozu iste, ter razdelitve obsežnih kontingentov na četrto četrtletje tekočega leta.

Cena melase. Z odlokom finančnega ministra so določene cene melase domačega porekla, ki se rabi za izdelavo špirta in kvasa. Cene so določene za produkcijsko razdobje 1940/41 in sicer za melaso, ki se rabi za izdelovanje špirta 90 din za 100 kg, za melaso, ki se rabi za izdelovanje kvasa 100 din za 100 kg. Te cene veljajo za zaključke najmanj 10.000 kg. za manjše količine se pa cena poveča za 20%.

Izvoz prašičev v Nemčijo. Med pristojnimi nemškimi uvozniki in našimi izvozniki ustanovami je bil dosežen sporazum glede izvoza prašičev. Po njem ne bomo izvažali v oktobru živih in zaklanih prašičev na nemška tržišča. To bo gotovo pripomoglo k stabilizaciji naše domače kupčije s prašiči, da bodo cene nehale narastati.

Nemčija nam bo dobavila tekstilno predvilo. Na jugoslovensko-nemških trgovskih pogajanjih v Beogradu je bil dosežen končni sporazum glede nemških dobav volnenih in bombažnih surovin po naročilih, sklenjenih pred 1. septembrom 1939. Gre približno za 1.000.000 kg bombažnega in okrog 500.000 kg volnenega predvila, ki nam ga Nemčija še ni dobavila v celoti. Zdjaj je bil pa dosežen sporazum, po katerem nam bo Nemčija dobavila še ostalo predvilo po prvotno določenih cenah.

Finska trgovinska delegacija v Beogradu. Finska trgovinska delegacija, ki se pozajda zdaj z italijansko vlado, prispeje iz Rima v Atene, pozneje pa še v Beograd. Med jugoslovijci in Finsko bo tudi sklenjena nova trgovinska pogodba.

Mošt v Primorju je slab. Iz Dalmacije poročajo, da se je pričela trgati. Letina je še precej dobra in kakovost bi lahko bila srednja, da ni deževnega vremena. Tako bo pa mošt slab in vinogradniki zahtevajo večje količine trošarine prostega sladkorja za slaničenje mesa.

Jajca za izvoz so se podražila. Nemčija je ponovno zvišala cene iz Jugoslavije uvoženih jajc. Po novem ceniku plačujejo Nemci naša jajca vrsta C po 1067,50, vrsta B 1740, vrsta A 1812,50, vrsta D 2522,50 din. Te cene pa veljajo samo za povsem sveža jajca in za dobave najmanj 60% kakovosti G. I. Za vsakih nadaljnjih 10 odst. kakovosti G. I. plačajo Nemci 29 din na vsak zabo.

Zahteva po znižanju najemnin. Zagrebški stanovanjski najemniki zahtevajo znižanje najemnin. Pobuda je izšla iz uradniške organizacije. Uradniki opozarjajo na to, da gre najmanj tretjina, v mnogih primerih pa celo polovica uradniške plače na najemnine. V starih hišah naj bi se najemnine znižale za 50%, v novih pa za 35 odstotkov.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo prevladovalo oblačno in deževno vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu in Dubrovniku 24, v Splitu in Kumburu 23, v Zagrebu in Sarajevu 22, na Rabu 19, v Mariboru 17,2, v Ljubljani in Visu 17. Davi je kazal barometer v Ljubljani 763,3, temperatura je znašala 12,0.

Samomor mlade Slovenke v Šibeniku. V nedeljo popoldne se je v Šibeniku zastrupila z lizolom 17-letna Silvija Pavko iz Ptuja. Takoj so jo prepeljali v bolnico, kjer je pa včeraj jutraj umrla. Baje je obupala nad življenjem zaradi nesrečne ljubezni.

Nesreče. V bolnico so pripeljali 28-letno Marijo Permetovo, ki je padla po stopnicah in si zlomila desno nogo, — Rudolf Remec, 3-letni sinček delavca, je padel s klopi in si zlomil desnico. — Na delavca Franca Kovačiča, zaposlenega pri KID na Jesenicah, je padel težak hiod in mu zlomil desno nogo.

Uboj zagrebškega gostilničarja. Včeraj popoldne je bil ubit v Zagrebu gostilničar Vinko Porecki. Zaklala sta ga brata Dragotin in Viljem Bezjak, oba delavca. Porecki se je baje ponoči spri z Dragotinom Bezjakom, ki je izžival goste. Gostilničar ga je udaril s stolom po glavi. Ranjeni Bezjak je odšel na policijsko stražnico, kjer je gostilničarja ovdil. Nekemu svojemu znancu je dejal, da bo poleg tega še sam obračunal s Poreckim. To je tudi storil. Pomagal mu je brat. Napadel je gostilničarja in ga zabodel z nožem naravnost v srce.

Novorojenček s zobmi. V Vrgorcu v Dalmaciji se je rodil Anti Klaričiču sinček, ki ima že zobe. Otrok je zdrav in močan. Dva sranca zoba sta posrežena, ostala dva 408-8

drugi so pa taki kakor pri letu dni starem otroku.

Iz Ljubljane

—lj Ttg s kurivom. Ob lepšem vremenu je na trgu za prodajo kmečkih drv vedno po nekaj vozov bukovih drv, vendar pa ne toliko kakor prejšnja leta. Meščani ne povprašujejo mnogo po drvah na Grušnovem nabrežju, ker le redki lahko kupijo po cel voz dragih drv. Drva so zdaj po 150 din kub. m. Ljudje težko odstejejo enkrat denar za 4 do 6 kub. m drv, zato raje kupujejo kurivo pri trgovcih, ki jim dovoljujejo odplačevanje v obrokih. Zdjaj bi morala biti najživahnjša kupčija na trgu s kurivom, ko bi se ljudje morali zalagati z drvi za zimo. Kaže, da bo do zime dovolj drv naprodaj, ker so se mnogi že založili z njimi poleti in ker je ostalo mnogo drv še v gozdovih, saj jih kmetje zadnje čase niso mogli voziti v mesto zaradi slabega vremena in ker so gozdne ceste preveč razmeščane.

—lj Na promenadni tisku se lahko ubije. Na Aleksandrovi cesti, ki užiiva po vsej sili sloves nekakšne promenade, brusijo mladi ljudje zelo radi počivate. Ker je za promenadni korak zelo slovesen in počasen, si k sreči doslej ni še nihče pomolil nog na asfaltnem tlaku. Pač pa je že marsikdo položil svoje kosti na hodnik pred palačo Viktorije, ko se ni sprehajal po Aleksandrovi cesti in se mu je nekoliko bolj mudilo. Na hodniku je namreč velika kotanja, a je spretno »kamufirana«, da je ne opaziš, dokler ne pačes. Pešci padajo tam dan za dnem in mnogi so se že pošteno pobili. Le po srečnem naključju si še ni nihče pomolil udov. Na vegasti hodnik, ki je prava past za pešce, kakor prikrita jama za zveri, je bila opozorjena tudi že policija. Vendar je vprašanje, ali se bo kdaj spomnil, da je treba hodnik vendar popraviti.

—lj Postopje filharmonije bo končno došlo fasado na nabrežju. Ko so pred leti prezidali ter povečali filharmonično dvorano, je ostal obodni zid ob nabrežju neomešan. Načrt pročelja je bil sicer pripravljen, a menda še ni odobren. Novi zid je kazal svoja rebra več let, tako da ljudje niso več niti pričakovali, da bo še kdaj ometan. Nečavno so se pa zidarji lotili tega dela in zdaj vidimo, da bi odločitev, kakšna naj bo fasada, vendar ne mogla biti tako težka, kakor se jim je zdela.

—lj Uredite in razsvetlite prostor okrog krajevskega spomenika v Zvezdi! Tako smo pozvali na tem mestu dne 27. septembra t. l. mestno občino Ljubljansko in želeli, da izpolni vendar javno in vprično najvišjih dostojanstvenikov dano obljubo. O tem smo prejeli z mestnega poglavarstva naslednje pojasnilo: Ze pred odkritjem spomenika kralja Aleksandra I. v Zvezdi je mestna občina pričela urejati park po enotnem načrtu in to delo nadaljuje še zdaj. Vsakomur bo jasno, da je za spomenik take velikosti treba urediti ne samo neposredno, ampak tudi široko okolico po enotnem načrtu, tako da tvorita spomenik in okolica monumentalno celoto. Načrt, ki ga mestna občina že izvaja, vsebuje poleg ureditve poti in trat ter zasaditve novih dreves še monumentalno ureditev neposredne okolice spomenika. Prostrani prostor okrog spomenika bo tlakov z bogato pisanim tlakom. V načrtu je osem mogočih kandelabrov iz kamna. Zvezda pa bo dobila razen tega tudi nov večji godbeni paviljon in ob potih lične manjše kandelabre, tako da bo torej za razsvetlavo izdatno poskrbljeno. Na starem kapucinskem vodnjaku bo nameščen ličen nov vodnjak s stalno tekočo pitno vodo. Razumljivo je, da tako obsežno delo, ki bo veljalo mestno občino preko enega milijona dinarjev, ne more biti gotovo tako rekoč čez noč, ker ni namenjeno za bežno dekoracijo, ampak predstavlja urbanistični problem, ki ga je treba rešiti za stletja naprej. Šele začeta dela ne morejo nuditi končne slike celotne ureditve, zato morejo le nepoučeni ljudje zahtevati, naj se ta obsejni urbanistični problem takoj reši s cvetjem in zelenjem, razsvetljenim okrog ogromnega spomenika, okrog bronca in granita. Vsi ti ljudje bi se morali zavediti, da naš spomenik kralja Aleksandra I. v Zvezdi, ki je brez dvoma eden največjih v državi, ni neznamenat nagrobnik, ki zahteva zelenega zatijša in ki naj bi bil ves zasut z rožami. Tak spomenik potrebuje arhitektonskega okolja, ki mu bo v bližnji bodočnosti tudi dano s tlakom, kandelabri, propilejami in končno z bodočim Južnim trgom. Vse to ogromno delo je treba napraviti točno po načrtu in do zahtevalo časa in bodo torej vsi nezadovoljevi s sedanjim ureditvijo okolice krajevskega spomenika morali pač potrpeti, da bodo ta dela dokončno izvršena.

—lj Stavka čevljarjskih pomočnikov v glavnem likvidirana. Spor, ki je nastal med delavstvom in Združbo čevljarjev v Ljubljani, organizacijo delodajalcev, ki je odklonila zahtevo po zvižanju mezd na 20 odstotkov, je zdaj v glavnem že poravnano. Stavkajoče delavstvo je prejšnje dni zbiralo med mojstri podpise, če so pripravljeni pristati na zahtevo, ki jih je združba odklonila. Velika večina mojstrov je pristala na zahteve in pri vsakem podjetju je bilo delo obnovljeno, čim je mojster s podpisom potrdil, da pristaja na delavske zahteve. Tako je zdaj stavka v glavnem že končana. Danes je stavkalo samo še 15 delavcev.

—lj Koordinacija dela Ljudske univerze in Prirodoslovnega društva v Ljubljani. Ljudska univerza v Ljubljani in Prirodoslovno društvo, ki naši pomembni prosvetni ustanovi, sta sklenili, da bosta prirejali odsej svoja predavanja izmenično, da se tako vsaj delno zaveži kopičenje predavanj na isti dan. Predavanja obeh društev bodo razen v izjemnih primerih vsako sredo ob 20. v predavalnici Ljudske univerze (v mali dvorani filharmonije na Kongresnem trgu). Ker so predavanja obeh društev namenjena predvsem našim izobražencem — saj so predavatelji skoraj izključno univerzitetni profesorji in znanstveniki — bi bilo želeli, da bi se iz te početne koordinacije razvila Ljudska univerza v tistem smislu, kakor jo poznata zagrebška in beogradska univerza. Kakor nam poročajo, bo imel prvo predavanje v sredo 9. t. m. v filharmoniji g. dr. Boris Zarnik, profesor zagrebške univerze, drugo pa g. dr. Milan Vidmar univ. prof. v Ljubljani.

—lj Prirodoslovno društvo v Ljubljani Ljudska univerza v Ljubljani. O lastnostih, ki se podedujejo bo predaval pod našim okriljem dne 9. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Filharmonije (Kongresni trg) g. dr. Boris Zarnik, univ. prof. iz Zagreba. Najbrže je g. profesor tudi pri nas že toliko znan, da bo kar odveč opozorilo, da spada med najodličnejše predavatelje v Jugoslaviji. 408-8

—lj Hišna zaščita. Kr. banaka uprava dravske banovine v Ljubljani je ponovno obvestila, da morajo vsi lastniki hiš, večjih od dvonadstropnih, industrijska in večja trgovska podjetja nabaviti gasilne potrebščine, zlasti pa male vstavljive ročne brigalnice. Mestno poglavarstvo je hišne posestnike že pozvalo, naj pospravijo in uredijo svoja po-strešja ter nabavijo gasilno orodje, predpisano po pravilniku. Ker marsikdo temu pozivu še ni ustregel, ponovno opozarjamo prizadete lastnike hiš in podjetij, da store to čimprej, najkasneje pa v roku, ki ga bo določil mestni gasilski urad pri ponovnih ogledih. Če prizadeti do tega roka ne bodo ugodili zahtevam, bo mestno poglavarstvo prisiljeno ukreniti vse potrebno na stroške lastnika poslopja samega.

—lj Dv mestnim revežem. Za mestno kuhinjo v cukrarni sta darovala uprava gluhonemnih 75 kg solate, trgovina z zelenjavo I. Petelc pa 10 kg spinace, 30 kg stročjega fižola in 70 kg krompirja. V gostovini je darovala za mestne reveže nemimovana 300 din, neka druga oseba, ki prav tako ni bila imenovana pa 100 din. V pokostitev spomina pok. g. Franca Kojine, strugarja, je pa darovala rodbina Kojina iz Šiške 150 din. Mestno poglavarstvo

Za 45.000 din zlatnine odnešeno! Dva drzna nočna vlomna skozi okno — Pozor pred tatovi!

Ljubljana, 8. oktobra. V Ljubljani smo ineni nekaj časa mir pred vlomci in tatovi. Male tatvine in vromi so sicer reden pojav v analih policijske kronike, toda pred tatovi večjega kalibra smo bili že dalj časa varni. Jesen pa je menda svedrovec, vlomilce in tatove spet prignala v mesto, kajti sredi smo imeli kar dva nenavadna drzna vlomna ozroma nočna obiska skozi okno V obeh primerih je bila tatvina zagrešana na enak način, kar kaže, da je bil najbrž na delu isti vlomilec. Okrog 20. se je namreč splozil podjeten tat v vilo inž. Š. v Levstikovi ulici. Splozil je skozi okno v pritlično stanovanje in pobral iz spalnice za približno 5000 din zlatnine. Ropot v sobi je opozoril domače, ki so bili v sosedni sobi, da so pogledali, kaj je. Tat pa je zaslužil nevarnosti in se s plenom pognal skozi okno. Domači so videli samo še nejasne obrise vlomilca, ki je izginil v temi. Se preden so se prav zavedli, za kaj gre, je že odnesel pete. Poldrugo uro pozneje se je isto pripetilo v Skrbčevi ulici. Tam se je nekdo splozil v pritlično stanovanje inž F. v času, ko so bili vsi domači v kuhinji. Vlomilec je

se vsem dobrotnikom najtopleje zahvaljuje tuč v imenu obdarovanih.

—lj Rastava. Šik Erika Debenjak v Japokopčevem paviljonu, bo odprta samo še danes in jutri v sredo 9. t. m. od 9. do 18. Opozorjamo na to zlasti vse gg. profesorje, ki nameravajo pripeljati svoje učence. —lj Za društvo slepih v Ljubljani je daroval g. Julij Zupan, solastnik Dej-dama, znesek 200 din namestu venca na grob pok. Mare Maraj roj. Bucik.

—lj Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek ob treh popoldne ogled škofjskega dvorca, stolne cerkve in semeniške knjižnice. Sestanek na dvorišču škof. dvorca.

—lj Pozor! Če hočete odpraviti kurja očesa in v meso zaraščene nohte, se pustite pedikirati v kopališču Okrožnega urada v Ljubljani. Sprejema se tudi nečlani. 407-8

—lj Kompletno kořilo 10 din. Gostilna Lovšin, Gradišče 13. 406-8

—lj Dvmetna uprava Ljubljana mesto, Vodnikov trg 5, poziva vse lastnike vozov na vzmeti ali brez vzmeti, ter dvokolnice, da v smislu uredbe, ki je objavljena v Službenem listu z dne 9. julija 1938, kos 55 čl. 10 vložijo takoj prijave za odmero vozninske takse za cestni sklad.

nemoteno šaril po spalnici, pobral iz omar briljantne uhane, briljantne prstane, zlato zaplestno, obeske itd., poleg tega je pobasal tudi listnico s 100 din in spet skočil skozi okno. Očividno pa mu je bilo premalno plena, kajti tekel je okoli hiše in se splozil še skozi drugo okno v jedilnico, kjer je hotel pobrati srebrni pribor. Tedaj pa je inž. F. povsem slučajno stopil na hodnik, da bi odnesel stol v sobo. Seveda je vlomilca zmotil pri delu. Jadrno je ta skočil skozi okno in izginil v noč. (Na hegu je izgubil noč, neke vrste stilet, kar dokazuje, da je bil tudi pripravljen za vsak primer). Ko je rodbina inž. F. pregledala stanovanje, je ugotovila, da ji je tat odnesel za približno 40.000 din zlatnine. O tem je bila obveščena policija, ki je takoj začela s preiskavo. Pred nakupom dragocenosti svarimo!

Oba drzna vlomna skozi okno v pritličje vile pa bosta prebivalstvu v svarilo, da v teh resnih časih ne kaže puščati odprtih oken, zlasti ne v večernih urah, kajti tatovi bodo gotovo izkoristili vsako tako priliko.

Iz Kranja

Komemoracija za Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zedniteljem bo ob 20.30 v telovadnici Narodnega doma na dan 9. oktobra. Sokolsko članstvo opozarjamo na dolžnost na dan sokolskega bratstva. Točnejša navodila so objavljena v vabilih. Udeležba na komemoraciji je za članstvo obvezna. Obleka meščanska z znakom. — Zdravo!

Tekmovanje letalskih modelov. V nedeljo smo imeli v Kranju lepo prireditve Aerokluba. Naš Aeroklub si je pridobil med navjnostjo priznanje in svoje delavnosti. Dograditev jadrnega letala mu je služila za lepo priliko, da je zopet opozoril občinstvo na svuja stremiljenja. Na prireditvenem prostoru na Kerkic se je zbralo okrog 2000 gledalcev, med njimi tudi številni zastopniki oblasti: ustanov. Najprej so naraščajniki tekmovali z letalskimi modeli. Tekme so se učeležili tudi številni modelarji iz Ljubljane. Prvo mesto je dosegel model P. Božidarja iz Ljubljane. Potem se je začela slovesnost blagoslovitve novega jadrnega letala, končno pa je znani jugoslovenski rekord v vztrajnostnem jadrnem letenju, učitelj jadrnega letenja na Blokah, Marijan Križman preizkusil novo letalo ob splošnem navdušenju občinstva. Novo letalo je krščeno na ime »Kranjec«.

Iz Celja

Cenejši krompir prodaja mestna občina ob sredi in sobotah popoldne na Glavnem trgu. Na drobno stane 1,75 din kg. Pri nakupu nad 100 kg znaša cena 1,60 din kg in to na podlagi naznaka, ki se dobi pri mestnem tržnem nadzorstvu. V teku enega tedna bo dobila občina prvovrsten koroški krompir za vkljetenje, ki bo stal pri odjemu nad 100 kg 1,75 do 1,80 din kg. Če bo občini uspelo nabaviti zelje po ugodni ceni, ga bo prihodnjo soboto prodajala na Glavnem trgu po 1,35 din kg.

Smrtina žrtve nesreče na železniški progi. Poročali smo že, da sta se 2. t. m. na železniški progi v Marijagradcu pri Laškem težko onesrečila 21letni progovni delavec Mihael Deželak in njegova 17-letna sestra Angela Deželakova iz Radobeli pri Laškem. Ko sta šla jutraj od doma v Laško in sta stopala po železniški progi, je privozil za njima tovorni vlak in jo odbil s proge. Mihael Deželak je dobil poškodbe na glavi, njegova sestra pa si je prebila lobanjo in zlomila levo nogo. Oba onesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je Angela Deželakova v soboto popoldne podlegla poškodbam. Prepeljali so jo iz Celja v Laško in jo pokopali v ponedeljek na tamkajšnjem pokopališču.

Plemenski sejem za biske sivopušenične pasme bo 4. novembra v St. Juriju ob fuž. žel. Mestno poglavarstvo v Celju opozarja kmetovalce iz mestnega območja na ta sejem zaradi nakupa plemenskega blaga.

Napad s sekiro. V Gradišču pri Kalobju je neki Anton Hraš v prepiru napadel 66letnega dninarja Martina Plahuta s Kalobja in mu z udarcem s sekiro počko doval rebra na desni strani. Plahuto so oddali v celjsko bolnico. — Nesreča na počiva. Pri Sv. Jederti blizu Gotovelj je padel 26letni rudar Gregor Rantčija iz Gotovelj pri Zalcu z drevesa na kol in se napelil, pri čemer je dobil težke poškodbe na trebuhu. V Dobrnežu pri Konjicah se je 69letni posestnik Jože Levart pri padcu močno poškodoval po križu. Na Ostrožnem pri Celju je slamozeznica v soboto zrabila triletnega tesarjevskega sinčka Ivana Ratajca za levo roko in mu zmečkala tri prste. V Šmihelu nad Mozirjem je ravnal 17letni posestnik sin Jurij Sumecnik v nedeljo tako neprevidno s puško da se je puška sprožila. Naboji je raznesel Sumecnikovo levo dlan. — Plemenčani na zbiranju in odlični delci.

Iz Zagorja

Novo motorno gasilno brizgalno si je nabavila zagorska gasilska četa. Stala je 29.000 dinarjev, katerih večino je dala občina. Iz fonda za zgraditev gasilske doma. Prvi poskusi so pokazali izvrstno kvaliteto in zmogljivost motorke, ki ima 24 konjskih sil. Blagoslovitve brizgalne bo v soboto 19. t. m. pred Gasilskim domom, v nedeljo pa bo na letnem telovadišču Sokolskega društva veselica, katere čisti dohodek je namenjen nabavki ostalih potrebščin, cevi itd.

Regulacija Kotredžeice in Medlje v sotočju na Švepovni je bila predmet komisjskega ogleda nedavno. Tu sta narasla potoka preplavljala plodno zemljo in vdrla v hiše. Šef regulacijskih del, banovinski inž. g. Planinšek je stavil TPD, ki ima v tem območju svoj industrijski tir nalog, da postavi potrebno obrambno zidovje, posebej še vzdolž proge, kar je v ostalem tudi zahteva železniške uprave. Prav tako se je razmotrivalo o regulaciji hudournikov Konjščice in Bevdčice, ki dotekata izpod Svete Planine ter regulaciji gorenjega toka Kotredžeice. Šef sekcije za regulacijo hudournikov, banov. inž. gosp. Štalter bo pripravil vse potrebno, da se z regulacijo začne, čim bodo in to najbrže šele prihodnje proračunsko leto, na razpolago potrebni krediti. Na Švepovni pa je treba z delom začeti, sredstva so na razpolago. Beliza se zima, za njo pomlad z novimi nevarnostmi poplave.

Moko občinskih revežem, stari in novim upokojencem, toda t. pot samo tistim, ki zadnjič niso prišli na vrsto, bo nakazala zagorska občina. Nakaznice dvignite takoj pri socialnem referentu na občini. S tem je, upamo, popravljena krivica, ki se je zgodila pri zadnji delitvi, kjer so bili nekateri potrebni prezrti. Cena je stara.

Glade na članek, ki ga je dne 28. septembra v našem listu na naslov našega dopisnika naslovilo učiteljstvo meščanske šole Zagorje, v katerem mu je očitalo »nič kaj častno« pisanje in govorjenje ter mu odrekalo vpsedel v ustroj meščanske šole in mu med drugim narpiilo tudi stvari, ki jih ni nikoli niti pisal, niti omenil, sporočamo, da je banska uprava pretekli teden odločila tako, da je meščanska šola odstopila svojo pevsko sobo oddelku ljudske šole, ki je že od početka šolskega leta tičal v nehigienični telovadnici. S to odločbo je omenjeni članek izgubil ves svoj smisel in upravičenost ter potrdil dobro stvar, radi katere je bilo toliko pretiranega razburjanja. Oddelku ljudske šole se je v določeno učilnico že preselil. Ne drži, da bi radi te preureditve morala meščanska šola deliti pouk, to se pravi, da bi moral imeti kak razred popoldanski pouk, kot se trdi. Vsa leta doslej tega ni bilo treba, letos pa tudi ni razloga, k večjemu če bi ga hoteli umetno ustvariti. V najslabšem primeru bi trajal pouk enkrat ali dvakrat tedensko do 13. ure, mislimo pa, da bi lahko ostalo pri prakti prejšnjem let.

Frvensvena nogometna tekma med domačim SK Svobodo in SK Daskom iz Trbovelj je prinesla SK Svobodi visoko številno zmago 10:1, polčas 3:1. V tem drugorzadnem tekmovanju je SK Svoboda krepko na prvem mestu, ki ga bo gotovo tudi obdržal. Preostane mu še tekma s SK Marsom, ki je sicer trd oreh, sodimo pa, da bo po sedanjih uspehih sodeč SK Svoboda tudi to tekmo, na tujih tleh sicer, znal odločiti v svojo korist. Na ta način bosta prvenstvi prvega in drugega razreda ostali, eno v Trbovljah, drugo v Zagorju, torej v rudarskih revirjih, kar nam je še v posebno zadoščenje.

Borzna

Zdaj bi lahko imeli same zlate nedelje

Nekateri ljudje bi v svoji nenasitnosti praznili trgovine tudi ob nedeljah, če bi bile odprte

Ljubljana, 8. oktobra

Kronistom našega časa se nudi toliko hvaležne snovi, da je skoraj ni mogoče izčrpati. Nikakor bi pa ne smeli prezreti tako značilnih pojavov, kakršnim smo priče zadnje tedne v mnogih trgovinah. Zlato se izkaže v ognju, človeški značaj pa v kritičnih časih. Toda ali še sploh lahko govorimo o značaju? Najmočnejši in menda edini motor našega časa je egoizem. V prejšnjih časih so mnogi zavijali oči nad materializmom in nas opozarjali na lepoto idealizma, a zdaj lahko sprevidijo tudi najbolj otopeli, da je materializem edino globalno ljudje. Takšne pojave smo včasih imenovali psihoze in psihoza našega časa, ki je ne moremo imenovati vojna psihoza, temveč nalezljiva požretnost, je v resnici bolezen. Ki bi jo najbrž zdravili z večjim uspehom psihiatri kakor narodni gospodarji.

Ljudje, ki so živeli v drugih evropskih državah v najbolj kritičnih dneh, n. pr. na Češkoslovaškem, v Franciji, Nemčiji ali celo na Poljskem, niso nikjer opazili tako nervoznosti, histrije, zmede in nekritičnosti, nikjer toliko brezglavega strahu in ne tako malo preudarnosti kakor v nekaterih naših mestih. Ali je naše meščanstvo v resnici takšno, kakršno se zdaj kaže v tako neprijetni luči?

Psihoza pred letom, ob začetku vojne, je bila še kolikor toliko razumljiva. Tedaj so bili bolj nezanesljivi časi in pričakovati je bilo treba, da se bo blago podražilo zaradi motenj v gospodarstvu. Bila je razumljiva, vendar ne povsem opravičljiva. Če bi tedaj ljudje ne kupovali nič več kakor normalno, bi draginja ne začela narastati tako hitro in nikomur bi ne bilo treba kupovati slabega blaga, kakršno v normalnih razmerah težko najde kupce. To bi pa bilo mogoče le, če bi ljudje ne izgubili razsodnosti. Nekateri so doživeli časopisje, da je sejal zmedo med ljudi, ker

je poročalo o vojnih pripravah. Ali bi ljudje sicer ne zvedeli, kaj se pripravlja (radio, govornice), ali bi ostali bolj mirni in preudarni? Svetovnih dogodkov pač ni mogoče zatajiti in nihče ne more zahtevati od časopisja, naj jih taji. Nasprotno, ljudi je treba o vsem čim bolj poučiti. Zakaj so bili ljudje v drugih državah preudarni? To je vprašanje značaja našega meščanstva. Lahko bi vas spomnili na prejšnje dni v Sloveniji 1.1918. Koilko je bilo tedaj med nami razsodnih ljudi, ki so bili sposobni tudi kaj ukreniti in ne le kričati? Da, tudi narod se izkaže v ognju, ne le zlato. To je treba odkrito povedati, kajti največji greh je, če smo slepi za svoje napake.

Kako pa naj upravičimo psihozo ljudi v tej jeseni? Razumljivo je, da ljudje pred zimo kupujejo vselej več kakor v drugih letnih časih. Morda bi kdo pričakoval, da mora ob takšni draginji nastati zastoj v trgovini, zdaj, ko vsi dokazujemo, da prejemki ne morejo več kriti izdatkov. Kako morejo ljudje v teh časih toliko kupovati? In kdo kupuje? Mnogo zanimivo vemo, če napravimo v teh dneh ekskurzijo po ljubljanskih trgovinah. O tem, da zdaj ljudje naskakujejo trgovine, nekateri sploh ne vedo. Zato se začudili nenavadnemu vrvežu zlasti v trgovinah z življenjskimi potrebščinami. Tako živahno je bilo pri nas v trgovinah prejšnja leta na zlato nedeljo. Zadržite dni je bila najhujša bitka za čevlje. In kdo jih je kupoval? Po veliki večini meščanke. Mnogo bolj kakor navadno so šli v denar tudi moški čevlji, da v nekaterih trgovinah ne morejo sprosti izpolnjevanje zaloga, vendar je mnogo večje povpraševanje po ženskih čevljih. Kdo bi se še čudil, če se vsaka nova pošiljka čevljev podraži, tako da so včasih čevlji popoldne za 10% ali več odstopkov dražji kakor dopoldne? Meščanke kupujejo po večini najdražje čevlje, ki veljajo nad 300 din. Že to kaže, kdo najbolj kupuje čevlje.

V nobeni trgovini zdaj nimajo popolne zaloge, čevlji so navadno vsi prebrani. Po trgovinah se kupičijo razmetane odprte skatle. Spoštovane dame nervozno izbirajo in prodajalke jim morajo seveda odpreti vse skatle. Težko jim je ustreči že zato, ker mnoge ne kupujejo več jesenskih in zimskih čevljev, temveč pomladne in celo poletne. Zdaj se dame ne boje, da ti čevlji prihodijo leto ne bodo več moderni. Na modo so povsem pozabile, zlasti tiste, ki so se založile s čevlji ne le za prihodnjo pomlad in poletje, temveč za več let naprej. V trgovinah lahko slišite podobne pogovore med prodajalkami in kupovalkami:

— Kaj pa ti čevljički, mlilstava?

— Oh, saj takšne vendar že imam in jih še sploh nisem nosila!

— In ti vam niso všeč?

— Ah, saj nam pravim, da sem si že kupila za zimo 6 parov. Pokažite mi, če imate kak poletni model!

Nekateri »mlilstave« pa preizkušajo po cele dneve čevlje doma in služkinje prenašajo obutev od jutra do večera. Dame kupujejo po tucate parov čevljev, a ne le v eni in isti trgovini, temveč v vseh, kjer jim je kaj všeč.

Čevlje pa prihajajo kupovat tudi ljudje — na pol bosi, ljudje, ki so jim stari čevlji vzdržali komaj do trgovine. V trgovinah izbirajo tudi oni, ker pač morajo izbrati najcenejše. Toda marsikdo ne more kupiti obutev, bodisi, da je cenejša obutev že razprodana ali da v trgovini ni sploh govora o tako zveni cenejši obutvi. Mnoge številke čevljev vse vrste so razprodane. — Čez nekaj dni dobimo zopet pošiljko prodajalci tolažijo ljudi. Čez nekaj dni bodo pa čevlji zopet dražji, ker priznavajo sami prodajalci. — Veste, usnje se je podražilo in čevljarji stavljajo pravilo prodajalci.

Kako dolgo bo trajala še ta čudna konjunktura? Menda bi bilo najpotrebnejše odpreti trgovine, ki bi prodajale razsodnost

in veseloigro »Mladi gospod žef«. V poletju je društvo priredilo javno tombolo, katere se je najbolj razveselil br. blaginjak. Zadnjih 6 mesecev so se vršile tudi streleške vaje, kjer so sodelovali vsi oddelki razen dece, ter so bili doseženi lepi uspehi. Društvo je priredilo tudi precej proslav, družabnih večerov, čajank in predavanj, nadalje Miklavžev večer, kjer sta bila deca in naraščaj obdarovana silvestrovanje in akademije. Zalostno pa je dejstvo, da se društvo ni s telovadno vrsto udeležilo nobenega nastopa niti župnega tekmovanja.

Po poročilih funkcionarjev so sledile volitve novega odbora. Z veliko večino je bil za starostjo izvoljen br. Davorin Šterk, za podstarostjo br. Albin Zalar načelnik br. Milan Kreutz, za načelnika s Falkner Vera, za tajnika Lujo Burja za blaginjaka Jože Žabkar, za prosvetarko s Škerletova, za gospodarja Turož, v odbor: Igor Puc, Edo Ivanuš, Joško Pfeifer, Mim. Maurer, Stefa Pfeifer, Ivan Radanovič, Jože Dvornik, Elza Stary, dr. Drago Vidmar, Ivo Hrovat, Maks Zorko, Lado Cesnik in Jože Kukovič; v nadzorni odbor: Emil Zorn, Pija Viant, Mirko Vizjak, Jože Kolšek in Peter Kravos; v častno razsodišče pa Ciril Golouh, Franjo Hartman, dr. Dragotin Skrinjar, Ivo Rumpret, Franjo Stiplovec, Gorko Aparnik Svetozar Ackovič, Joško Rep.

Nova uprava je takoj prevzela svoje posle ter upamo, da se bo z resnostjo lotila dela. Da dokonča sokolsko Petrovo petletko. V prvi vrsti pa naj dela na to, da bo naša telovadnica spet odzvala in bodo izšli iz nje spet dobri telovadci. Upamo, da bo vodila v zadovoljstvo vsega članstva društvene posle in ji želimo v jubilejnim letu mnogo uspehov Zdravo!

Spomenica zagorskega Sokola

Vse brate in sestre, kakor tudi vsa sokolska društva in ostale prijatelje sokolstva obveščamo, da je zagorsko sokolsko društvo o priliki svojega 50letnega jubileja izdalo v obliki spomenice bilanco vsega svojega delovanja od ustanovitve društva pa do danes. Z izdajo spomenice se je društvo skromno oddaljilo vsem tistim, ki so kdaj koli svoje duhovne in telesne sile žrtvovali v prosep sokolstva v našem revirju, hoteli pa smo z njo tudi posvetiti v bodočnost sokolskemu društvenemu delovanju, tako v Zagorju kakor tudi vsem mlajšim sokolskim društvom, kajti vzorci iz preteklosti naj nam bodo kažipot v bodočnost. Spomenica obsega posvetila naših najvidnejših bratov, ki so že nekdanji stali ob strani našemu društvu, kakor br. E. Gangla, dr. V. Murnika in J. Smertnika. Lepo je orisana zgodovina Zagorja in zagorskega rudnika. Prikaže nam vse peripete društvenega delovanja od najtežjih časov sokolovanja do danes. Opremljena je s številnimi fotografijami zato vsi, ki vas je kdaj koli pripeljala življenjska pot v naše društvo pa tudi vsi, ki vas zanimajo delo, borbe in zmage enega najstarejših sokolskih društev, sezite po Spomenici.

Tiskana je na finem papirju in bo po svoji lepi zunanji obliki služila v okras vsaki knjižnici. Obsega preko 60 strani večjega formata in stane 35 din. Naroča se pri Sokolskem društvu v Zagorju, dobi pa se tudi v »Jutrovi« knjižarni in Ljubljani kakor tudi v knjižarni Učiteljske tiskarne.

— Sokol I — Tabor bo ob obletnici smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedintelja izvedel niz pietetnih svečanosti. Pred vsemi telovadnimi oddelki bodo spominski nagovori, na večer pred obletnico smrti bo izredna seja uprave, ki ji bo prisostvoval celokupni članski telovadni oddelek. V sredo 9. t. m. popoldne bodo pa društveni pripadniki polagali šopke cvetja na spomenik. Vabimo vse društvene pripadnike, da se v ta namen zgledajo v sredo med 2. in 6. uro popoldne v vadijski sobi Sokola I (vhod iz Vrhovne ulice), kjer bodo razporejeni v posamezne deputacije. Zdravo! Uprava.

— Šeški oddelki Sokola I, Tabor bodo sodelovali v četrtki 10. t. m. ob 20. na javnem vadbennem večeru s pestrnim sporedom in vabijo brate in sestre ter stare miadine na ta večer. Vstopnine ni. Zdravo!

— Sokolsko društvo na Bledu bo imelo spominsko svečanost za pokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zedinteljem v sredo 9. t. m. ob pol 9. zvečer v Sokolskem domu. Na sporedu so orkestralne točke, govor in deklaracije. Vabimo članstvo in vse ostalo občinstvo.

Z Jesenic

— Sokolsko društvo Jesenice priredi v sredo ob 20. v sokolskem domu žalno svečanost ob šesti obletnici tragične smrti viteškega kralja Aleksandra Zedintelja. Po proslavi se bo društvena deputacija poklonila pred spomenikom kralja Aleksandra in položila preden lep venec.

— Delavstvo iz obrata žitarne KID je darovalo namesto venca na krsto svojega dolgoletnega predstojnika, ravnatelja Gustava Schüllerja let 160 Ciril-Metodovi družbi. Posnemajte vrle žiljarje!

— Samomorilna manija. V dobrih 14 dneh so si v revirju kar trije moški končali življenje. Pri prvem je bil vzrok nesrečna ljubez, pri drugem težka živčna bolezen in pri tretjem — beda. Zanimivo je, da so bili vsi trije žalostni primeri izvršeni v noči med petkom in soboto. Prvi obupaneec je bil doma iz Zirovnice, drugi, bivši vojni ujetnik iz matjuške Rusije in tretji iz Gorji.

— Gradnja bolnice bratovske skladišče lepo napreduje. V vzhodnem traktu se zidovje bliža že svojemu vrhu, na zahodnem traktu pa zidajo stene tretjemu nadstropju. Stavba bo do zime v surovem stanju dograjena. To je prvo poslopje s tremi nadstropji v vsem industrijskem okolišju.

— Gradnja bolnice bratovske skladišče lepo napreduje. V vzhodnem traktu se zidovje bliža že svojemu vrhu, na zahodnem traktu pa zidajo stene tretjemu nadstropju. Stavba bo do zime v surovem stanju dograjena. To je prvo poslopje s tremi nadstropji v vsem industrijskem okolišju.

— Gradnja bolnice bratovske skladišče lepo napreduje. V vzhodnem traktu se zidovje bliža že svojemu vrhu, na zahodnem traktu pa zidajo stene tretjemu nadstropju. Stavba bo do zime v surovem stanju dograjena. To je prvo poslopje s tremi nadstropji v vsem industrijskem okolišju.

— Gradnja bolnice bratovske skladišče lepo napreduje. V vzhodnem traktu se zidovje bliža že svojemu vrhu, na zahodnem traktu pa zidajo stene tretjemu nadstropju. Stavba bo do zime v surovem stanju dograjena. To je prvo poslopje s tremi nadstropji v vsem industrijskem okolišju.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

... za sokolskim praporom

Otvoritev gledališke sezone Sokola v Zg. Šiški

Kot prvi je prišel na vrsto Anzengruberjev »Krivoprisežnik«

Jesen, rumena dobra žena, je že zakraljevala in z njo so prišli dolgi večeri, ki so posebno ob nedeljah tako dolgočasni. Da nas razvedre, so naši marljivji dramatik pripravili vrsto iger, ki jih bodo odigrali med sezono. Kot prvi je prišel na oder Anzengruberjev »Krivoprisežnik«. Krivoprisežništvo je pojav, ki se danes zanima vse plasti naroda, kar se je pokazalo v nedeljo, ko je številno občinstvo kljub slabim časom napolnilo našo dvorano. Ko smo že pri občinstvu, je treba pripomniti, da bi bila pri nas potrebna večja disciplina. Sedeži so za tiste, ki si kupijo vstopnice zanje, ne pa za »nekaterce«, ki si kupijo stojišče, potem pa gredo sedet čeprav v prvo vrsto in so še užaljeni, če pride lastnik sedeža in ga zahteva zase. Stojišča naj bodo zadaj in ne pri strani. Nekaterim jezik ne da miru še potem, ko je se scena odprta. Če prideš zato, da boš nekaj videl, glej in molči, če pa misliš klepetati, ostani doma in ne moti drugih. Če le kje lahko zahtevamo disciplino, mislim da je to potrebno v Sokolskem domu. Upajmo, da je bilo to zadnjič in bodo reditelji drugič poskrbeli za red.

Režija igre je bila v rokah staroste br. Poharca, ki je igral tudi vloga Franceta, krivoprisežnikovega sina. Celotna zamisel igre je bila prav dobra, kar pa ne moremo trditi o njegovi igri. Franc je bil preveč mrtev in preveč pasiven. Kljub temu, da leži na njem preklestvo krive prispege, vendarle človek, ki čuti in živi, ne pa lutka. Br. Bohri je krivoprisežnika Krivecva dobro igral, čeprav je v podajanju včasih pretiral. S. Ravbarjeva v vlogi njegove hčerke Marjane je odlično zaigrala oholo in bogato kmečko dekle. V Kmetovcu pa se nam je po dolgem času predstavil br. Riha, ki je dokazal, da spada med najboljše člane našega odra. Toneta, njegovega sina, nam je prisrčno podal br. Žbirna. Zrtev krive prispege, Veroniko, je zaigrala s. Burgarjeva sicer dobro, vendar pa bi želeli v njeni igri več občutka. Veliko obeta mladi brat Žilmond, ki je pretresljivo zaigral umirajočega Jakoba, pa tudi drugi igralci so veliko doprinesli k celotnemu uspehu igre. Igralskih moči je pri nas dovolj, sedaj pa, bratje, na delo, da dokažete, da spada gledališki oder našega Sokola med najboljše v ljubljanski okolici!

Z občnega zbora krškega Sokola

Na vseh drugih poljih deluje uspešno, samo na telovadnem ne

Krški Sokol stopa v 35. leto svojega delovanja. Iz skromnih začetkov je v Krškem zrasel krasen Sokolski dom, ponos vsega članstva, kateremu pa je tudi večer spomenik sokolske vztrajnosti in požrtvovalnosti. Novi dom je postal kulturno žarišče vsega okoliša in zbirališče vsega naprednega prebivalstva, v katerem je našlo svoj drugi dom. Ni torej čuda, da ta naša vzhodna sokolska trdnjava v naši banovini deluje na vseh poljih z vedno večjimi uspehi in v zadovoljstvo vsega sokolstva.

Jubilejni občni zbor je otvoril starosta br. dr. Jan. Sokolska dvorana je bila polna članstva, ki je prihitelo, da tudi ono doprinese nekaj smernic k delu v novi poslovni dobi. Tudi ono hoče biti sograditelj sokolske Petrove petletke, tudi ono hoče doprinesiti svoj obolus. To razveseljivo dejstvo je predvsem poudaril brat starosta,

ko je vedrega obraza gledal tako dobro obiskani občni zbor. V pozdravnem govoru se je najprej spomnil našega mladega kralja in prvega starsine Nj Vel. kralja Petra II., kateremu je članstvo navdušeno vzkljkalo. Spomnil se je pokojnega zornega brata Bona Vinka, enega prvih članov krškega Sokola in navdušenega graditelja našega doma. Pozdravil pa je tudi župnega odposlanca župnega podstarosta br. Jakila iz Sevnice.

Pozdravni besedi br. staroste so sledila poročila funkcionarjev, iz katerih je razvidno, da je društvo napredovalo na vseh poljih, le telovadba je ostala na isti višini, odnočno je celo nekoliko nazadovala. Tu bo pač treba ugotoviti, kaj je temu vzrok in ga nemudoma odstraniti. Pač pa je razveseljivo delovanje prosvetnega odseka pod vodstvom s. Škerletove. V okviru SPP je

F. Boutet: Gospa Paulova

— Pol treh... Halo, moram zopet na pot. Na svidenje, gospa Paulova.

— Na svidenje, gospod Morine.

Gosp. trgovski potnik, ki se je bil ustavljal, da bi se malo oddahnil in osvežil, je plačal vrček piva, potem je na sedel v avto in se odpeljal. Gospa Paulova, žena štiridesetih ali štirinajstidesetih let, utrujenega obraza pod kostanjastimi in nekoliko sivimi lasmi, je spaknila vrček in ga postavila na njegovo mesto. Potlej je na odšla skozi prazno jedilnico in se ustavila na pragu. Bilo je toplo, telo je deževati, težke kopalje so padale na prašno cesto in se izmuznile v prahu.

Kar se je pojavil na cesti, vodeči nasproti gostilne v gozd moč visoke posejave v sivi ponošeni obleki, z umazaniam klobukom na glavi. Stopal je povešene glave, da se je njegov koščeni obraz komaj videl.

Videč, da prihaja po cesti, se te gospa Paulova vrnila v krčmo. Kmalu je mož odprl vrata

— Kaj bi radi?

— Jesti in piti.

Zadržela je Snel je klobuk, posledala mu je v oči.

— Bože moj, to si ti!...

Omahnila je na stol, lovila je sapo.

— Sai ni nikogar pri tebi, kaj ne? Je vprašal s tihim glasom.

— Ni, nikogar. Bože moj, to si ti!... Zakaj se nisi nikoli oglašil... Kaj si počel

teh dvanajst let, odkar si odšel?... Toda čemu se danes vračaš?

Odgovoril je samo:

— Čakal sem v gozdu, dokler se ni-em prepričal, da tu nikogar ni... toda dai mi najprej jesti, potem se pa pomeniva.

Odhitela je po hladno meso, kruh in pivo. Jedel je molče. Zrla je nani in po licih so ji tekale solze, ki jih ni mogla zadržati. Ko je končal mu je nalila skodelico kave, in čašico konjaka. Videti je bilo, da si je opomogel.

— To dobro de. Ze osem dni se nisem do sitnega najedel. Se čašico, kaj ne?

— Ali trpiš pomanjkanje? — je vprašala.

Razprostril je roke, da bi bolje pokazal, kako je razčapan.

— Saj sama vidiš. Toda to sem za lužil. Sam sem triv. Zakaj sem prav za prav odšel. Zakaj sem te prav za prav zapustil? To ni moje prvo obžalovanje, niti moj prvi očitek vesti... Verjemi mi, če pomislim, da sem imel srečo, da sem dobil ženo, kakršna si ti, marljivo, pošteno, lepo... in da sem po desetih letih zakonskega življenja v najlepši harmoniji!...

Ogorčeno se je zdrlila.

— Deset let naslepe harmonije... Molči, prosim te, saj sam dobro veš, kolikokrat si me mučil!...

— To so bile neumnosti. Bila si takoj ljubosumna za vsako malenkost... — Ali je bila tudi malenkost, ko si odšel molče, ko si me zapustil s tremi otroci... — Ne to je bila blaznost, ki me je bila obšla, blaznost, drugače tega ne morem

prosvetni odsek lani ustanovil društveno knjižnico in čitalnico. Poudariti pa moram, da je članstvo prav za prav ustanovilo sebi knjižnico, saj je z nabiralno akcijo zbralo nad 2000 knjig. Od 7 do 14. januarja je bila razpisana sokolskega tiska in knjige, ki je dosegla tudi lepe uspehe ter se je po nji številno naročnikov na sokolske liste podvojilo, pa tudi precej »debnih« knjig je bilo prodanih. V začetku februarja je društvo priredilo župni dramski tečaj celjske župe, kjer so sodelovali tudi domači predavatelji. Dramski odsek je uprizoril veseloigro »Zakonci stavkajo«, v »gro« Vsesel dan ali Matiček se ženje je proslavil 150letnico prve slovenske igre, dalje zelo uspešno igro »Krog s kredos«, mladinsko igro »Pepelek«

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Praktični, izjava beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 3.— din

ZA VSAKO PRILIKO najboljša in najcenejša oblačila si ogledajte pri PRESKER Sv. Petra cesta 14

Poslužite se malih oglasov v »Slov. Narodu« ki so najcenejši!

»Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

ČEVLJARSKA DELAVNICA dobro vpeljana, se odda takoj v najem. Naslov v upravi Sl. Naroda. 2322

POHIŠTVO VSAKOVRTNE KAUCJE po naročilu najceneje, vsa popravila. ZORMAN, Breg 14. 2324

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vezanje zaves, perila, monogramov, gumbic. — Velika zaloga perja po 1.— din

»Julijana«, Gosposvetska c. 12 in Franciškanska ul. 3. 4. L.

KLIŠEJE

ENO VEČKRAJNO JUGOGRAFIKA SV. PETRANASIP 23

KUPIM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 9.— din

STARE VREČE

embalažo, kupujem vsako količino Egon Zakrajšek LJUBLJANA Miklošičeva 34 — Telefon 48-70

DOPISI

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

STASA pišem pošto ležeče, sporoči pa tudi svoj naslov. Na svidenje. 2319

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

FORDOVE AVTOGUME 45x21 s kolesi, kompletne — prodaja Industrija vojenih izdelkov Majdic, Skofja vas, Celje. 2317

PRIZIDEK VERANDE 5 m dolg, 3 m širok, ugodno naprodaj. Polzve se v slaščičarni, Gosposvetska cesta 2. 2321

KROMPIR

kresnik, zdrav, lep, se prodava v večjih količinah. Obrnite se takoj na naslov: Martin Šajnovič, Safersko, Ljutomer. 2316

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TRGOVSKI POMOČNIK špecerijske stroke, mlajša moč, šober prodajalec, vaje mestnih strank, išče službe kjerkoli v Ljubljani. — Naslov v upravi. 2320

KOVASKI VAJENEC Hrana in stanovanje v hiši, zdrav in krepak, se sprejme, ostalo po dogovoru. — Franc Kremesec, kovač, Metlika. 2323

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

hotel uveljaviti, pridobiti si premoženje razumeš in priči pozneje k tebi po odpustanju. Toda sreče nisem imel. Našel sem slabe prijatelje, zapravil sem bil, kar sem vzel s seboj in tako nisem imel poguma vrniti se... Toda glej, zdaj sem star... Pred smrtjo sem te hotel še enkrat videti. Ni odgovorila.

— Kje so otroci? — je vprašal.

— Cecilije je omožena s prevoznikom Bernerdom, Emil služi pri njih za voznika, stanuje na tu pri meni, Eukenie je šivilja, hodi šivat v grad in zasnubil jo je grajski lovec. Pozimi bo svatba.

— Koliko je že stara?

— Kmalu ji bo osemnaest let.

Res je, saj ji je bilo pet ali šest let, ko sem... gotovo bi je niti ne spoznal... in drugih dveh tudi najbrže ne. Povej mi, kaj misliš, da se je zgodilo z menoj... očetom? Misliš, da sem umrl, kaj ne? In tako bi bilo tudi bolje za vse... zlasti za me... — Kaj nameravaš zdaj početi? — ga je prekinila.

— No... tega še sam ne vem. Ali bi me morel morda... Prav zdaj je bolje, da se ne pokažem... V Parizu sem imel steno, O... nič resnega... nesporazum... z draguljari... Kaj če bi ostal zaenkrat skrivati pri tebi, dokler se ta zadeva ne uredi?

Predlečala je. Čuj — je dejala po kratkem molku, če hočeš lahko ostaneš tu. Navzlic temu, kar si mi storil bi ti nikoli ne rekla, da moraš oditi, toda otroci so tu. Sam dobro veš, da b se tu ne morel dolgo skrivati. Vsi bi čez dva dni vedeli, da si

tu. Gozdar te pozna in tudi oba orožnika, ki sta bila že tu preden si odšel... Cim bi te kdo zadelal tu, bi se vest o tvojem prihodu nazlo razširila... Prišli bi vraga, hoteli bi vedeti resnico, potem pa... O sebi ne govorim, toda gre za otroke, za Eugenio, ki se pripravlja na svatbo... Skratka ne zasluži teža.

— Česa? — je vprašal, ne da bi si upal pogledati fi v oči.

— Da bi te tu aretirali — je zaepetala... Ne, ne, ne govori, ni potrebno. To lahko sam presodiš. Jaz ne vem kaj ti grozi... To veš samo ti.

Stopila je k mizi, kjer je imela v predalčku denar. Odprla ga je in se vrnila.

— Evo, tu imaš denar. Vse kar imam tu. No, odloči se... Če moreš ostati in nisi v nevarnosti, prav... Doma si. Nai govore ljudje kar hočejo, to mi je vseeno. Moj mož si, vrnil si se... Toda če ne moreš ostati... če je tu nevarno... v tem primeru se odloči sam, premišli dobro... jaz tega ne vem.

Rada bi bila govorila mirno, na se je vsa tresla. Postal je neodločen in stiskal denar v roki. Pustila ga je v sobici, sama je na odšla v jedilnico. Čez nekaj minut je zaslišala korake in skripanje vrat. In skozi okno je videla kako odhaja z vrta. Odšel je.

Obel je za mrak ceste, vodeče v gozd. Ko ti je izgini izpred oči, so se ti zalesketale v njih solze.

— Nikoli ni bil slab človek — je zašepetala.

Sekta pivcev hašiša

Njeni člani so imeli na vesti mnogo umorov

Leta 1090 je prišel v mesto Zmage, kakor nazivajo Mohamedani Kairo, Hasan ben Sabba el Homairi. Pot ga je pripeljala iz Perzije in v Kairo je začel takoj širiti nauk izmaelitov. Kalif je bil takrat Muntasir in pod njegovo slabo vlado je pretil mogočni deželni razpad. Okrog nesposobnega kalifa so se zbirali razni tuji pustolovci, ki so dobili vedno večji vpliv. To je seveda vzbujalo ogorčenje pravovernih mohamedanov in zato ni čuda, da so tako radi prisluhnili nauke izmaelitske sekte. Ta sekta je širila zlasti prepričanje, da imajo pravico do kalifata samo močje iz izmaelovega plemena. Takratni kalif je bil pa iz plemena Fatimide. Zato ga je proglasila sekta za uzurpatorja, ki ga je treba strmoglaviti, češ da ni pravi poglavar mohamedanov. Za pravo vero, za islam, pa mora storiti veren mohamedan vse, on lahko tudi ubija in mori.

Ta nauk je širil Hasan na tajnih zborovanjih, na katerih je dajal udeležencem posebno pijačo, vzbujajočo v njih halucinacije, večinoma erotičnega značaja. Ni čuda, da se je med preprostimi ljudstvom kmalu razširila vera, da je Hasan čarovnik, ki zna svojim vernikom pokazati vse sladkosti raja. Zato je število njegovih privrženecv naraslo enako hitro, kakor se je širil glas o njegovem čudodelnem napitku.

Kaj je bil ta skrivnostni napitek? Nič drugega nego omamni hašiš, ki ga se zdaj

priljubljuje v Perziji, v zvezi z rastlinski mi olji in tudi kot pijačo. Po tem napitku so se privrženecv Hasanove sekte imenovali hašišini ali pivci sekta hašiša, kar so Evropejci popočili v izraz asasini. Kmalu po Hasanovem prihodu v Kairo so se začeli v mestu skrivnostni politični umori. Malone vsak dan so našli strašno razmesarjena trupla zvestih kalifovih privrženecv. Sum je kmalu padel na Hasana in njegove priistaše. Hasan je moral zbežati in vrnil se je v Perzijo. Njegova zagonetna osebnost je bila pa že ovita z vencem legend in sekta, ki jo je bil ustanovil, je šela v svojih vrstah mnogo globoko vdanih in na vse pripravljeneh vernikov.

Hasan je izbral svojo tajno organizacijo asasinov za pravo strahovlado. Kot ustanovitelj sekte je imel pri sebi samo nekaj zaupnikov, drugi so pa bili večinoma mladi, na vse pripravljivi možje, slepo orodje v rokah mogočnega poglavarja. Hasan je stanoval na vrhu skoraj nedostopnega hriba z mnogimi skalnimi votlinami in hodniki, po katerih je lahko odhajal iz svojega bivališča ne da bi ga kdo opazil. Zagonetnost, spletena okrog vse sekte, je podpirala njeno razširjenost tem bolj, ker so bili vsi, ki so se tajni posmehovali od strani in ker nihče ni stihnil ni, kdo opraviča to krvavo delo. Strahovala sekte se je razširila po vsem mohamedanskem svetu in v Bagdadu so plačevali bogati trgovci sekto odškodnino prav tako kakor

plačujejo zdaj v Ameriki odškodnino ugrabiteljem.

Kalifi in veliki vezirji so bili brez moči proti sekto pivcev hašiša. Veliki vezir v Kurdistanu se je nekoč posmehoval asasinom, drugi dan so ga našli v harem u prerezanim vratom in nikoli se ni posrečilo dognati, kdo je bil morilec in kako je mogel priti v harem. O tem kako je bila razširjena sekta pivcev hašiša pričla najbolje naslednji dogodek:

V Kairu živeli ugledni arabski trgovec je izgovoril nekoč nepremišljeno opazko o Hasanu. Čez dva dni je dobil pismo glaseče se kratko: Pripravi se na smrt! Vedel je, da bi se zamen branil, kajti asasini so izpolnili vsako svojo grožnjo. Prodajal je vse svoje premoženje in se vkrcal na ladjo, na kateri je preživel dva meseca. Misli je, da je že na varnem in hotel se je izkrcati v mauriskem pristanišču v Španiji — to je na drugem koncu sveta. Čim je pa stopil na suho, ga je neki mornar zabodel. Zaman je bežal pred osveto sekte, ki je imela svoje niti razpredene malone po vsem svetu.

Tudi pozneje med križarsko vojno se je večkrat pripetilo, da so bile pomorne cele skupine križarjev in vse zasledovanje asasinov je bilo zaman, kajti nihče ni mogel odkriti skrivališča njihovih poglavarjev. Hasan je umrl, ko mu je bilo 100 let in njegovi nasledniki so se držali do polovice 13. stoletja, ko so še krvočelnejshe mongolsko-tatarske tolpe napravile konec njihovega pševanju.

— Zbogom, dragi dami. Škoda, da ne bom nikoli zvedel, katera izmed vaju me je v predoru poljubila — navzlic moji grdi bradi.

In odšel je v prijetni zavesti, da se je počeno osvetil.

Poroka v 10 minutah

V nekem ameriškem mestu je bilo javno razglašeno, da lahko sklene zakonsko zvezo v 10 minutah kdorkoli hoče. Vest o tem se je naglo razširila in iz bližnjih mest je prihiteo mnogo zaljubljenecv, ki bi bili radi izkoristili to ugodnost. Poročni urad je priredil potem med svojimi klienti anketo o vprašanju, ali odobravajo tako naglo sklenitev zakonske zveze.

Neki bogati borzijanec je odgovoril: — Čas je zlato. Deset minut je tudi čas, torej tudi zlato. Če je dota dovolj visoka, je vredno žrtvovati deset minut za poroko.

Neki farmer je bil pa drugačnega mnenja. Odgovoril je: — Čim prej ima človek poroko za seboj, tem bolje je. Sicer pa ni dobro, če ima preveč časa za razmišljanje. Po mojem mnenju je celo deset minut preveč.

Podobno je odgovoril neki gangster iz New Yorka: — Deset minut, tako dolgo je čakam, saj si vendar ne more nakopati na vrat policije.

Neka filmska igralka je pa odgovorila: — Jaz sem pa bolj radovedna, kje bi se dala v desetih minutah doseči ločitev zakona.

Diviš ali Franklin?

Ali je izumil streljivo duhovnik Prokop Diviš ali ameriški naravoslovec in državnik, veliki poštar in reformator Benjamin Franklin? Takih sporov glede prvenstva pri izumih je več. Iskaneje resnice je oteženo s tem, da hoče imeti vsak narod svoje slavne izumitelje. Večkrat se je že zgodilo, da sta prišla z isto idejo v istem izumom v različnih krajih sveta istočasno črta. Pogosto je treba napraviti celo vrsto poskusov, preden se eden posreči Edisonova žarnica ni bila prva, ki je zažarela. Kakor Resselov ladijski vijak je imela tudi električna žarnica mnogo predhodnikov. Edisonova je bila pa prva, ki se je obnesla. S telefonom sta prišla istočasno Bell in Gray. Pred njima pa sta bila Reis in Mourseul, pa tudi drugi. V filmu se imenujeta zdi istočasno Lumiere in Skladanowsky toda oba sta imela predhodnike, med katerimi je bil tudi Edison.

Eden največjih izumiteljev vseh časov je bil Leonardo da Vinci. Nekateri ga imenujejo prvi inženjer in vendar je znan večinoma samo kot slaven slikar. Tehnik Leonardo da Vinci je namreč prišel nekaj sto let prej, sicer Niphowovo kolo, čigar izumitelj je nedavno umrl, je bilo izumljeno že več desetletij prej, preden je prišlo upanje, da bo ta izum velikega pomena za televizijo. Tudi v tehniki ideja dolgo doživa, dolgo visi v zraku. Zato se ne smemo čuditi, da prideta z njeno praktično rešitvijo istočasno dva izumitelja in da je težko reči, kdo je bil prvi. Tako je bilo tudi s streljivom, z Divišem in Franklinom.

— Dober večer, mati moja, — je dejal prijazen, vzvračen pred njo.

— Recite mi, da mi odpustate vse moje zločine, — jo je prosil s strtim, prosečim glasom.

— Odpuščam ti.

— Zdej, ko imam odpuščenje svoje matere, lahko stopim pred boga, — je vzklilni skoraj radostno.

— Ah, je zastokala Mathurina, — sina moram pustiti v smrt in mu ne morem zapovedati, naj živi.

— Uganili ste, da je to izključeno. Sprejemam vašo sodbo, mati, in sodbo neba, nočem se uklopiti posvetni sodbi, nočem pobeigniti kot strahopetec in zavetišče sramote, pa če bi me čakalo še tako mirno in udobno življenje.

— Ne bom imela časa, objokovati te, — je zašepetala starka. — Stara sem že nad sedemdeset let in stoletje bolesti mi teži glavo.

— Bertranda in Michelina vas bosta tolažila.

— Pokopljeta me, — je dejala starka.

— Zbogom, mati!

— Sin moj, Bertrand moj... še trenutek... Samo še trenutek...

— Zbogom, zbogom... Odpustite mi...

Zbežal je, da bi ničesar več ne videl in ne slišal. A ona, da bi s kriki, ki so ji razganjali prsi, ne strla poguma svojega sina, hitečega tja, od koder ni povratka, je stisnila pest med zobe — med nepokvarjene zobe, ki so bili ostali mladi in pod katerimi je pritekla kri iz velikih modrikastih žil, izpod nagubane kože.

Toda v tem strašnem trpljenju je ena misel divi-

O čirih na želodcu in dvanajsterniku

K tej bolezni so nagnjeni ljudje, ki imajo neredno življenje in slabo hrano

Ljudi, ki trpe na čirih v želodcu ali dvanajsterniku je vedno več. In tega pojava ne moremo pojasniti samo tako, da lahko zdaj zdravniki z rentgenovimi žarki prej ugotovijo to bolezen kakor recimo do odkritja teh za razvoj medicine tako važnih žarkov. Po beležkah pri obdukcijah v nekem zavodu je imelo v prvem desetletju tekočega stoletja torej v letih od 1900 do 1910 od vseh obduciranih samo 2.1% čire na želodcu ali dvanajsterniku. V letih 1920 do 1930 se je dvignil ta odstotek na 3.1% v zadnjih letih pa že na 10.9 ali celo 20.2%. To naraščanje števila ljudi s čiri na želodcu ali dvanajsterniku potrjujejo tudi druge statistike.

V najnovjšem času se je pečalo s statističnim proučevanjem želodčnih čirov istočasno več nemških zdravnikov in sicer s posebnim ozrom na poklice in starost bolnikov. Svoja opazovanja in ugotovitve so priobčili nemški zdravniki v reviji »Münchener medizinischer Wochenschrift«. Prvo poročilo se nanaša na 5089 preiskanih bolnikov, večinoma ljudi s kmetov, pri katerih so zdravniki domnevali, da imajo čire na želodcu. Rentgenovi žarki so pa pokazali, da ima četrtna res to bolezen. V drugem poročilu gre za 4644 ljudi, večinoma meščanov. Pri teh so bili želodčni čiri dokazani skoraj pri tretjini. Zanimivo je, da soh imeli ti pogosteje čire na dvanajsterniku kakor na želodcu.

Na vprašanje, v kateri starosti se želodčni čiri najpogosteje pojavijo, je odgovor nekoliko otežkočen s tem, da se dajo ljudje

zdravniško preiskati šele potem, ko jih bolezen že dolgo muči. Navzlic temu se pa da na podlagi zbranih podatkov trditi, da je največ primerov želodčnih čirov pri ljudeh pred 40. letom starosti. Zenske dobe želodčne čire večinoma, ko se bližajo tej starosti. Čeprav se pojavijo želodčni čiri večinoma pri mlajših ljudeh, niso obvarovani pred njimi niti 60 ali 70 let stari ljudje.

Zelo zanimiva je razdelitev obolelih ljudi po poklicih in sploh po načinu življenja. Pri meščanih so zdravniki ugotovili, da imajo želodčne čire večinoma delavci in obrtniki in sicer taki, ki imajo opoldne le kratek odmor, da lahko na hitro roko pojedjo kaj hladnega. Od vseh ugotovljenih primerov jih je bilo nad polovico namreč 55%, čeprav so zavzemali med vsemi preiskanimi delavci in obrtniki samo tretjino. Doselej je bila uganika, zakaj je mnogo manj žensk s čiri na želodcih in dvanajsternikih kakor moških. Statistika nemških zdravnikov je pa pokazala, da si lahko pojasnimo ta pojav tako, da so ženske večinoma opoldne doma. To potrjujejo tudi nadaljnji podatki, ki kažejo, da je bilo žensk s čiri na želodcu in dvanajsterniku samo četrtnina omoženih, ostale tri četrtnine pa v poklicih. Iz tega torej sledi, da so k čirov na želodcu in dvanajsterniku nagnjeni ljudje, ki neredno žive in se slabo hranijo. Zato je treba pozdraviti prizadevanje tistih podjetij, ki skrbje za to, da imajo njihovi delavci in uslužbenci opoldne toplo hrano.

Injekcijske igle kopriv

Strup naših domačih kopriv je zdravju prej koristen nego škodljiv

Največji čudež koprive so njena precizna žela, ki povzročajo človeku zelo neprijetne bolečine. Vsi poznamo menda zdravniške in injekcijske igle, saj so zlasti po mestih že redki ljudje, ki bi jih ne bili nikoli čutili v svoji koži. Zdravniška injekcijska igla je pa neprijetna samo na pogled in mnogim ljudem postane ob pogledu na njo slabo. Ko jim pa zdravnik prebode kožo, se prepričajo, da še daleč ni tako hudo kakor se je zdelo. Pomisliti je pa tudi treba koliko človeških življenj je že rešila zdravniška injekcijska igla. Skoraj enako kakor zdravniška deluje tudi injekcijska igla koprive, samo da zapusti človeku neprijetne bolečine.

Na spodnji strani koprivnega lista opazimo dvojne koccine. Ene so prav kratke in te nas ne zanimajo, druge so pa dolge do 2 milimetra in imajo spodaj belkaste trebuščke in ti nas zanimajo. To so namreč injekcijske igle koprive. Njihova tanka stena je poapnena in pokremena tako da je zelo krhka. Koccine k s preva za prav samo ena velika celica, so napolnjene z nosilko življenja, protoplazmo, celicnim jedrom in celicnim sokom. Vsa koccina je zavita in napeta, kajti njena vsebina kakor je to v vsaki celici, je pod precejšnjim pritiskom. Njen konicasti konec se zaključuje v obliki drobne kroglice, toda vrat ki veže to kroglico s telesom koccine je izredno tenak.

In takoj bomo videli odnosno čutili, kako imenitno si je izmislila narava to napravo. Če se dotaknemo take pekoče koccine, kroglica, ki tvori njeno tope konicico, ne more prodreti v kožo in tako dobi vsa koccina pritisk, pod katerim se stlači, toda izredno tenki vrat ne prenese pritiska, prelomi se, kroglica odpade, pojavi se odprtina z izredno ostrimi robovi in že je koccina pod napetostjo s tekočino takoj vbrizgne svojo vsebino v naše telo in tako dobimo pravo injekcijo.

V celicnem soku koccine pa je močan strup. Učenjaki so dolgo domnevali, da gre za mravljično kislino, s katero nas tu pa tam počaste mravlje. Toda kopriva dela to bolj, njena obramba je kemično temeljitejša. Celicni sok je neke vrste beljakovinski strup, močno podoben po svoji sestavi kajemu strupu. Znaki zastrupljenja pa ne nastopijo, tudi če dobimo več sto takih injekcij, kajti poedine injekcije so zelo neznatne in njihov strup ni sestavljen tako nevarno kakor smrtonosni kajeti strup. Vendar nas pa pošteno boli, če nas opeče več kopriv. To nas pa ne sme motiti kajti strup obeh pri nas nastoči kopriv je prej zdrav nego škodljiv, kakor je to tudi z želom naše čebelice. Čebelini pik je sicer zelo neprijeten, toda lahko ima blagodejni učinek in

more nam ublažiti marsikatero bolezen, kar so dognali učenjaki šele nedavno.

To pa velja samo za naše domače koprive. Podobna žela imajo tudi nekatere tropične rastline. Toda v tropičnih krajih deluje narava sploh z mnogo močnejšimi sredstvi. Tako so tudi tam rastoče rastline z želi mnogo brezobzirnejše. Zlasti injekcije raznih vrst laportjev imajo hlasto zelo neprijetne posledice. Človek od bolečine kar zakriči, če ga zbode taka rastlina, rana se vname in pogosto ohromi vsa okolica ranjenega mesta. Tropične koprive postanejo navadno nevarne, če jih prenesemo v naš kraj, kjer pa njihov strup kmalu izgubi svojo moč. Vrtnarji v botaničnih vrtovih bi lahko pripovedovali kolikorkrat so se pošteno opekli ob tropične koprive.

Krastača in živalski instinkt

Bostonski zdravnik dr. Fred Sidney dela že deli časa zanimive poskuse, v katerih ugotavlja smisel živali za dom. To misel imajo mačke in golobi. Zdej dela poskuse s popularno ameriško krastačo Teddy, ki jo je pustil na postaji Oakland na južni pacifiški železnici v pričakovanju, da bo njen nagon tako močan, da najde pot v Boston. Če se ji ne bo med potjo pripetilo nič hudega, bi se morala vrniti v Boston prihodnje leto.

Teddy, grda krastača z veliko brazgotino na drugi strani, stara kakih 30 let, je znana med raziskovalci, ki so se ukvarjali s problemom preseljevanja živali. Dr. Sidney jo je vzel nekega dne v škatlji s seboj na izprehod in dva kilometra daleč od doma jo je izpustil. Že čez dva dni je zopet veselo kobacala po vrtni in zobala gosence. Postopoma je podaljševal izlete z njo, vzel jo je v New England, v Dalas in v Chicago. Nekeč je vse leto ni bilo doma, pa se je nekega dne zopet vrnila. Pri novem poskusu s krastačo so ameriški listi obširno pisali o živalskem smislu za dom. Nekateri učenjaki menijo, da izvira živalski instinkt iz velike občutljivosti za zemeljski magnetizem. Žival se počuti dobro samo v gotovem magnetičnem polju.

Pet pokolenj v eni rodbini

Marie Urbanova, vdova po mlinarju, živeča v Metniku pri eni svojih omoženih hčera, je imela deset otrok. Izmed sedmih še živelih jih je šest v Češkoslovenskem protektoratu, en sin živi v New Yorku. Njena najstarejša hči, stara 65 let, ima dva otroka, njena 44letna vnukinja pa dva sinova. Mlada žena 21letnega pravnuka je nedavno rodila sina. Urbanova je torej poglavar petih živelih pokolenj in ima zdaj 10 vnukov, 6 pravnikov in 1 pripravnik.

gala to ponosno dušo.

— Priznal je vse, ta večer se je spokoril za vse svoje grehe. To je v resnici Gael, to je v resnici tudi Valcor! To je otrok moje ljubezni! O bože, usmili se ga!

Bertrand se ni vrnil tja, od koder je bil prišel. Krenil je po obali proti Ferneusu.

Bila je oseka in morje se je jelo komaj rahlo dvigati. Po ozkem pasu obale je lahko obšel pečine. Če se je pot na tej strani prekinila ali če se je vlekla predaleč, je lahko krenil pešec proti zvišenim obali in si tako skrajšal pot po stezicah, ki jih je dobro poznal že izza otroških let.

Sicer se mu pa nikamor ni mudilo. Da doseže svoj cilj, je imel pred seboj celo noč... In še več kakor noč... Neomejen čas, celo večnost. Ur ni več poznal. Gledal je, kako se svetlika morje v mesečini, prisluškoval je vsem glasovom svoje duše in svojega življenja v glasovih neizmernosti.

Čeprav je bilo nebo jasno, je butalo morje ob obalo z divjo besnostjo. Za prihodnje jutro je bila napovedana ena izmed velikih plim tistega leta. Bertrand Gael se je spomnil tega, ko je prišel po dolgi hoji do ozke soteske, kjer je imel pred dvema letoma z grofico de Ferneuse tako romantičen in tako odločilen razgovor.

Omahnili je na skalnato klopico, kjer je sedela takrat grofica. Zrl je v tla, kamor je bil pokleknil pred njo, razvnet v tako plamteči ljubezni, da je zdrnil za hip v tej ženi sladke iluzije.

Osvajalci na angleških tleh

Prvič od časov Viljema Osvajalca je Anglija spet v nevarnosti, da se izkrcia sovražnik na njenem otočju

Admiral Nelson

Prvi sovražniki, ki so stopili na angleška tla, so bili leta 55. pred Kr. Rimljani. Vpad dveh legij, prepeljanih čez Rokavski preliv na 80 galcijah, se ni posrečil, ker je vihar preprečil prevoz rimskih čet v Anglijo. Čez leto dni se je Cezar napotil čez Rokavski preliv znova in sicer s petimi legijami in 2000 konjeniki, s katerimi je zadal keltski vojski strahovit poraz. 90 let pozneje je postala Britanija rimska pokrajina.

Leta 835 so priplule do angleške obale ladje vikingov. Anglosaško prebivalstvo, ki ni imelo večjih pomorskih niti suhomorskih sil, se je moralo za 70 let preseliti globoko v notranjost dežele. Šele pozneje se je posrečilo zbrati tako veliko vojsko, da so mogli Vikinge pognati iz dežele. Ker tudi pozneje manjši napadi vikinških ladji niso ponehali, je dal kralj Aedhelred II. 13. novembra 1002 v Nord Humberlandu naseljene potomce Vikingov pomoriti.

Ko je v januarju 1066 umrl kralj Edvard III. in je normansko plemstvo posedalo na prestol njegovega svaka Heralda, je krenil v Anglijo na čelu 60.000 mož in 7000 konjenikov Viljem Osvajalec, ki je 14. oktobra 1066 Heraldovo vojsko temeljito porazil. Še istega leta je postal Viljem angleški kralj. Od tistega časa Angleži nevarnosti vojne na lastnih tleh niso poznali, kajti večiki pomorski sili 16. stoletja Holandska in Španija sta bili vedno premagani, še predno se je moglo njuno brodogrje približati angleški obali.

Šele pohod francoske revolucionarne vojske leta 1793 je znova skvalil mir na angleškem otočju. V obrambo obale je zgradila Anglija veliko brodogrje, toda Napoleon je dal hitro zgraditi in dobro opremiti pristanišče v Boulogni. 2000 prevoznih ladij in

130.000 mož je čakalo na povelje, da bi krenilo proti Angliji. Angleži so imeli prednost samo v vojnem brodogrju 63 bojnih ladij, dočim jih je imel Napoleon samo 35. V načrtu je bilo, zvaбити Angleže s fingiranim napadom admirala Villeneuvea v zapadni Indiji, potem pa brž vrniti se v Evropo, zlomiti angleško blokada, očistiti Rokavski preliv in pripraviti tako pogoje za izkrcanje vojske na angleških tleh.

Nelsonovo angleško brodogrje se je res dalo izvabiti in v Angliji je rastala panika pred vpadom, toda Nelson je ujel francosko brodogrje in ga porazil v pomorski bitki pri Trafalgarju. Nato je bila Anglija rešena nevarnosti sovražnega vpada. Sredi pretkelega stoletja je nastala med Francijo in Anglijo nova napetost in zpet je bila nevarnost sovražnega vpada na angleško otočje. Takrat se je Anglija prvič zaveda, da ji preti možnost sestradanja in še z večjo vno mo se je vrgla na gradnjo ladij, ni se pa istočasno oboroževala tudi na suhem.

Če bi se bilo takrat Francozom posrečilo priti čez Rokavski preliv, bi jim ne bila mogla kljubovati nobena angleška vojska. Toda Francija ni imela v ta namen zadostnega brodogrja. Še enkrat so imeli Angleži v nedavni preteklosti: strah pred vpadom sovražnika na svoja tla. Bilo je leta 1898 med francosko-angleško kolonijno krizo. Takrat pa je Francija odnehal, da bi si z diplomatskim manevrom pridobila stoletnega sovražnika za svoje načrte na celini. Šele zdaj prvič, od časov Viljema Osvajalca, je Anglija zopet obkoljena od močnega sovražnika in zopet stoji pred nevarnostjo sovražnega vpada na svoje otočje. Bodotnost bo pokazala, kakšen bo izid sedanje borbe za angleško ozemlje.

Slikarjeva prigoda v predoru

Slavni francoski slikar pretkelega stoletja Horace Vernet se je peljal nekoč z vlakom iz Versailles v Pariz z dvema grdimi in domišljivima Angležinjama, ki sta ga prezirljivo kritizirali, ne da bi stihili, da vsako njuno besedico razume.

— To je na res nesimpatičen mož — je dejala prva. Druga je pa brž pripomnila: In kako grdo brado ima.

Kar je zavozil vlak v predor in v kuneju je nastala popolna tema.

Tedaj je pa prihitel Vernet zvočen doljub — na svojo roko.

Komaj je vlak privozil iz predora sta se jeli Angležinji srdito prepirati in zmerjati.

— Sram te boji, da si se dala temu zopernemu človeku poljubiti.

— Kaj jaz? — Ti si se dala poljubiti. saj sem dobro slišala.

Vernet se je delal kakor da ničesar ne razume. Ko se je na vlak ustavljal na pos'ail je vstal in dejal za slovo v gladki angleščini:

— Dober večer, mati moja, — je dejal prijazen, drhteč glas.

Starka je stopila pred prišlecom korak nazaj.

— Molčite! — mu je zapovedala strogo. — Ne spoznam svojega sina v markizu de Valcoru.

— Spoznajta ga, — jo je rotil markiz. — Spoznajta ga, mati...! Bertrand sem, vaš otrok... Markiza de Valcora ni več.

Krepka postava se je sklonila in padla na kolena.

— Kaj mislite s tem, — je zamrmrala starka, ki se je bila vsa zbegana sklonila k lepi glavi, povešeni in gologlavi, k tej glavi, skrivaj oboževani, v kateri je videla tudi pod močno sivimi lasmi še vedno otroško mikavnost svojega prvorojenca.

— S tem mislim, mati, da sem pustil svojo pustolovsko krinko tam na obali pod doimenom. Zdej bom delal pokoro. Umreti hočem. Blagoslavljal bom smrt, ker mi bo končno dovolila pasti pred vami na kolena, draga mati, ne da bi mi to prepovedali. Mati namreč odpuščata umirajočemu otroku. Ne lažem več!... Moja usta imajo pravico imenovati vas. Sem Bertrand, vaš Bertrand. Objemite me, mati moja!

— Ti hočeš umreti! — je vzklilnila.

Objela ga je, kakor ga je objemala, ko je bil še majhen, ko se je bala, da bi se mu ne pripetilo kaj hudega. Stare ustne so poljubljale ponosno in oboževano čelo, katerega bi se bile rade tolikokrat dotaknile s šepetom nežnosti in odpuščenja.

Dolgo sta se objemala. Slednjič je Bertrand vstal in ves razburjen dvignil k sebi staro skrušeno telo svoje matere.

Daniel Lesneur

Krinka ljubezni

209

Prispel je na cesto, vodečo iz Valcora v Conquette. Nad nasipom se mu je prikazal v modrikastem ozračju noči njegov grad, blede gmota, ki se je njen slog nekoliko odražal od temnega ozadja bujnih gozdov. Nekaj časa ga je motril, potlej se je pa obrnil in krenil v nasprotno smer proti vasi. Dolga je bila njegova pot, deset je bila že odbila ura v conquetskem zvoniku, ko je Bertrand Gael zavil po kolovozni poti proti svoji rojstni hiši.

V nočni tišini se je svetlikala skromna streha v luninem svitu. Luna je stala že visoko na nebu.

Zdelo se je, da vse dremlje. In vendar je nočni gost opazil skozi špranjo v vratih žarek luči. Nekdo je bedel v hiši in čital pri luči. Mathurina je vedno počakala noči, da je kar požirala novine, da bi nihče ne opazil njenega tragičnega zanimanja za novice.

Potrkal je na vrata, kar je skoraj sploh ni presenetilo, saj je živela uboga starka že več dni v tako strašnem pričakovanju. Vstala je in šla odpret.

Spominu kralja Mučenika

Ljubljana, 8. oktober
 Deveti oktober je najbolj črn dan v zgodovini našega naroda in države. To je dan, ko je morala naša mlada država prinesiti največjo žrtev — življenje svojega velikega kralja — in ko se je ves narod zgrozil pred prepadom, zapuščen ob nastopu strašne krize.

Deveti oktober je postal naš drugi Vidov dan, toda Vidov dan, ko se spominjamo strašnega udara, ne da bi ga se dovolj preboleli, med tem ko se 29. junija spominjamo usodnega zgodovinskega dogodka, ki je sicer ponižal južni srbski narod, a ki mu je dal tudi silo, da je preстал dolgo dobo zaslužnja ter da je notranje zorel in potem vстал kakor ptič Feniks. Zdaj je Vidov dan naš narodni praznik, ne več dan žalosti, temveč veselja, ker tedaj praznujemo zmago nad črnimi dnevi sužnosti. Deveti oktober pa je črn dan; ni nas sicer mogel streti in prav tako kakor po Vidovem dnevu se je tudi po 9. oktobru narod dvignil in zopet gleda neustrašeno v bodočnost, vendar ne bomo mogli nikdar pozabiti, kaj smo izgubili s svojim kraljem, ki je stal ob nastanku Jugoslavije kot najvišji vojskovodja, osvovjalec domovine, ki je novo državo vodil kot sposoben držav-

nik srenejši bodočnosti naproti in ki je dal za njo tudi svoje življenje. Izgubili smo kralja, ki nam je pomagal premagovati vse krize mlade države, vladarja, ki je znal svoji državi pridobiti v svetu ugled, doma je pa užival največje spoštovanje.

Tedaj pred leti je bila njegova pot v izdajalski Marseille tako lepa in v duhu ga je spremljal narod od Jadrana do marsejskega pristanišča, s ponosom, da ima tako velikega vladarja. Toda nekaj težkega je ležalo v ozračju in v sivem jesenskem dnevu se je skrivalo nekaj temnega. Še ko smo zasledovali poročila o potovanju kralja v tujino — in v smrt, so že počili strel v Marseilleu.

Tudi zdaj so sivi oktobrski dnevi, in kljub spominom na tiste dni, kljub mraku nad Evropo, nam vendar 9. oktober ne pomeni dneva resignacije. Deveti oktober je bil dan velike preizkušnje in zdaj smemo reči, da smo jo dobro prestali. Moramo pa tudi reči, da velika žrtev ni bila zaman ter da je kralj ne le s svojim življenjem, temveč tudi s svojo smrtjo posvetil veliko svoje delo, ki živi in bo živelo. Jugoslavlja živi in mora živeti!

vobe preveč napačen. Pevski tudi jedva ustreza, in mu bo treba ponovnega študija, da se odvadi maršičemu, preden ga bomo lahko odkritosrčno pohvalili.

Polno je ustrežal Lupša kot don Fernando ob zaključku, pa sta se odlično odrezala tudi R. Rakovec (tenor) in L. Dolničar (bariton) kot jetnika in prezreti ni mogoče moškega zbora, ki mu gre vse priznanje glede speva, igre in mask.

Scenograf Franc je ustvaril troje dobrih slikovitih prizorišč, vodja zbora R. Simoniti se je zopet imenitno izkazal kot vodja in učitelj zbora, vso opero pa je izvrstno izrežiral C. Debevec.

Bil je torej zaslužen velik umetniški uspeh. Gledališče pa natlačeno polno.

Fr. G.

Tudi pospeševanje draginje

Ljubljana, 8. oktobra
 Kmetica pripelje košaro jabolk na trg; bila so nagnata in obročena. Zenske vprašujejo po ceni; nič odgovora. Pa pride tržni paznik in pravi kmetici: »Kar po sedem din jih prodajte!« Zenske so se začele zgražati. Nekatere so pa začele izbirati zdrava jabolka, a paznik je zakričal: »Ne pustite izbirati, kar sami jih dajte na tehtnico!«

Za zvišanje plač zasebnim nameščencem

Zvišanje naj bi znašalo 10 do 40% po višini plače

Ljubljana, 8. oktobra
 Delavska zbornica nas obvešča, da so nameščenske strokovne organizacije poslale delodajalskim organizacijam spomnilnice, ki pravi med drugim:

Zaradi izjemnih gospodarskih razmer se nahajajo zasebni nameščenci v vedno bolj obupnem položaju. Cene življenjskih potrebščin se dnevno zvišujejo. Indeks Narodne banke, revije »Indeks - Benko« v Zagrebu in Delavske zbornice v Ljubljani nesporno dokazujejo, da so se vzdrževalni stroški za rodbino zvišali tekom zadnjega leta kar za 40 do 50%. Toda komaj ugotovi indeks te ali one ustanove ostotek podražitve, so med tem že zopet poskočile cene, tako da je vsak indeks, ki je priobčen javnosti, primeren le še za presojo večerjajnega stanja, dočim je za današnji dan položaj že zopet slabši in draginja že zopet večja.

V teh izjemnih in težkih časih je neobhodno potrebno, da se delodajalci in delojemalci sporazumejo in določijo plače, ki naj jih prejema nameščenci, da bodo komu obvezani, ki jih terja od njih skrb za dnevno življenje. Ne moremo se več zadovoljiti, da bi bilo od proste presoje in individualnega dogovora odvisno, kako se odmerjajo plače. Prilike, v katerih živimo, zahtevajo, da se splošno urede nameščenske plače, če hočemo očuvati nameščenski stan socialnega propada in če hočemo ohraniti njegovo delovnost in sposobnost, da v redu in v zadovoljstvo svojih delodajalcev izvršuje odgovorne posle, ki so mu poverjeni. Mislimo, da ni delodajalca, ki ne bi resno upošteval tega dejstva.

Podpisane nameščenske organizacije so se zato odločile, da predložo delodajalskim organizacijam predlog, kako se naj zavezuje urede nameščenski prejemki. Enotna ureditelj prejemkov nameščencev v dravski banovini bo imela tudi to ugodno posledico, da bodo vsa podjetja enako obremenjena z novimi izdatki za nameščenske osebe in da bo s tem izravnana konkurenčna sposobnost.

Podpisane nameščenske organizacije

Mislím, da se tržni paznik nima v take stvari vmešavati. Sicer bi pa bilo prav, da bi takega tržnega paznika odstranili s trga in ga naj poslali v šolo, da bo vedel, kaj je njegova dolžnost. Nerazpoložen je pa med gospodinjami, pri sedanjih razmerah, vsak dan večje na trgu. Vsaka gospodinja mora danes gledati na vsako paro.

Tržno nadzorstvo bi se naj malo pozanimalo tudi za tehtnice. Zakaj tehtajo kmetice kar pod mirami, zakaj ne na mizah, da lahko vidi vsaka gospodinja, kaj in kako se tehta? Če je za druge trgovce predpisana tehtnica pravična in po zakonu, zakaj bi pa za kmetice ne bila? Polovica kmetic nima predpisanih tehtnic.

Predpisana je tudi odredba za cene in težo kruha, toda so peki, ki kruh prodajajo po din 6.— reci in piši 98 dkg. Za tri din dobiš pogosto samo 48 dkg namesto 57 dkg kruha. Da bi odpravili nedostatek, naj napravi mestno tržno nadzorstvo kontrolno nad peki. Ali bi pa naj mestno poglavarstvo izbralo iz vsakega okraja petičlansko komisijo, pa ne mogoče trgovce, ali gospe, ampak iz nižjih slojev delavca, nižjega uradnika. Ta komisija bi lahko vsak dan napravila danes tukaj, jutri tam kontrolno, in učinek se bi kmalu pokazal. Neustreza-joče blago, najsi bo v teži ali ceni, bi naj takoj zaplenili in razdelili med najbednejše. Tako bi imeli najbednejši vsak dan dovolj kruha.

Ok

predlagajo, da se vsem nameščencem brez razlike in z veljavnostjo od prvega oktobra tega leta zvišajo dosežanje plače tako, da se prizna pri plačah do 2.500 din 40%-ni povisek, do 3.500 din 30% povisek, do 4.500 din 20% povisek in pri plačah nad 4.500 din 10% povisek.

Da se nameščenci sedaj tik pred zimo preskrbe z najnujnejšimi življenjskimi potrebščinami — in to še preden so se zopet še bolj podražile — naj bi delodajalci s 15. oktobrom tega leta izplačali vsem nameščencem brez razlike enomesečno plačo. Nameščenci v Zagrebu so se z delodajalci sporazumeli, da se na novo urede prejemki nameščencev in je bilo potom arbitražo zastopnikov banske uprave določeno, kakšni so novi prejemki nameščencev. Iz poročil, ki jih prejemanjo, sledi, da se bodo novi povišani prejemki zagrebških nameščencev uveljavili za vso hrvatsko banovino in za vse kategorije nameščencev.

G. ban dravske banovine je v posebnem dopisu na G. bana hrvatske banovine pripobli, da se bo radevolje pridružil vsaki akciji, da se enotno reši vprašanje dohodkov zasebnih nameščencev. Ker je sedaj na Hrvaškem že deloma rešeno vprašanje povišanja nameščenskih plač, je nujno potrebno, da se to vprašanje povoljno reši tudi v dravski banovini.

Prepričani smo tudi, da bo G. ban dravske banovine novo ureditelj nameščenskih plač z vso odločnostjo podpiral. To tembolj, ker je iz statistike socialnega zavarovanja znano, da so bili doslej poprečno v dravski banovini nameščenci slabše plačani kakor v hrvaški banovini, četudi so življenjske prilike v dravski banovini zaradi večjega porasta draginje še težje.

Vse delodajalske organizacije v ljudno vabimo, da na predlog nameščenskih organizacij odgovore najkasneje do 10. oktobra t. l. in pristanejo, da se takoj izvrši tudi anketa, ki naj dokončno in sporazumno reši vprašanje takojšnjega povišanja nameščenskih plač.

Jubilej strica Kebra

Ljubljana, 8. oktobra.
 V nedeljo je praznoval v Spodnji Hrušici pri Ljubljani v družinskem krogu 80letno rojstvo splošno znani in ugledni tesar G. France Kebra. Slavljence je za svojo visoko starost še izredno čil in krepak, tako da bi mu človek prisodil največ šest križev. Mnogim mlajšim svojemc je bil pravi vzornik in pokazal jim je pravo pot v življenje. Kot srčno dober mož, je živel in delal vedno le za svojo družino, pri tem je pa rad pomagal tudi bližnjemu v sili in stiski. Žena mu je umrla že med svetovno vojno, edini sin Ivan takoj po prevratu, ena hči pa nekaj let pozneje, tako da so mu ostale le še tri hčere. Vse te hude udarce usode je prenašal močnato.

Zdaj ko preživlja pozno jesen svojega trdega dela in skrbi polnega življenja, lahko zre s ponosom in zadovoljstvom na prehojeno dolgo življenjsko pot. Njegovim svojemc, prijateljem in znancem se pridružuje jemo tudi mi in želimo vrlemu možu, da bi živel v miru, sreči in zadovoljstvu do skrajnih mej človeškega življenja.

Iz Metlike

Občni zbor učiteljskega društva JUU se bo vršil v soboto dne 12. oktobra t. l. ob 13. uri v državni narodni šoli v Črnomlju s sledečim dnevnim redom: Poročila poslovedete podpredsednice, tainika, blaginjnika, pregled dela uprave v preteklem letu, volitev uprave in nadzornega odbora ter njih namestnikov, volitev častnega razsodišča, odobritev proračuna, volitev delegatov za banovinsko in državno skupščino, pregled sekcijskega obračuna in proračuna za 1940/41 ter slučajnosti.

Osebnostna vest. Na novo določeno mu službeno mesto v Vinico je iz Metlike odšel podpredsednik finančne kontrole gosp. Rajar Jož, kateremu želimo vso srečo!

Napredovanje učiteljskih del v Draščih. S preturejanjem klanca v Draščih pri Metliki se je že tako napredovalo, da bo kmalu in to še letos nad polovico predvidenih del končan in čista popolnoma dograjena. Sedaj so dovršili od prejšnjih let ostala zemeljska dela, položili tlak iz kamena in gramozni nasip. Kjer je cesta v tzkopu, je napravljena lčna koritnica, ki služi za odtok meteorne vode za ober otek cestne vode so pa vzdolž ceste nameščeni zadostni cevni propusti. Pravičar do končavajo priključek klanca na obstoječo cesto pri šoli in cerkvi. Cesta je sedem metrov široka in pada v položnem 70-stotnem padcu. Ima dvoje serpentin z divnim razgledom na vinograde v Repici, Vlodičih in prekrasen razgled na Vivodino.

V interesu javnosti in posebno Draščanov bi bilo, da se merodajni činitelji zavamejo in preskrbijo še nadaljnja denarna sredstva, da se prepotrebno delo čimprej dokonča in čista izroči prometu!

Trgovne počitnice. Sresko načelstvo v Črnomlju je izdalo odlok po katerem se prične trgovne počitnice za osnovne šole v četrtek dne 10. oktobra in trajajo do vštete torka dne 15. oktobra. V dobi teh počitnic se bo vršil za ljudskošolsko učiteljsko kmetijski tečaj v Črnomlju, o katerem bomo podrobno še poročali.

Fričetek pouka na obrtno-nadaljevalni šoli. Obrtno-nadaljevalna šola v Metliki prične z rednim poukom v ponedeljek dne 14. oktobra. Vpisovanje je predvideno na nedeljo dne 13. oktobra od 8. do 10. ure dopoldne, ob 10. uri pa bo v šoli zdravniški pregled in antropometrijsko merjenje vseh obveznikov obvezne telesne vzgoje od dopolnjenega 14. do 20. leta starosti. Zakon o obvezni telesni vzgoji se prične izvajati v vsem obsegu v nedeljo dne 20. t. m. Učni program obsega v glavnem splošno telesno vzgojo, vaje v stroju, pouk v streljanju in uporabljanju orožja, spoznavanje zemljepisne karte in terena, borbeno obuko, moralni pouk, zgodovino, zemljepis ter higijeno. Metoda pouka je nazorna in vseskozi praktična. Obvezniki so razdeljeni v dve skupini, v prvo od 14. do 17. leta, v drugo pa ostali do 20. leta. Za vsako skupino je predvideno letno najmanj 100 učnih ur.

Iz Trbovelj

Krsti, poroke in umiranja. Krščeni so bili v Trbovljah Hribček Ljudmila, Polak Franc in Marija, Šip Gustav, Ostanek Franc, Kremžar Ljudmila, Knez Nevenka, Odlaček Janez, Ocvirk Milan, Drnovšek Marija in Alojzija, Bezgovšek Alojzij, Hočvar Jožef. Poročili so se: Čop Leopold, ruder in Gorjup Neža, hči kmeta, Adlešič Peter, krojaški mojster in Levec Marija, zasebnica, Bežjak Janez ruder in Verbršek Marija, hči posestnika, Zagar Vincenc, ruder in Božjak Marija, kuharica. Bilo srečno! Umrli so: Wejtruba Edvard st., 79 let, Šalamun Josip, 52 let, Habjan Rok st., 59 let, Jureš Ludovik, 53 let, Jančič Ljudmila, samaka služkinja, 19 let, Naglav Jože, upokojen ruder, 77 let, Kolbrezen Hermina, hči gostilničarja, 22 let. Iskreno sožalje!

Svečane komemoracije v počastitev spomina nepozabnega prvega jugoslovenskega vladarja Kralja Mučenika priredi v sredo 9. t. m. ob 20. pred spomenikom Kralja Aleksandra pri Sokolskem domu Trboveljskega Sokolskega društva. Udeležitev je obvezna za vse člane in članice, ki naj po možnosti prinesejo lepega svežega cvet-

ja ter ga že v popoldanskih urah oddajo prireditvenemu odboru in Sokolskem domu. Vljudno vabimo vse trboveljsko občinstvo, da se polnoštevilno udeleži komemoracije ter s tem pokaže kako globoko vsidrana je v trboveljskih sredi ljubezen do pokojnega Kralja Zedinitelja, ki je s svojimi velikimi državniki deli za vedno globoko zadožil tudi naše industrijsko prebivalstvo. Komemoracija naj v sredo pri nas izvedeni v mogočno nacionalno manifestacijo vsega trboveljskega prebivalstva za kralja in jugoslovensko domovino!

Najvišje cene je pristojna oblast sedaj določila na trboveljskem trgu za svinjsko meso, slanino, mast in stranske proizvode debelih banaških prašičev in to: za hrbet din 22 za kg, stegno 20 din, pleče, flam, rebra 18, slanina 24,25, salo 24,75, soljena in prekajena slanina 24,50, mast 26,50, glava 9, črevesna mast 16, ledvice, srce, možgani 18, jetra 15, pljuča 8 din za kg. Cena mesa, slanine, sala in masti od domačih prašičev sme biti za 0,50 din pri kg višja od zgornjih cen. Za mast in slanino, ki se uvaža, veljajo predpisi čl. 2 uredbi o kontroli cen in čl. 8 o pobljanju draginje in brezvestne špekulacije s tem, da razlika med nabavno in prodajno ceno pri detaljisti ne sme presegati din 2. S tem se razveljavijo najvišje cene svinjskega mesa, slanine, masti in postranskih proizvodov, ki so bili v veljavi dosedaj, vendar odloča glede cen govejmu mesu ostane še v veljavi. Trboveljski mesarji in drugi proizvajalci mesarskih proizvodov se morajo držati te določbe ter se bodo prekrški kaznovali po uredbi o pobljanju draginje in brezvestne špekulacije! Odločba mora biti nabita na vidnem mestu v vseh prodajnih lokalih!

Poleg maksimiranja cen svinjskemu mesu je za Trbovlje določen tudi najvišji bruto zaslužek v prodaji najvažnejših življenjskih potrebščin na drobno in sicer za moko, koruzni zдроб, jesprenj, riž vseh vrst, jedilno olje vseh vrst in navadno milo 10%, za jajčne testenine in železo v palčah 15%, za kavo in njene nadomestke, terpentinovno milo, sveče, sekire, lopate, srpe, motike fazonirano železo, žico, žičnike 20%, platno beljeno, kreton, predivo, sukanec, flanel, sukno, volna za pletenje, rafija, usnje vseh vrst, kositer, bela pločevina 25%. Prodajna cena se določa tako, da se efektivni nabavni cen prišteje dovoljeni bruto zaslužek, odbijejo pa popusti, ki jih trgovci na drobno dobi pri nabavi blaga. Ako grošit sam prevzame prevozne stroške, se ti vštejejo v nabavno ceno. Prekrški se bodo istotako kaznovali po uredbi o pobljanju draginje in brezvestne špekulacije. Določba je stopila v veljavo 7. oktobra.

Gogoljev revizor

Ljubljana, 8. oktobra
 V pretekli sezoni je režiser dr. Bratko Kreft to satirično komedijo, v kateri naj bi proučeval 40letnik gledališkega dela J. slop Daneš-Gradiš. Naštudiral je naslovno vlogo lažnega revizorja Hlestakova. Pri tej uporabi bi moral igrati Cesar vlogo poglavarja, nesrečen slučaj pa je hotel, da je Daneš tik pred proučevanjem teško obolen. Cesar pa je bil poklican k vsojakom. Vlogo revizorja je prevzel in odigral Jan, v vlogi poglavarja pa je kostoval nestor hrvaških igralcev, Mihailo Marković.

Daneš je med počitnicami okreval od svoje težke bolezni, a Cesar se je vrnil od vsojakom in tako bomo videli v četrtek 10. t. m. oba igralca v namenjenih jim vlogah. Tako da bo imela letošnja uprizoritev v značajno nove premije. Prijatelji in častilci našega Daneša, ki niso imeli priložnosti, da bi ga mogli pozdraviti na proslavi njegovega jubileja, bodo gotovo z veseljem pohiteli v gledališče, da ga bo videli spet zdravega in čilega v vlogi Hlestakova. Tako Daneševa kakor Cesarjeva odsotnost, je pomenila koncem lanske sezone občutno vrzel v ansamblu, zato je njuna vrnitev tembolj razveseljevala.

Predstava »Revizorja« je tako po literarni kakor po izvajalski vrednosti spadala med tehta dela v lanskem sporedu. V njej se je zlasti uveljavila po mnenju kritike igralska homogenost dramskega ansambla. Komedijo je režiral dr. Bratko Kreft. Prva letošnja uprizoritev bo v četrtek 10. t. m. za Premierski abonma.

Iz Radeč

Sokolsko gledališče. Tukajšnje sokolsko gledališče pripravila v režiji neumornega br. Ivana Pešeca Karel Piskofove veseloigro »Upniki na planu«. Veseloigra, ki jo je prevedel G. Ost, ima tri dejanja. Vloge so že porazdeljene kar najbolje, zato upamo, da bomo imeli že v kratkem priliko občudovati spet naše vrle sokolske igralce.

Dobili smo novega odvetnika. Te dni se nastani v našem mestu nov odvetnik g. dr. Gustav Rosina, ki je prišel iz Brežic. Poslovne prostore ima nasproti občinske ubožnice v bivši Ojsterškovi gostilni poleg župnišča, stanuje pa v Koželjevi hiši nasproti cerkve.

Odprta noč in dan so groba vrata. Te dni je nenadoma umrl, zadet od kapi, posestnik g. Ivan Gradišar na Dobravi pri Radečah. Pokojni zapušča razne užaloščene vdove tri hčere, katerih najmlajša posesta tukajšnjo višjo ljudsko šolo. V soboto teden so ga pokopali na tukajšnjem župnem pokopališču, kamor so ga spremili sorodniki in domačini. Naj počiva v miru! Preostalim naše iskreno sožalje!

Prekinitev pouka zaradi pospravljanja poljskih pridevkov. Kakor smo že poročali, sta krajevni šolski odbor in šolsko upraviteljstvo poslala pretekli teden vlogo na sresko načelstvo v Krško s prošnjo za dovoljenje prekinitve pouka zaradi pospravljanja poljskih pridevkov. Sresko načelstvo je prošnjo ugodilo in to s tem večjo upravičenostjo, ker je mnogo očetov in sinov na orožnih vajah. Redni pouk se prične zopet v torek 8. t. m.

Važno opozorilo služboдавcem. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja vse služboдавce, da so v prejšnjem mescu dostavljali plačilni nalogi za padli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osem dneh po prejemu plačilne naloga! Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je treba, da so zavarovani prispevki dejansko plačani! Tako opozorilo je treba smatrati kot opomin. Proti služboдавcem, ki prispevkov ne bodo poravnali, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne naloge, ki ne dopuščajo odlašanja. Toliko v vednost!

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Beethovnov »Fidelio« na našem odru

Po prvi reprizi, ki je žela pod dirigentom dr. Švaro in v režiji C. Debevca velik umetniški uspeh

Ljubljana, 8. oktobra
 V Kani gallejski so svatje zagodrnjali, nato pa kajpak tem dlje obseleli, ker so jim nazadnje natočili najboljšega vina. Naša nova opera uprava pa je storila narobe: za začetek opernega repertoarja in kot uvod vsem bodočim različnim lažjim in vsebinsko šibkejšim glasbenim odskrim umetninam nam je dala najlepše, najboljšo, najtehtnejše vseh opernih del klasične lepote.

Saj priznava najbolj kritični, tenkočutni in rahlostni zbor glasbenih teoretikov in praktičnih strokovnjakov, da je Beethovnova opera »Fidelio« še danes eno najvrednejših umetnin vseh časov, njena uprizoritev pa na največjo čast in ponos vseh najuglednejših oper na svetu.

»Fidelio« stoji na čelu operam, ki jih hodi človek poslušati z izjemnim spoštovanjem, dejal bi, z nekim zagonetnim strahom čudovite presunjenosti, ki se mu stopnjuje do neumljive, zmerom sladko zasajane ljubezni. Tako se je godilo tudi nam, ki nismo nikdar pozabili silnega dojma, mogočne pretresenosti in nad vse globokega zadovoljstva ob premieri »Fidelia« pod Mirka Poliča uprizoritvijo in režijo v sezoni 1926-27.

Ta mogočni in osrečujoči vtisk mojstrovine brez tekmeča v klasični glasbeni li teaturi nam je ne le ostal, temveč se nam je okrepil po sedanjih novi uprizoritvi. Dr. Danilo Švara je kot dirigent ustvaril s pomnoženim, v višji meri kot doslej ustrezajočim orkestrom ter z očividno najresnobnejših ambicij polnim ansamblom solistov, ki spada med viške naših opernih dognanj.

Tu zmagujeta le krasota zvokov, harmonija spevov in instrumentov, koncertnost glasov, ki izražajo neskončno ljubezen, globoko usmiljenje do krivično preganjanih, skrajno postrvovalnost in zmago resnice in pravice. Le epizodno, a kot strašen kontrast lepoti in dobrotnosti vidimo gnusno maščevalnosti in brezsrčnosti. Klasično preprosto je vse dejanje, zuznanje akcije je malo, vse osebnosti so izvedene statične, zakaj vsa drama se odigrava v dušah, drama prestelne borbe za svobodo, ki zopet združuje dvoje idealnih, v ljubezni blaženih src. In ta borba, to hrepenenje, ta zmaga in končna odrešitev zveni silno, mogočno, vso dušo zamikajoče v Beethovnovi glasbi klasične, jasne forme in lepote, čustvene iskrenosti in žarke ljubezni.

»Fidelio« je izrazito glasbena umetnina,

v kateri morata govoriti duša in srce v dovršenih spevih in harmonijah v vse globine in višine prelivačočega se orkestra. Vse je obrnjeno na vznoter in zunanjih teatralnih efektov skoraj ni, a tudi učinkoviti igralski nalog ne. In vendar je vtisk tega morja zvokov ogromen in je romantična skromnih dogodkov silna ter naravnost aktualna tudi sodobniku.

Prav posebne lepote prinašajo poleg orkestra, poleg velike c-dur uverture na začetku opere, zlasti mogočni, ganiivo krasni zbor jetnikov, spevi Fidelia (Leonore) in Florestana. Tu pa je še cela vrsta točk, ki jih izvajajo ječar Rocco, njegova hči Marcelina, vrtar Zakno in končno minister Fernando v duetih, tercetih, kvartetih, tudi solih, pa v velikih ansamblih, vse v mojstrskih formah in prepletih.

V tehničnem pevskem oziru ima kajpak stila opera do vseh solistov in tudi zbora velike in težke zahteve. Uvaževati treba, da so bile vsem solistom — izvzemši Betoteta in Ribičev — partije nove. Da je Betotto resničen mojster opere, igre in govora v prozi, je dokazal že tolikokrat, da je odveč ponavljati njegove odlične vrline. Njegov Rocco je idealna ustvaritev in je seveda po doganosti, iskrenosti, toplini, pa tudi svežosti spevov ostal vsem solistom na čelu.

S Teo Lubaševom smo dobili novega »Fidelia«. Mlada začetnica je, in Fidelio je težka, za vse dele najvažnejša, največja partija. Z radostjo ugotavljam, da ima Lubaševa velik, sočen, vprav zametast so-pran čisto nezsoopranske topline, obsežen in prodoren ter je njen glas partiji polno ustrezal. Tudi zunanje, s svojo statičnostjo, prikupnim zgravnim obrazom in izrazitimi očmi, naravno, nekoliko zadržano igro in še ne dovolj razgibano mimiko je v celoti ugajala. Treba ji bo partijo še čustveno in mimično poglobiti. Pevski se je držala prav dobro in je žela vesplošno priznanje.

Franclov Florestan je bil pri prvi reprizi (po Luksemburškem) občutno utrujen. Partija je tehnično naporna in težka, pa ji je treba še zorenja. V splošnem je bil seveda zadovoljiv, saj zmaguje s blestečim glasom, kadar mu je lega količkaj ugodna.

Zelo prikupno se je uveljavil tenor A. Sladoljev z Zakinom in so bili prizori s rutinirano, še vedno kvilkuo stremeno marljivo in široko uporabno Ribičev praver srečni. B. Popov kot don Pizarro, guverner pa zahaja preveč v zastarele manire teatralnih intrigantov in solistov ter je

Za takojšnje pomoč tekstilnemu delavstvu

Hvalevredna pobuda mariborske podružnice NSZ, ki je tudi v pretekli poslovni dobi mnogo storila za delavstvo

Maribor, 7. oktobra. V zadnjih letih se je delo naše mariborske podružnice Narodno strokovne zveze pospešilo in poglobilo. Stiki z delavstvom so postali intenzivnejši, tesnejši. To je zlasti v današnjih časih zelo potreben čimtelj, čim bolj smotrno organiziranja narodno zavednega delavstva ob meji.

O vidnih uspehih tega dela je pričal večerajšnji redni občni zbor mariborske podružnice Narodno strokovne zveze, ki je bil v nabito polni zborni dvorani pri Novem svetu. Ob predsednikovem poročilu je bilo razbrati uspešno, smiselno delo, ki ga vrši Narodno strokovna zveza kot delavska organizacija med našim strokovnim delavstvom. S svojim podrobnim organizatoričnim in strokovnim delom je izdatno pripomogla k temu, da se je v marsikateri tvornici izboljšal gnotni položaj delavstva in da so bile povsod zaščitene so-

cialne in ekstenčne ter organizatorične pravice našega narodno zavednega delavstva, kjerkoli so bile kršene. Delovanje podružnične dela se je raztezalo tudi na kulturno torišče. Z ustanovitvijo posebnega mladinskega odseka je organizacija pritegnila v svoje vrste mladino, ki ji je s tem dana možnost sodelovanja na organizacijskem, kulturnem in strokovnem torišču. Iz poročil ostalih mariborskih funkcionarjev smo povzeli, da je izvedla mariborska podružnica NSZ razne akcije ter hvalevredne intervencije v prid izboljšanju položaja našega delavstva. Predvsem pa si je podružnica nadela nalogo, da se čim preje ter na primeren in pravičen način reši vprašanje zaposlitve našega tekstilnega delavstva, ki sedaj, ko je zima predurmi, zaskrbljeno zre v bodočnost. Zelo važno je pripomniti, da se je na njeno plemenito pobudo pričela širokopotezna ak-

cija za takojšnje in čim uspešnejšo pomoč našemu tekstilnemu delavstvu, ki se nahaja danes v težkem vznemirljivem stanju.

Navzoči zborovalci so z odobravanjem vzeli na znanje poročila poštvovalnih društvenih funkcionarjev, nakar so sledile volitve, pri katerih je bil po večini izvoljen dosedajni odbor. Za predsednika je bil izvoljen Franjo Šimek, za podpredsednika Josipina Češ in Franjo Janku. Novo izvoljeni predsednik se je pristožno zahvalil za izraženo zaupanje. V svojem nagovoru je počrtal, da bo imel zmerom pred očmi interese našega delavstva, ki prenaša najtežje žrtve, zlasti v današnjih časih. Za ključil je lepo obiskani občni zbor s pozivom, da mora delavstvo ravno danes pokazati svojo neomajno voljo v borbi za svoje stanovske in strokovne pravice.

Letošnji september v Mariboru

Najtoplejši dan je bil 8. september, najhladnejši pa 13. september

Maribor, 8. oktobra. Glede na toploto je bil letošnji september po opažanjih tezenske vremenske postaje nekoliko toplejši kakor lanski. Najtopleje je bilo 8. septembra, ko smo imeli 29,2 stop. C v senci, najhladneje pa 13. septembra, jutraj, ko je kazal toplomer 5,4 C. Povprečna toplota je bila 14,8, povprečna maksimalna 20,7, povprečna minimalna 9,3 C. Lanski september je bil v toliko hladnejši kakor letošnji, ker je imel najvišjo in najnižjo toploto nekoliko nižjo, dva dneva sta bila celo s temperaturo pod ničlo.

Letošnji september je bil zelo moker. Stopnja padavin je narasla v 11 padavinskih dneh na 184,2 mm. Na posamezen padavinski dan je padlo povprečno 16,7 mm ali okoli 6,1 mm na vsak septembrski dan. Največ padavin je bilo 29. septembra, ko je padlo dežja za 55,8 mm. Tedaj je 24 ur neprekinjeno lilo z neba, tako da je bil ta

dan najobilnejši deževni dan v letošnjem letu. Lanski september je bil v pogledu padavin precej siromašnejši kakor letošnji, lanska količina je bila komaj za tretjino od letošnjega.

Najvišji barometrijski pritisk v letošnjem septembru je bil 746,7 mm, najnižji 723,6, povprečni mesečni pritisk 738,1 mm. Največja značajna vlažnost je dosegla 95% na megleni 23. september najnižja 40% na vroči 8. sept., povprečna značajna vlažnost v septembru je bila okoli 80%.

Prva tretjina letošnjega septembra je bila še najbolj sončna, topla in suha, druga tretjina je bila v splošnem najhladnejša, tretja pa je bila na dežju najbolj bogata. Glede na oblačnost je omeniti, da je bila povprečna mesečna oblačnost 5,1, kar pomeni, da je bila približno polovica neba jasna. Jasnih dni je bilo komaj 4, zelo oblačnih pa 7.

Sportni uspehi srednješolske mladine

Ugotovitve ob VII. srednješolskem lahko-atletskem nitingu v Mariboru

Maribor, 8. oktobra. Prvi mariborski srednješolski lahkoatletski miting je organiziral znani sportni delavec g. Danilo Vahtar. S tem je bila ustvarjena podlaga za vse nadaljnje mitinge, ki se iz leta v leto vse bolj izpopolnjujejo in vse bolj pridobivajo na svoji popularnosti. Prva izvedba je bila v režiji trgovske akademije, ki si je osvojila prvo prvenstvo. Pri vseh ostalih mitingih se je posebno odlikovala državna klasična gimnazija, zadnja leta stopa zelo krepko v vodstvo I. realna gimnazija, ki si je tudi pri letošnjem mitingu priborila prvenstvo.

Letošnja izvedba je bila kakor vsa zadnja leta v rokah agilnega podmladka Jadranske straže na drž. klasični gimnaziji. Miting je bil pod pokroviteljstvom direktorja klasične gimnazije g. M. Mastnaka. Kot vrhovni sodnik je fungiral g. Fišer, kot vodja znani sportni vrvak Lončarič, njima ob strani kot sodniki prof. P. Cestnik, inž. Mran, Podpečan, Kavčič, Smerdel, Sapec in drugi znani sportni delavci. Posebno pohvalo zasluži naša aglini SK Zeleničnik, ki vsako leto rade volje odstopi svoje prostore prireditelju te popularne, tradicionalne sportne prireditve. Za letošnjega prvaka srednješolcev je poklonil g. Danilo Vahtar srebrni pokal, ki preide v trajno last prvaka Babiča s Trgovske akademije. Primeren pozdravni nagovor je imel prof. Stanko Sila, za oblastni odbor JS v Mariboru mečanskošolski nastavnik Janko Pirč. Pri nastopu so bili med drugim navzoči pokrovitelj direktor M. Mastnak, direktor zmagovalnega zavoda dr. Matko Heric, prof. Mračaj, prof. Cestnik in drugi predstavniki, kot zdravnik je fungiral g. dr. Vrtovec.

Miting je moralno in gnotno dobro uspel ter je bil zelo dobro obiskan. O prvem delu tekmovalca smo že poročali. Pri naslednjem nadaljevanju so bili doseženi sledeči rezultati:

80 m zapreke dijaki: Babič s Trgovske akademije 127 sek., Kranjčič z učiteljske

13 sek., Rak iz železničarske šole 13,4 sek., sledijo Faletov z učiteljske, Bezjak s klasične in Šernik s klasične.

Skok v višino dijaki: Babič s trg. akademije 168 cm, nov srednješolski rekord, Eizletz s klasične 160 cm, Kranjec z I. realne in Petek s I. realne tudi 160 cm, Šurkalović z učiteljske 155 cm, Hojnik s I. realne 150 cm. — 100 m dijaki: Gracijski s I. realne 11,9 sek., Babič s trg. akademije 12 sek., Bačnik s I. realne 12,2 sek., sledijo Bezjak s klasične, Zonta z učiteljske in Vrtačnik s klasične. — Met kopja dijaki: Metelko s trg. akademije 51,85 m, nov srednješolski rekord, Kranjčič z učiteljske 44,39 m, sledijo Hojnik s klasične, Pulček z II. realne, Kropša in Špendl s I. realne gimn. — Troškoški dijaki: Metelko s trg. akad. 12,02 m, Cepelnik s I. realne 11,82 m, Vitek s I. realne 11,64 m, Lužnik z učiteljske 11,29 m, Javševič s klasične 11,23 m, Hojnik s klasične 11,05 m. — 1000 m dijaki: Pavčnik z železničarske šole 2,57, Habjančič s klasične 2,57,6. Krapša s I. realne 2,59, Marinšek s trgovske 3,02, sledita Tretinjak z železničarske in Faletov z učiteljske. — Štافتa 4x100 dijaki: realna gimn. 48,2, klasična 49,2, učiteljske 50,2, železničarska šola 50,5, sledita trgovska in II. realna.

Skok v daljino dijakinje: Sentjurčeva s trg. akad. 4,82 m, Busekova s I. realne 4,53 m, Zoharjeva z II. realne 4,47 m, Juglova 4,42 m, Brandstätterjeva s I. realne 4,39 m, Lavrenčičeva z II. realne 4,16 m. — 60 m dijakinje: Brandstätterjeva s I. realne 8,2, Sentjurčeva s trg. 8,6, Juglova s I. realne 8,8, Busekova s I. realne 9, Zoharjeva in Lavrenčičeva z II. realne gimnazije.

Ako ocenimo dosežene uspehe pripadnikov posameznih zavodov, potem je končni plasma sledeči: Na prvem mestu je I. realna gimn. 100 točk (57 dijak, 43 dijakinje), sledi klasična gimnazija s 67 točkami (dijaki 54, dijakinje 13), trgovska 62 točk (48 dijak, 14 dijakinje), učiteljske 51 točk (37+14), II. realna 43 točk, železničarska šola 22.

Mariborske in okoliške novice

Narastajoče cene na mariborskem trgu. Tudi poročilo št. 40 mestnega tržnega nadzorstva kaže, da cene posameznim poljskim pridelkom še zmerom narastajo. Govedino prodajajo po 14 do 16, teletino 14 do 16, svinjsko meso s kostmi 20 do 22, svinjsko meso izluščeno 22 do 24, ribo 22 do 24, zajca 22, salo 24, slanino 24, pljuca 10, jetra 16 do 18, rebra 18, glava z jezikom 10, ledvice komad 3, noge komad 3, zelenjava: krompir kg 1,60, merica 11 din, čebula 2 do 3, česen 6 do 10, zelje kom. 0,50 do 3, kisljo zelje 5, repa kom. 2 do 3 din, kislja repa 3, kumarice kom. 0,50 do 2, zelena paprika 4 do 8 komadov 1 din, ohrovt kom. 0,50 do 2, hren 7 do 9, zelena kom. 0,50 do 3, bučo kom. 0,50 do 4, paradizniki 3 do 5, šopek peteršilja 0,50 do 1, glavni solata kom. 0,50 do 1,50, endivija km. 0,50 do 1,50, kup motovilca 1, kup radiča 1, špinata 1, koleraba kom. 2 do 6 din, kup fižola v stročju 1, luščen grah liter 10 do 12,50, kup pese 1 din. Sadje: jabolka 3 do 8, hruške 8 do 10, slive 10 do 12, črnicke liter 2,50, breskve 8 do 16, grozdje 10 do 16, brusnice liter 10, celi orehi 7 do 9, luščeni orehi 28 do 32, kostanj liter 3 do 4, šipek 3. Zito: liter rži je že po 3,25, ječmena 2,50, koruze 3,50, do 4, ovs 1,75 do 2, prosa 3,50 do 4, ajde 2, prosnega pšena 5 do 6. Fižol prodajajo liter po 2,50 do 3,50 din. Ribe: belice 9, morske ribe 13 do 28, raki kom. 3 do 4. Mlečni izdelki: smetana 10 do 12,50, mleko 2 do 2,50, surovo maslo 30 do 32, čajno maslo 40, domači sir 10 do 12, jajca kom. 1,20 do 2,50. Perutnina: kokoši 25 do 25, par piščancov 25 do 70, gosi 40 do 45, pu-

rani 45 do 60, race 18 do 22. Domače zajce prodajajo po 12 do 40. Krma: sladko seno prodajajo po 110 do 120 din za 100 kg.

Nočno lekarniško službo imata tek. teden Vidmarjeva dvorna lekarna pri sv. Anehu, tel. 20-05, in Savostova magdalenka lekarna na Kralja Petra trgu 3, telef. 22-70.

Velikanska otvoritvena predstava v mariborskem gledališču. Za otvoritve letošnje sezone se je uprava gledališča odločila za heroično zgodovinsko komedijo »Cyran de Bergerac«, ki je bila s prodornim uspehom uprizorjena na vseh pomembnejših odrih. V Mariboru do zdaj še ni bilo uprizorjeno tako grandiozno dramsko delo. Čisto svojevrstni vsebini primerna je tudi inscenacija (ing. arh. M. Hlad) kakor tudi sploh vsa oprema iz dobe slavne kardinala Richelieua, ki ga avtor postavlja tudi med gledalce v gledališču v prvem dejanju.

Na občnem zboru pevškega zbora Glasbene matice je bil izvoljen za predsednika znani mariborski knjigar g. Koren, za podpredsednika ravn. g. Sever. V odboru so ravn. g. Rozmanova, g. Novak Jakob, Jagodič Ivan in Kajč Milan. — Pevski zbor Glasbene matice sprejema nove člane samo še v oktobru ob torkih, srediha in petkih ob 20. uri v risalnici meščanske šole na Stolnem trgu.

Določitev cene kruha na področju sreza Maribor levi breg. Na podlagi Uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom z dne 24. avgusta 1940 Službeni list kr. banške uprave dravske

banovine št. 70 člen 7 in v smislu člena 2 Uredbe o kontroli cen na drobno Službeni list št. 420-71 z dne 4. 9. 1940, določa sresko načelstvo Maribor levi breg na področju sreza Maribor levi breg naslednje najvišje cene kruhu: za kg enotnega ljudskega kruha 5,25 din in to v kosih v teži 114 dkg 6 din, 57 dkg 3, 28,5 dkg 1,50 ali 76 dkg 4 din, 38 dkg 2 din, 18 dkg 1 din. Kmečki kruh kg 5,50 din. Specialni rženi kruh kg 6 din. Kmečki kruh ter specialni rženi kruh se početa v štručah ali hlebcih po pol kg, kg, 2 kg. Za peko enotnega kruha se sme uporabljati le pšenična moka, namleta v smislu določil čl. 5. zgoraj citirane Uredbe. Kmečki kruh pa mora biti narejen iz najmanj 50% ržene moke z dodatkom pšenične moke. Specialni rženi kruh pa se peče samo iz ržene moke. Pekovski mojstri se nadalje opozarjajo na določila člena 7. odstavka 2. in 3., ki urejajo čas prodaje in čas peke kruha. Prekriški te odločbe se kaznujejo po členu 12. in sl. Uredbe o ukrepih za preskrbo prebivalstva in vojske s kruhom. Razglas stopi v veljavo dne 9. oktobra 1940.

Kupčija z lesom je obrtno obvezna trgovina. Za pred kratkim smo v gotovem primeru opozorili, da je tudi pri kupčiji nastal konec dosedanjih navad, ki so dopuščale marsikaj, kar je sicer bilo prepisano ne po novem obrtnem zakonu, marveč je bilo vsebovano tudi v starejših zakonih, pa se praktično ni več izvajalo, razen na izrecno zahtevo katerega prizadetih. Tako je bilo dozdaj tudi z lesno kupčijo v obč. Les se je prodajal kar na delo in tako tudi odpravljal v tujnino ali pa žagal doma in predelal pro-ajal na drobno. Posebni vmesni členi v verigi lesnih kupčij na delo, so bili popolnoma svobodni in če so bili posebno spretni, niti niso bili za svoje navadno dobre zaslužke, obdavnici. Tvo prostost je zdaj konec. Tu di legitimna lesna trgovina čuti potrebo čuvati izvajanje obrtnega zakona na sušmarstvo. To poostrebitv bo med številnimi drugimi preizkusil tudi Salomon Franc, posestnik sin iz Vrčica pri Zg. Kungoti. Nakupoval je les in drevesa, vozil na žago, a žagani les prodajal. Za to, kar je že bilo, bo nosil posledice, za v bodoče pa si bo moral nabaviti predpisano obrtno pravico.

Tudi rezarji ne bodo kar tako rezali. Rezarji (ni smo jim rekli rezarjice) so bili svojčas n. pr. na Dolenskem poseben stan ali obrt čisto zase in so imeli celo svojo posebno uniformo, h kateri je brezpogojno spadal že od daleč vidni klubok s širokim zelenim trakom — tako, da kdor si je v tistem času privoščil štajerski klubok, je bil v nevarnosti smešanja z nazivom rezarja. Kar je bilo pravih rezarjev, so se pečali navadno le z večjimi naročili ali pa so tudi kar sami prepotovali cele krajine in spetoma vršili svojo obrt. Imeli pa so v vsaki vasi svoje sušence, to je može, ki so se iz praktičnih ozirov po zgledu takih mojstrov priučili tem poslom in jih navadno tudi izvajali za domačo potrebo. Tudi tem domačim rezarjem je zdaj — odklenalo. Kdor ne verjame, naj vpraša Ludvika Požavka in Zedlovnika pri Sv. Jurju ob Pesnici. Ta se bo nemara še izmazal pred ovadbo kot rezar-šušnar, ker je pri Marku v Slatnicah mrzarska rezal za plačilo, ampak iz golega — prijateljstva, s katerim bo moral računati tudi Majer kot poklicni rezar iz Plača, ki je Požavka ovačil.

Zapeljivec mladine. Ivana Vilčnika že poznamo iz primera, ko je na Germovem pogorišču pobral preostanke pogorišča (stara železo itd.) in na to neznanu kam izginil. Zdjaj se z njim peča varnostna oblast še iz drugega naslova. Grahovnik Rupert, pos. na Ranci, je namreč v svojem gozdu opazil, da mu nekdo reže mlade brezle in sicer vršiče in veje. Pri tem so zalotili 11letnega dečka, sina iz Vilčnikovega divjega zakona in 14letnega Hermana Marholda. Rezala sta brezove veje po naročilu A. Vilčnika, ki iz veje dela metle, pa ne da bi jih on sam prodajal, ampak pošilja tudi za to kupčijo na trg imenovana dva dečka. Tako stari grešnik Vilčnik brez stalnega bivališča zapeljuje mladino k tatvini in dečka uporablja za svoje kupčije z metlami. Vse trude vseh tistih, ki jim je na tem, da bi se na katerkoli način že odpravilo Vilčnikovo zapeljevanje, je dozdaj nekje — obvisel, pa ne na brezovih vejah.

Ovadbje iz maščevalništva. V sobotnem »Slov. Narod« smo na primeru gozdne poti na Kozjaku opozorili, kakšne posledice lahko rodi gola maščevalnost, če se oblete v tožnika ali ovašuha. Tu pa imamo primer iz Selnice ob Dravi, katerega začetek nam je že znan iz slučajja pek. pomočnika Žunka, ki je kupil junca, ga zaklal in meso na drobno razprodal za brezmesni dan. Zdjaj se je stvar obrnila. Zdjaj je Žunka ovačil mesarja Bruderman, da je le ta prodajal meso na brezmesne dneve, na kar da je bil opozorjen, da s tem dela nekaj protipostavnega, pa da je Bruderman z nečim izrazom zavrnil, češ, da on ne bo čakal, kdaj bo smel prodajati meso, ki bi se sicer znal pokvariti. Obdolženi mesar se pred vsem poziva na zgoraj omenjeni primer (ko je Žunka sam prodajal meso za brezmesni dan) in da se on, Bruderman točno drži predpisa za brezmesne dni, da je torej zadevna ovadba le gola maščevalnost.

Jabolka in grozdje iz Frana je nošil na Rakek. Pečovnik Marija, posestnica v Franju, je že dije časa razmišljala, kam

izginjajo njena jabolka. In odkar je grozdje dozorelo, tudi grozdje. Ima pa viničarja Stranjška, a ta ima že odraslega sina, ki je v tem času zaposlen na Rakeku in prihaja ob nedeljah domov, navadno prazen, odhaja pa s polnim nahrbtnikom in še kaj zraven. Ko je vse to ugotovila, je na to opozorila orožnike na Račah. In ne brez uspeha. Mladi Stranjšek se je Mihelovo nedeljo zopet prišel domov in drugo jutro zopet prav natovorjen odhajal proti jugu. Pa so ga na železniški postaji pred odhodom vlaka ustavili in preiskali v radovednosti, zakaj se Franc tako muči s tolikšno priljago. Radovednost je bila dobro poplačana — vsaj za Pečovnikovo, ki je prišla do svojih jabolk in grozdja, v okolišja je Stranjšek to pot nabral. Priznal pa je tudi one druge skrbi za tuja jabolka in grozdje, ker je oboje prodajal na Rakeku.

Ponovno se opozarjajo vsi lastniki orožnih listov, da najkasneje do 20. t. m. plačajo pri predstojništvu mestne policije, soba št. 17 banovinsko takso, ker se bo sicer po tem terminu uvedlo proti zamudnikom kazensko postopanje. Predstojništvo mestne policije v Mariboru.

Hlapec Jernej... Pri nekem izredno bogatem mariborskem industrijcu je služil sofer nekaj nad 10 let. Nedavno je mož, ki je zapustil nad 10 milijonov premoženja, umrl. Naslednik, ki se je vsedel v to bogastvo, na je že prvi teden odpovedal službo soferju, ki ima rodbino in mora poleg službe na zimo zapustiti tudi stanovanje. Seveda mu niso dali za 10letno zvestost niti pare odpravnine. (Del. pol.)

Komemoracija za blagopokojnim Višteskim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem priredi sokolska župa v Mariboru z mariborskimi sokolskimi društvi jutri v sredo 9. oktobra ob 20. uri v Sokolskem domu.

Iz Studenc. Lep uspeh je žela naša agilna studenška sokolska družina z uprizoritvijo veseloigr »Zadrega nad zadregov« v našem sokolskem gledališču. Občinstvo se je pri predstavi imenito zabavalo in ni štedilo s priznanjem sodelujočim. — Naša studenška Ljudska univerza prične z novo predavalno sezono prihodnji mesec. Predavali bodo po večini stari, že znani predavatelji. Na sporedu je tudi humoristični večer. Novost bo uvedba jedilnih listov, ki bodo sestavljeni z vidika okusne, cenene ljudske kuhinje.

O tem in onem. Neznani mladenič je skočil z dravske brvi v Dravo in utonil. Na brvi je pustil kolo znamke NSU z evid. št. 140875. — Avtomobilsko gumijeva kolesa v zadnjem času zelo krajejo. G. Nečog izročil nagrado 800 din dotičnemu, k. pomaga izslediti zilkovca, ki je odnesel z njegovega avtomobila rezervno gumijev kolo. — Iz trgovine Marije Grgruevič v Gosposki ulici so odnesli štiri ženske jopiče, vredne 1400 din. Policija poizveduje za tatovi. — Policija je zajela nekoga Ivana Puharja, za katerega se je izkazalo, da se je udeleževal kot tat koles v Radvanju. Neko kolo so našli pri njem. — V Radvanju sta se pojavila pri žeganju nevarna žeparja. Organi javne varnosti pa so ju kmalu iztaknili ter ju preganili. — Alojzij Posodnik iz Radvanja je prijavil orožnikom, da ga je neki M. Z. iz št. Ilija prevaril za večjo vsoto denarja pod izgovorom nakupa večje množine gradbenega materiala. Sedaj njemu ne denarja, ne materiala. — V Radvanju so našli v nekem grmu črno pleškano kolo z evid. št. 19-125837. Kolo oba lastnik pri radvanjskih orožnikih. — Marjetica S. se je naveličala življenja. Segla je po nekem strupu, da bi si končala življenje. V zadnjem hipu pa so domači preprečili njeno namero. Ni pa hoda povedati, kaj ji je tako zagrenilo življenje.

Vandalizem. Na Savinskem pri Makolah stoji lep sadonosni posestnik Jožeta Stih. V tem sadonosniku je bilo mnogo še mladega drevoja, obetajočega zaželeno sadove. Kar naenkrat pa so bili ti »nadebudni nasadi nekemu v napotje. Drevesa so bila polomljena, deloma tudi zlomljena ali sicer poškodovana, nekatera celo posekana. Torej skrajni vandalizem! Kdo bi utegnil biti tak zločinec, ki nima prav za prav ničesar, nikakega osebnega haska od svojega zločina, k večjemu če posekan mladi les porabi za kurjavo, kar pa se gotovo ne izplača, že ker so za tatove pri vsaki hiši tudi kar suha drva na razpolago. Stih je pazil in zadnje dni tudi zapazil, kako sta dva fanta poskušala lomiti mlada drevesa (jablana). Ko sta tudi ona dva njega zapazila, sta zbežala. Stih je ugotovil, da sta bila to Lepej Maks iz Stopna in Dvoršak Stanko, sin posestnika na Savinskem, torej stihov sosed. Zadeva je prišla seveda na orožništvo in Poljčana, ki je ugotovilo, da ima stih 23 komadov poškodovanega drevoja. Lepej in Dvoršak pa se še nista vdal kot krivca takega vandalizma.

Voz sredi ceste brez nadzorstva. Marsikaj se je dandanes tudi na deželi po najbolj oddaljenih vaseh spremenilo in od starih navad prilagodilo novim razmeram. Glede javne varnosti na cestah z vprežnimi vozovi pa je ostalo večinoma še pri starem, ko še ni bilo avtomobilskega in sploh hitrovoznega prometa. Od te stare navade: vprežen voz puščati brez nadzorstva na cesti, najraje pred gostilno, se vozniki niso čisto odvrnili tudi ne po številnih kaznivah. Če pa hočemo vsaj znatno zmanjšati prometne nesreče na podeželskih cestah, ne kaže drugače, kakor da se zavedne kazni poostrebitv predvsem z zaporno kaznitvijo in občutnim obglavljenjem. Na to poostrebitv kličejo sami slučajji kakor smo jih nekaj navedli v zadnjem času, ko se je n. pr. celo žival naveličala stati pred gostilno, pa so voli ali konji kar sami vozili dalje tudi po sicer prometno obglavljeni cesti. In na to nam opominja tudi zadnji slučaj primer Gašparica Antona, posestnika iz Ložnice, ki je popaval v gostilni in je moral sofer, med tem dospel z avtomobilom, svoje vozilo ustaviti in vpreženi voz od sredine ceste premakniti toliko v stran, da je mogel avto mimo.

Zaradi pomevne občinske denarja v znesku 28.947 din se je moral zagovarjati pred sodiščem trošarski inkasant studenške občine 40letni Josip Kolarič. Pomevno je priznal in je bil obsojen na 6 mesecev strogega zaporja. Državni tožilec je zaradi prenikno odmerjene kazni vložil priziv.

Držni vtičnici so vdrli v skladišče Huga Sterna, tekstilnega tvorničarja na Pobrežju, in mu odnesli za 10.000 din platna.

Iz Celja

Cenejši krompir prodaja mestna občina ob sredih in sobotah dopoldne na Glavnem trgu. Na drobno stane 1,75 din kg. Pri nakupu nad 100 kg znaša cena 1,60 din kg in to na podlagi nakaznice. Ki se dobi pri mestnem tržnem nadzorstvu. V teku enega tedna bo dobila občina prvov-

sten koroški krompir za vkletenje, ki bo stal pri odjemu nad 100 kg 1,75 do 1,80 din kg. Če bo občini uspelo nabaviti zelje po ugodni ceni, ga bo prihodnjo soboto prodajala na Glavnem trgu do 1,35 din kg.

Smrtina irtev nesreče na železniški progi. Poročali smo že, da sta se 2. t. m. na železniški progi v Marijagradcu pri Laškem težko ponesrečila 21letni progovni delavec Mihael Deželak in njegova 17-letna sestra Angela Deželakova iz Radobeli pri Laškem. Ko sta šla zjutraj od doma v Laško in sta stopala po železniški progi, je privozil za njima tovorni vlak in ju odbil s proge. Mihael Deželak je dobil poškodbe na glavi, njegova sestra pa si je prebila lobanjo in zlomila levo nogo. Oba ponesrečenca so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je Angela Deželakova v soboto popoldne podlegla poškodbam. Prepeljali so jo iz Celja v Laško in jo pokopali v ponedeljek na tamkajšnjem pokopališču.

Plemenski sejem za biko sivošenične pasme bo 4. novembra v St. Juriju ob juž. žel. Mestno poglavarstvo v Celju opozarja kmetovalce iz mestnega območja na ta sejem zaradi nakupa plemenskega blaga.

Napad s sekuro. V Gradišču pri Kalobju je neki Anton Hraš v prepriju napadel 66letnega dlnarja Martina Plahuto s Kalobja in mu z udarcem s sekuro poškodoval rebra na desni strani. Plahuto so oddali v celjsko bolnico.

Nesreča ne počiva. Pri Sv. Jederti blizu Gotovelj je padel 26letni rudar Gregor Rančigaj iz Gotovelj pri Zalcu z drevesa na kol in se napačil, pri čemer je dobil težke poškodbe na trebuhu. V Dobernežu pri Konjicah se je 69letni posestnik Jože Levart pri padcu močno poškodoval po križu. Na Ostrožnem pri Celju je slamozeznica v soboto zgrabila triletnega teršerjega sinčka Ivana Rataica za levo roko in mu zmečkala tri prste. V Smihelu nad Mozirjem je ravnal 17letni posestnik sin Jurij Šumečnik v nedeljo tako nepravilno s puško, da se je puška sprožila. Naboji je razmesaril Šumečnikovo levo dlan. Ponesrečenci se zdravijo v celjski bolnici.

Nujno potrebne regulacije

Ptuj, 4. oktobra. Dan za dnem in iz leta v leto se vrste po našem dnevnem časopisju poročila o poplavih. Zlasti v letošnjem deževnem in mokrotnem letu so takšna poročila zelo številna. Letošnja kronika beleži nštetno poplav, med temi jih je bilo zlasti šest zelo občutnih.

Neurejene vodne struge, polne vijug in zarasle z vrbovjem žde med slovenjogoriškimi odin. haloškimi grički ali pa se leno zvijajo po Dravskem odn. Ptujskem polju. Kadar pa začne deževno obdobje z močnim božjim blagoslovom, se nabere v teh strugah ogromna vodna masa, ki kmalu napolni preozke in neurejene, zvijajoče se struge ter udere naravnost po bližnjih preko polj, travnikov in cest. Narasla, umazana vodna gmeta buči brezobzirno naprej ter odnaša vse, kar jo ovira. Les, brvi, mostiči, vse odplava, njivska zemlja odhaja, a njive pokrijejo debele plasti s cest odplavljenega drobca. Razdejanje je pogosto ogromno, škoda nepopisna. Zlasti letos je škoda obsežna.

Največ škode povzroča Pesnica, ki ima še iz avstrijskih časov urejen gornji tok. Zato pa voda tem hitreje pridirja v neurejeni dolnji tok ter prestopa nštetokrat v teku vsakega leta svojo strugo in preplavlja Pesniško dolino in dolnji del Ptujškega polja. Pa ne samo Pesnica; tudi Drava, Dravinja, Poljskava, Rogoznica, Gradjena in še razni drugi vodni toki povzročajo letno ogromno škodo. Trgajo zemljo, preplavljajo njive in travnike, odnašajo pokošeno travo in poljske pridelke itd.

Poročila, ki prihajajo iz posameznih predelov ptujškega sreza so porazna, škoda gre samo letos v stotisoče. Vse to kriči po nujni ureditvi vodnih strug. Obsežna javna regulacijska dela naj dajo domačinom v sedanjih dobi izredne dragjine kruh, obenem pa naj preprečijo nadaljnje oškodovanje s temeljitim onemogočenjem novih poplav.

K cenam krompirja

St. Ilj, 7. oktobra. V našem časopisju se je v zadnjem času kaj pogosto razpravljalo o cenah krompirja. Določena je bila najvišja cena krompirja v Ljubljani 1,50 din v Mariboru 1,60 din kg. Lansko leto je dalo po večini zelo slabo letino krompirja. Na niže ležičih poljih je krompir uničila vlaga ter ga kmetovalci nismo dobili niti dovolj za seme, kaj šele za prehrano. Pa tudi ni tu pridelani krompir bil sposoben za seme, kajti bil je nagnit, očrneel ali predoben itd. Vse to je povzročilo, da je krompir, naš »drugi kruh« od lani skorajda izginil z naših miz in postal naravnost »gosposka« jed, enako kakor fižol in dr. Baš zato pa je opešala tudi vsa naša svinjereja, ki si še ni opomogla, ravno tako ne nas izvovj svinj.